56

Sörmländska Låtar

Arrangerade för två fioler och altfiol

Av

Olof Andersson, Lennart Lundén, J. A. Carlö, Åke Kåell, Gustaf Wetter m. fl.

Utgivna av Södermanlands spelmansförbund

Förlag:

AKTIEBOLAGET NORDISK FOLKMUSIK • GÖTEBORG • SWEDEN

KR. 10:—

LÅTREGISTER

		Sid.
1	MÖRKÖ-MARSCHEN efter Gustaf Andersson, Mörkö	4
2	POLSKA efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby	6
3	POLSKA efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby	7
4	POLSKA efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby	8
5	MARSCH efter Ferdinand Gustafsson, Björkvik	9
6	FORSMANS POLSKA efter Rikard Forsman, Oxelösund	10
7	POLSKA efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby	10
8	POLSKA efter Gustaf Andersson, Mörkö	11
9	POLSKA efter Gustaf Andersson, Mörkö	12
10	POLSKA efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby	12
11	VALS efter Anders Gustaf Eriksson, Hägerbo, Flodafors	13
12	POLSKA efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby	14
13	POLSKA efter Carl Erik i Lind, Sköldinge	15
14	POLSKA efter P. A. Appelqvist, Stigtomta	16
15	POLSKA efter P. A. Appelqvist, Stigtomta	17
16	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	18
17	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	18
18	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	19
19	VALS efter C. G. Axelsson, Flodafors	20
20	VALS efter August Hagberg, Skansen, Skebokvarn	21
21	DANSLEK FRÅN SÖDERTÖRN	22
22	BRUDMARSCH från Sundby socken	22
23	ANDLIG VISA från Sköldinge	23
24	VISA FRÅN LUNDA (Drottning Kristinas visa)	24
25	KADRILJ (Friherrinnan Falkenberg)	24
26	KÄRLEKS- OCH RIDDARVISA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	25
27	KADRILJ	26
28	VISA FRÅN ÅKER	27
29	GÅNGLÅT från Södertörn	27
30	POLSKA efter Emil Söderqvist, Flen	28
31	DANSLEK efter A. G. Rosenberg, Flodafors	29
32	VISA från Strängnästrakten	30
33	GRANHEDSMARSCHEN efter F. W. Larsson, Hälleforsnäs	31
34	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	32
35	DANSLEK efter A. G. Rosenberg, Flodafors	32
36	"STÖDDA STEN", polska kompon. av C. G. Axelsson, Flodafors	33
37	"I VÅRSKOGEN", marsch kompon. av Ivar Hultström, Flodafors	34
38	TVÅ ANGLÄSER från Husby-Oppunda	36
39	VALS efter P. A. Appelqvist, Stigtomta	36
40	VAGGVISA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	37
41	VALS efter Carl Erik i Lind, Sköldinge	38
42	FARFARS KLOCKA, polska efter Alfred Eriksson, Gölstorp, Ärla	38
43	POLONÄS efter Olof Styrlander, Hällestad	39
44	VALS efter Karl Johan Kjellman, Sköldinge	40
45	POLSKA efter Karl Johan Kjellman, Sköldinge	40
46	POLONÄS efter Carl Råmelius år 1774	41
47	POLONÄS efter Carl Råmelius år 1774	42
48	VALS efter Carl Erik i Lind, Sköldinge	42
49	MÅGAPOLSKAN efter Robert Nordström, Lerbo	43
50	POLSKA efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta	44
51	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	45
52	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	45
53	POLSKA efter Anders Andersson, Lästringe	46
54	POLSKA efter A. G. Rosenberg, Flodafors	46
55	VALS efter E. A. Hellmark, Ostra, Sundby socken	47
56	VISA OM NYKÖPINGS GÄSTABUD	48

56

Sörmländska Låtar

Arrangerade för två fioler och altfiol

Av

Olof Andersson, Lennart Lundén, J. A. Carlö, Åke Kåell, Gustaf Wetter m. fl.

Utgivna av Södermanlands spelmansförbund

Förlag:

AKTIEBOLAGET NORDISK FOLKMUSIK •• GÖTEBORG •• SWEDEN

F Ö R O R D

Södermanlands Spelmansförbund bildades midsommardagen 1925 och har således verkat i över 30 år. Under denna tid har förbundet skaffat sig ett rikhaltigt arkiv. Största bidraget till detta blev alla de låtar, som samlades 1935 — 1936 av amanuens Olof Andersson, Stockholm. På förbundets uppdrag genomkorsade han då hela Södermanland, upptecknade direkt efter spelmän 726 melodier och skrev av ur gamla notböcker 275 stycken. Genom enskilda spelmäns uppteckningar, genom s. k. klockarenotböcker och andra notsamlingar har förbundet nu i sitt arkiv över 2000 sörmländska melodier.

Förbundet har alltid strävat efter att göra den sörmländska folkmusiken levande, bl. a. genom att skaffa våra många medlemmar en rik repertoar. De två låthäften, som vi förut utgivit år 1936 och 1947, har båda bidragit till detta. När Spelmansförbundet nu presenterar sitt tredje låthäfte, är det Södermanlands läns landsting, som genom ett beviljat anslag skapat ekonomiska möjligheter härför. För detta framför Spelmansförbundet sitt hjärtliga tack.

Arrangemangen i detta låthäfte har vi sökt göra så omväxlande som möjligt. 5 st. (43 — 47) är direkta avskrifter ur gamla notböcker från 1700- och 1800-talet. Huvudparten av de utvalda melodierna är dock arrangerade för trio, 2 fioler och altfiol. Vi är medvetna om att inte alla spelmanslag har tillgång till viola eller någon spelman, som behärskar c-klaven. I detta fall har vi arrangerat låtarna för framtida behov. Med den utveckling, som spelmansrörelsen nu tagit, torde det inte dröja många år, förrän det finns en viola-spelare i de flesta spelmanslag. De flesta låtarna i denna samling är förresten arrangerade så, att de går att spela för enbart 1:a och 2:a fiol. I fråga om folkmusik ska man för övrigt inte glömma, att melodistämman *alltid* är det primära.

Vi har nedlagt stor möda på urvalet av låtarna. Vi hoppas, att de kommer att bli spelade, mycket och ofta, inte bara i Södermanland utan också av de många spelmanslagen i hela Sverige.

Katrineholm i november 1955.

SÖDERMANLANDS SPELMANSFÖRBUND

Gustaf Wetter

ordf.

1. Mörkömarschen

Efter Gustaf Andersson, Mörkö

Arr.: OLOF ANDERSSON

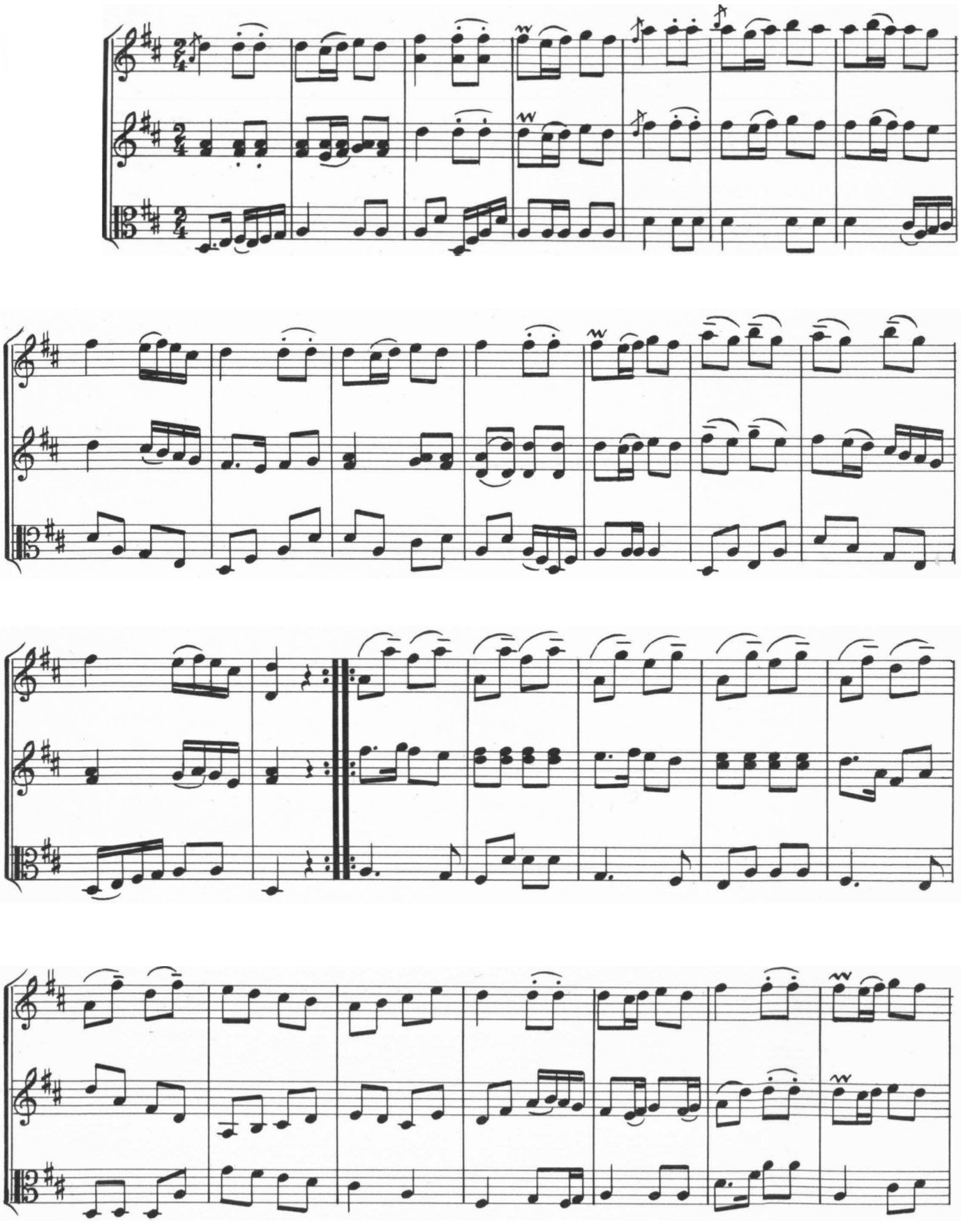

Copyright C 1956 by AB NORDISK FOLKMUSIK, Göteborg. Sweden

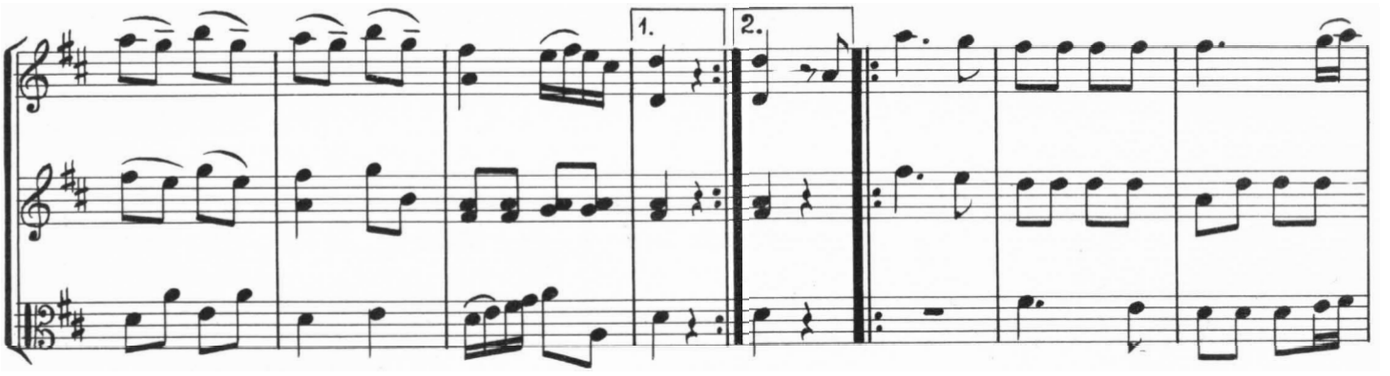
1.
2.

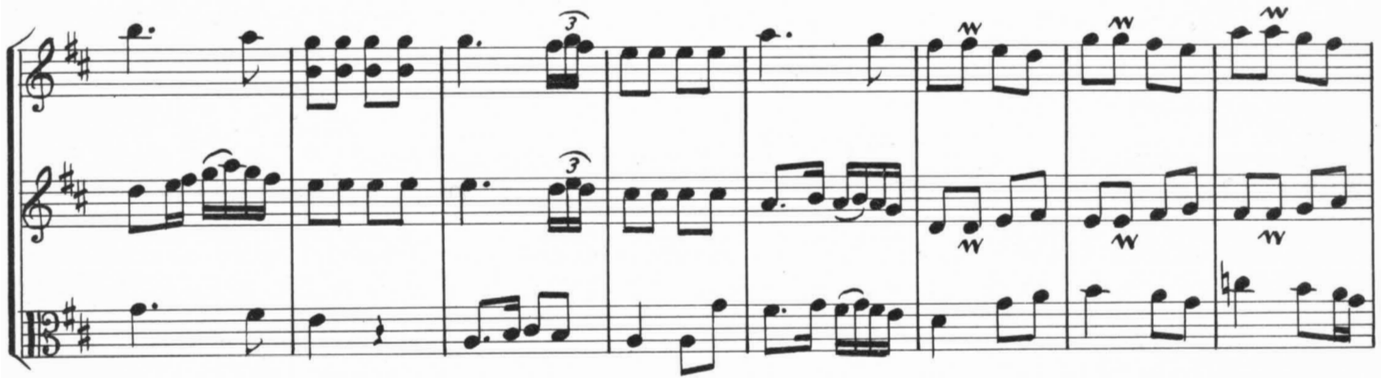

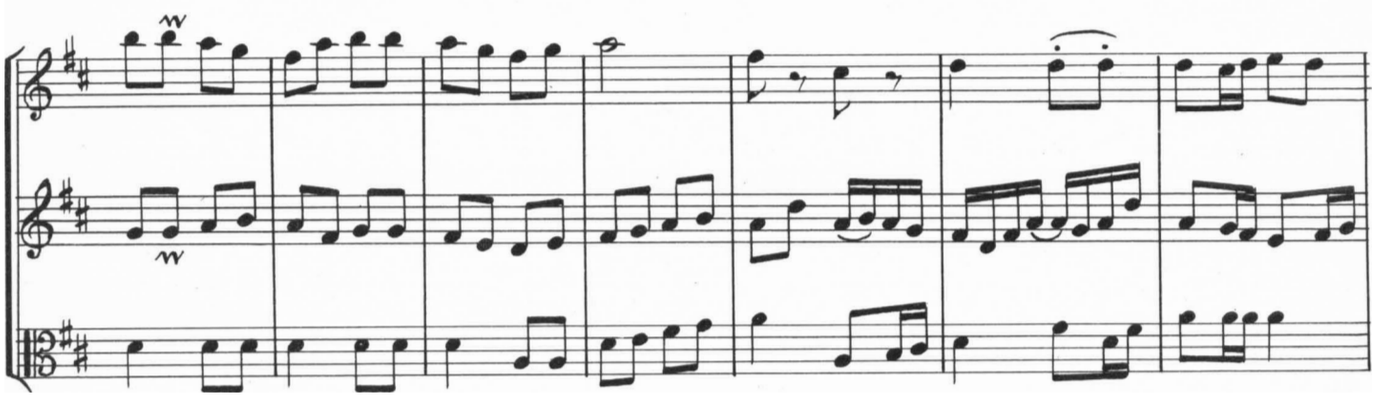

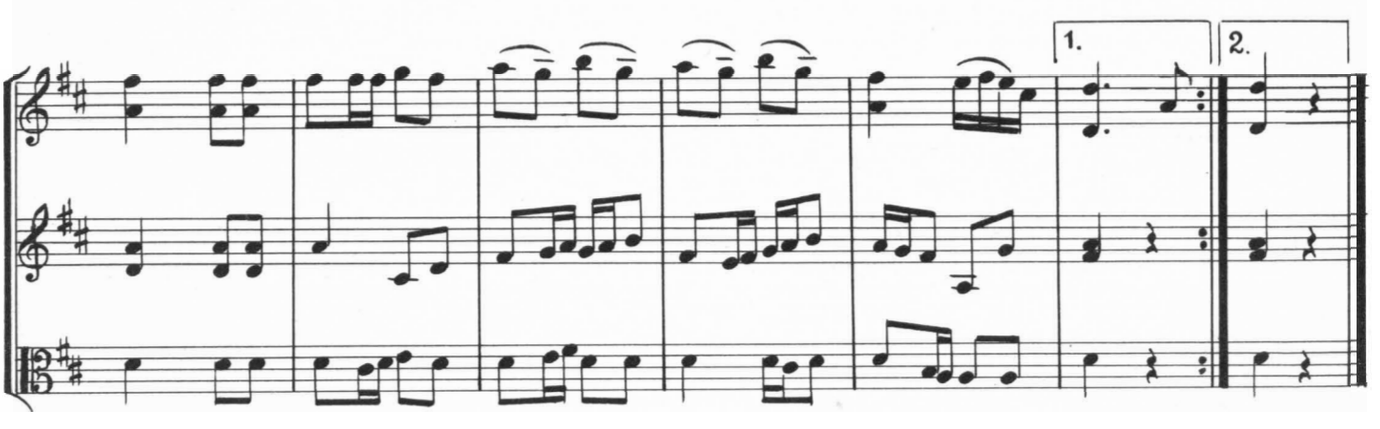
1.
2.

2. Polska

Efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby.

Arr.: OLOF ANDERSSON

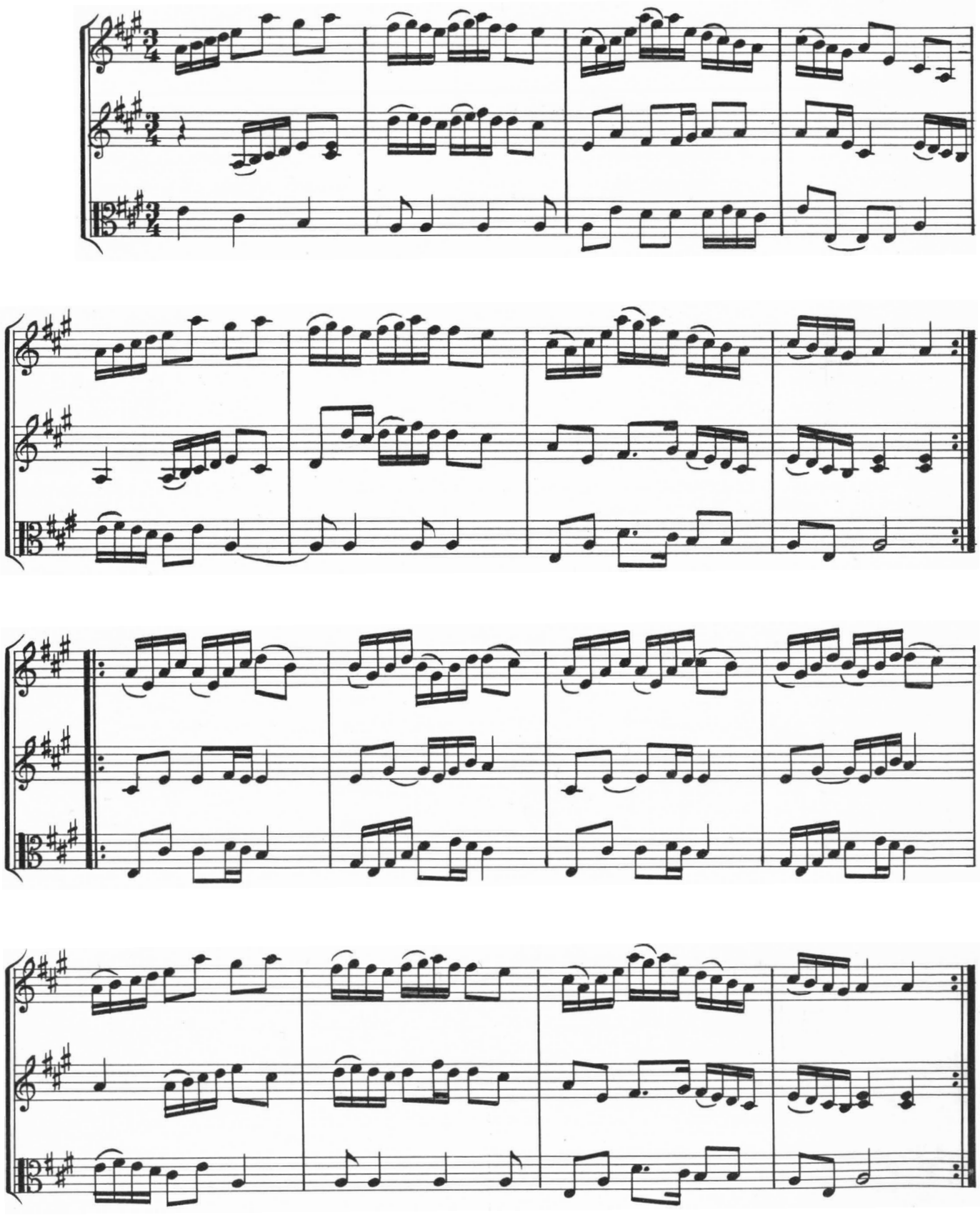

3. Polska

Efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby.

Arr.: OLOF ANDERSSON

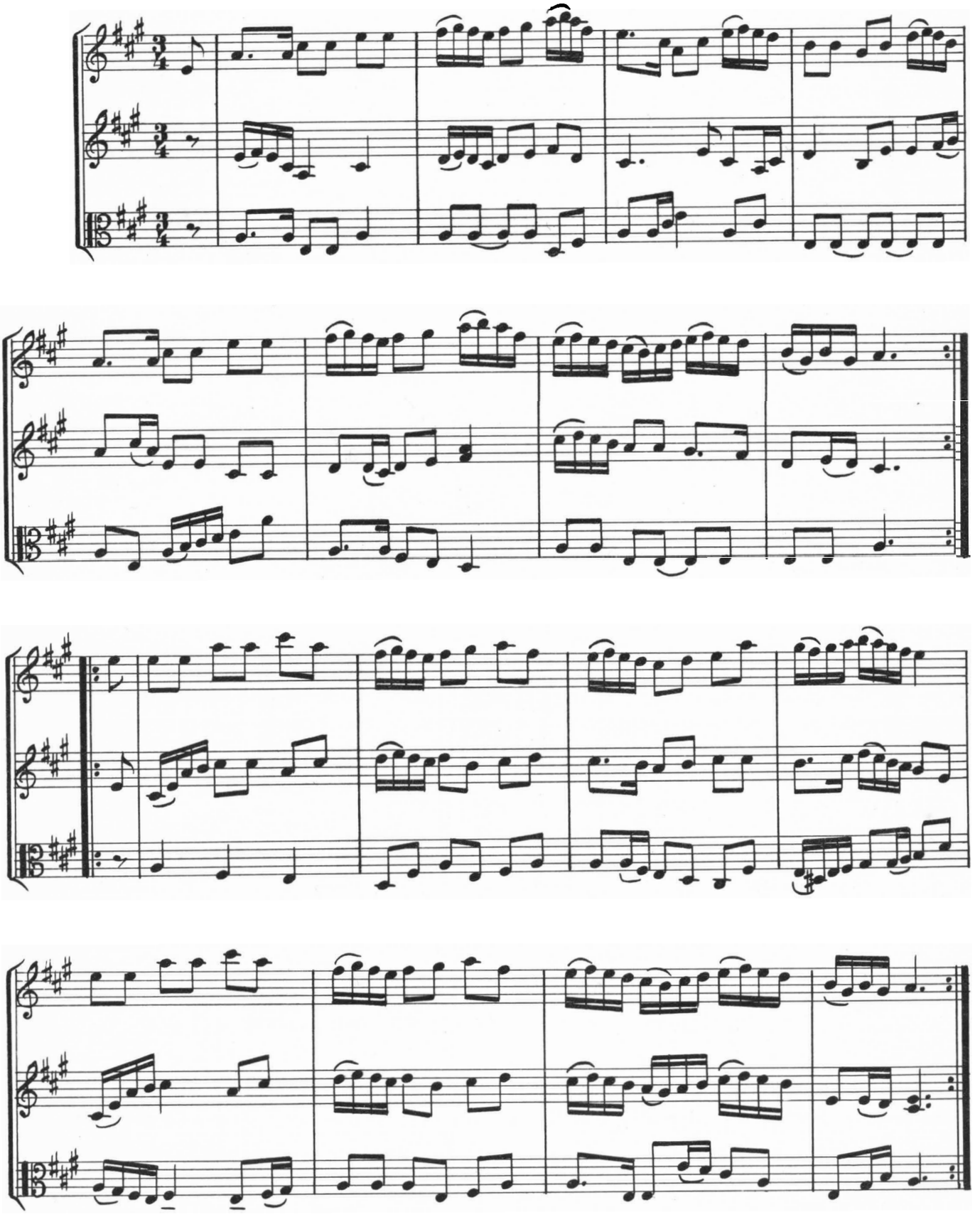

4. Polska

Efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby

Arr.: OLOF ANDERSSON

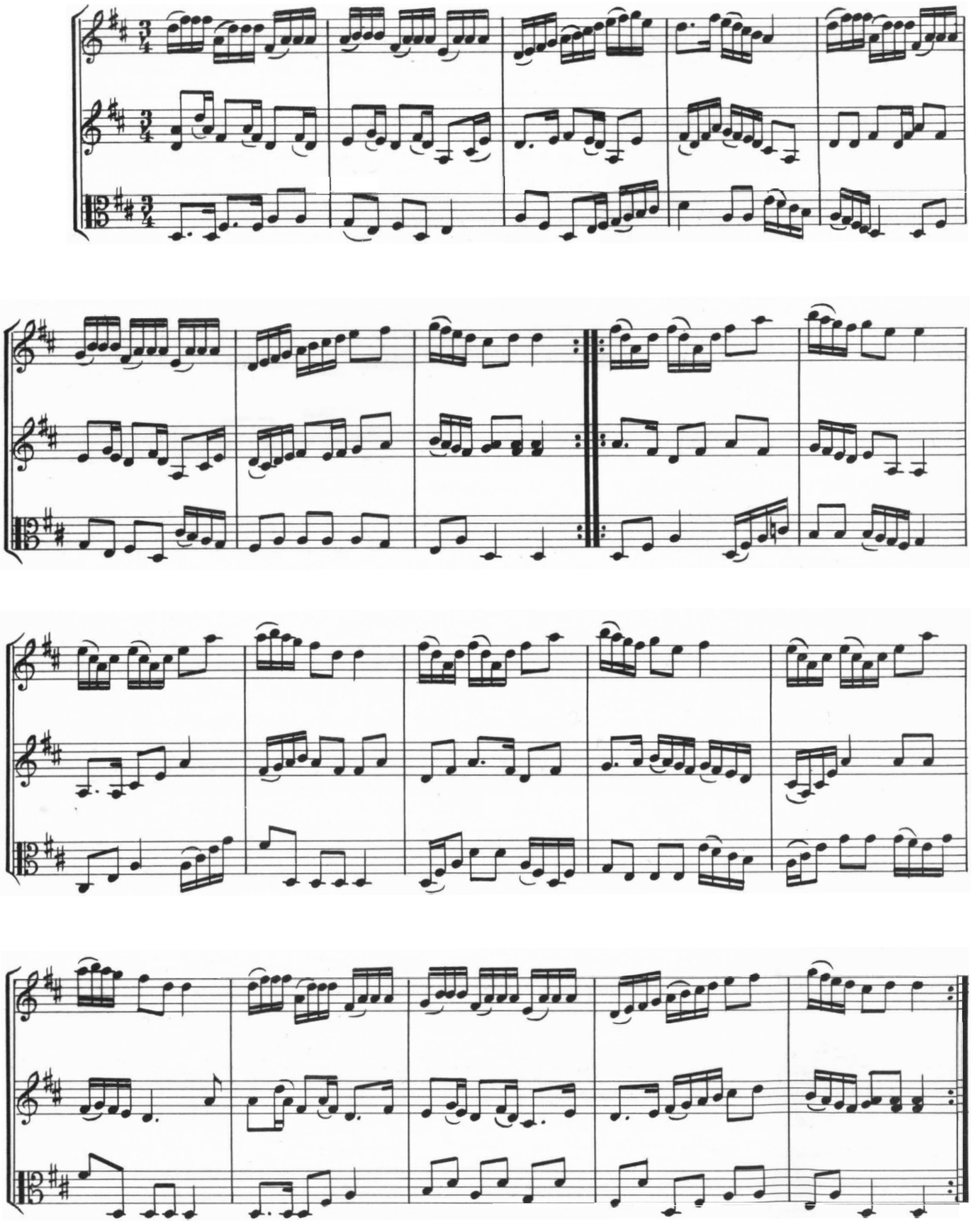

5. Marsch

Efter Ferdinand Gustafsson, Björkvik

Arr.: OLOF ANDERSSON

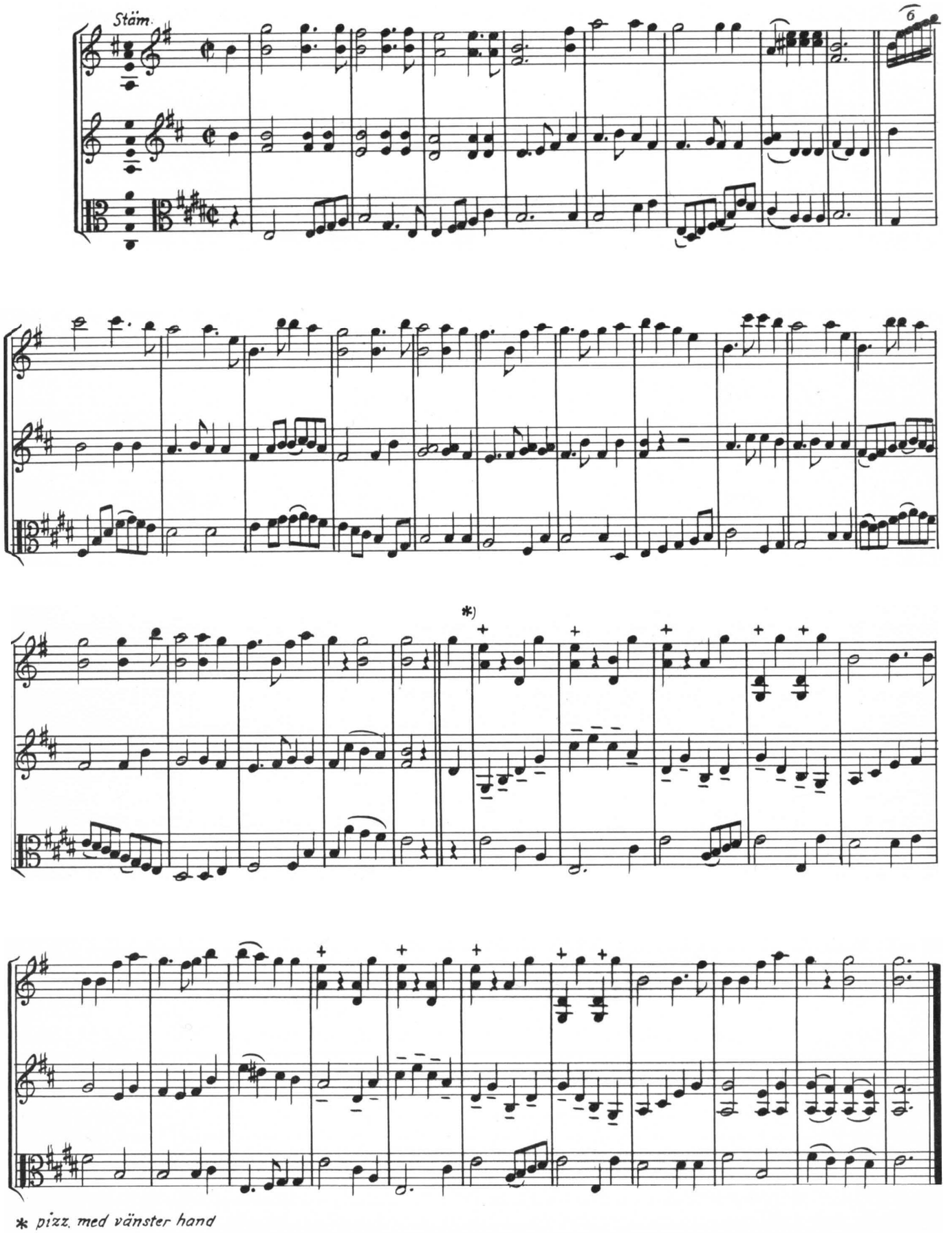

* pizz. med vänster hand

6. Forsmans polska

Efter Rikard Forsman, Oxelösund

Arr.: OLOF ANDERSSON

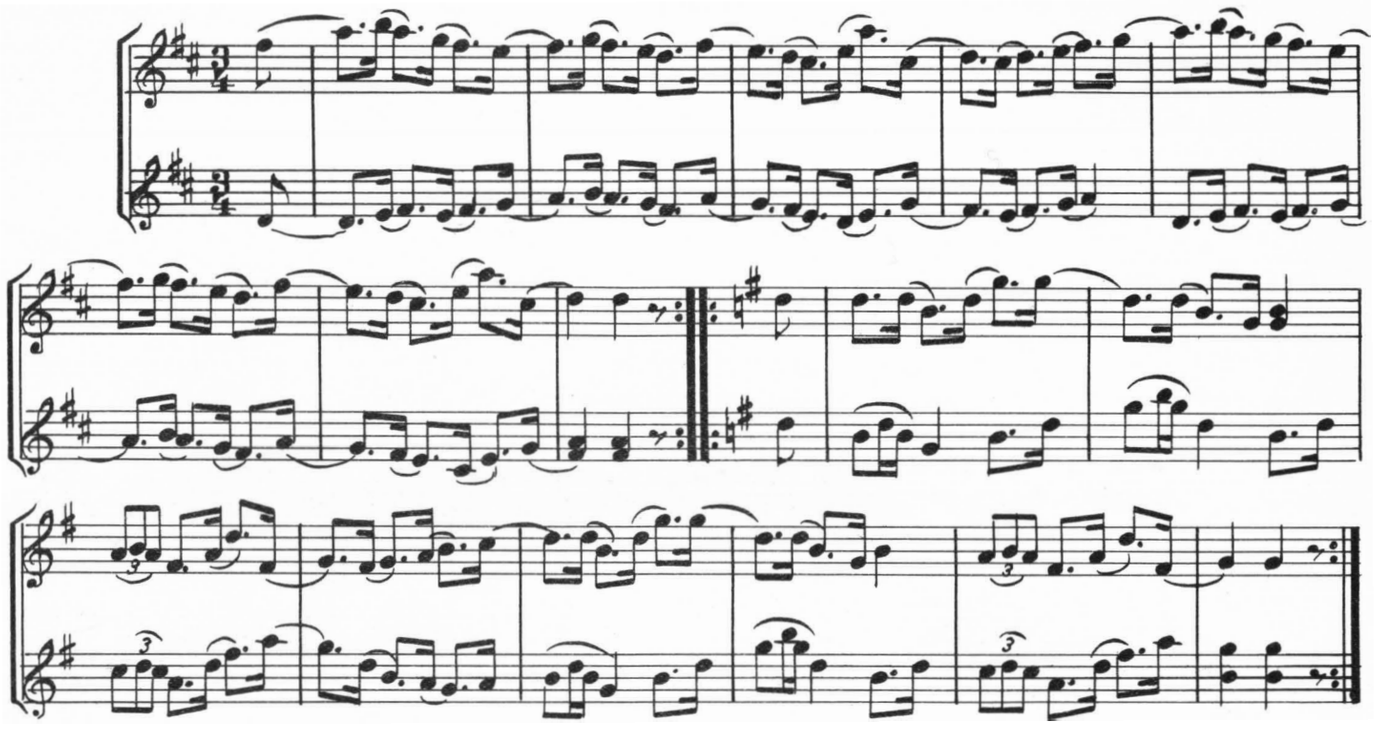

7. Polska

Efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby

Arr.: OLOF ANDERSSON

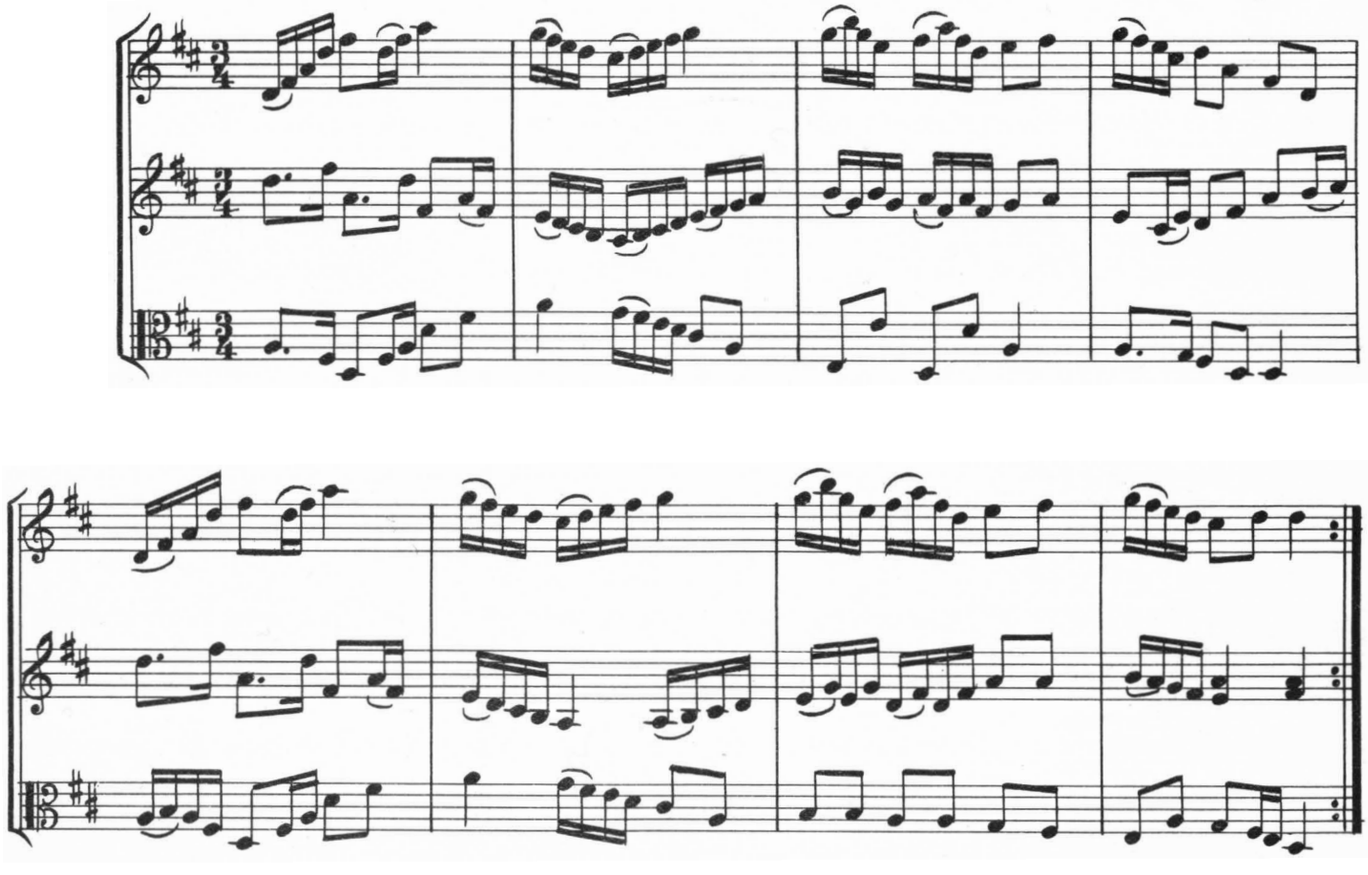

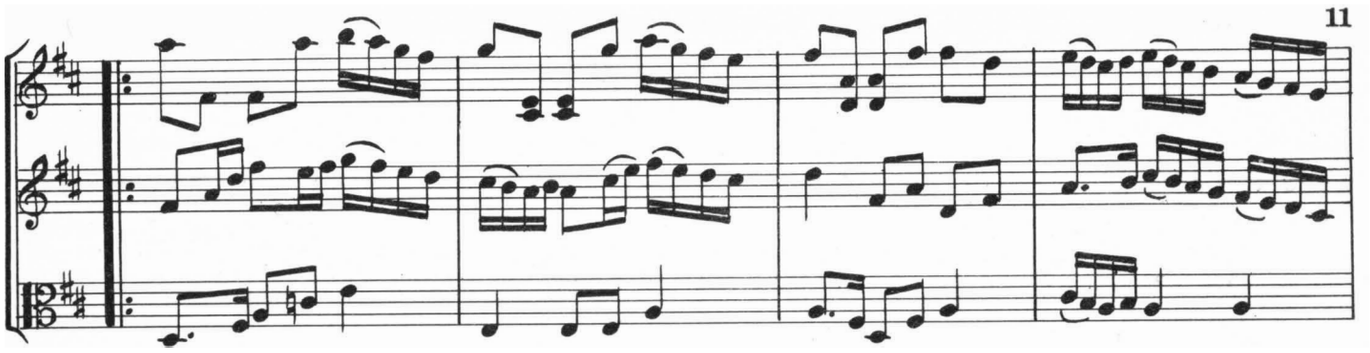

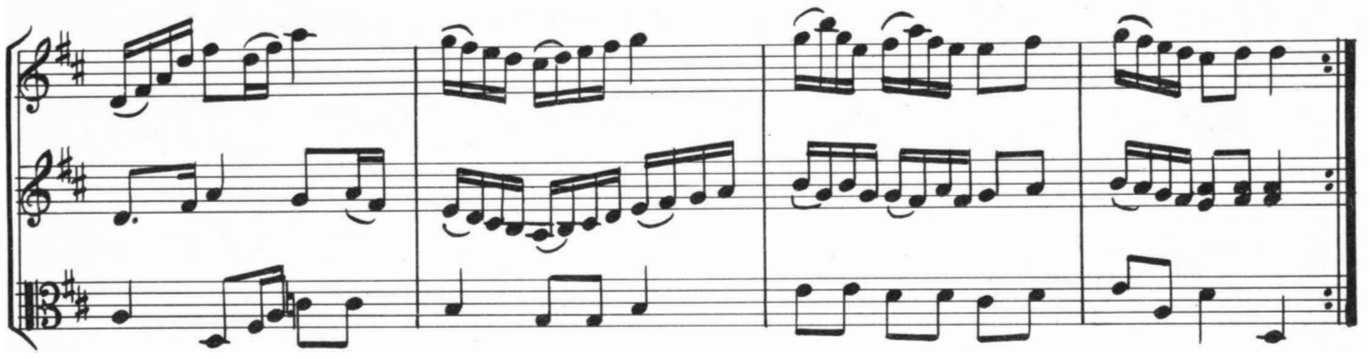

8. Polska

Efter Gustaf Andersson, Mörkö.

Arr.: OLOF ANDERSSON

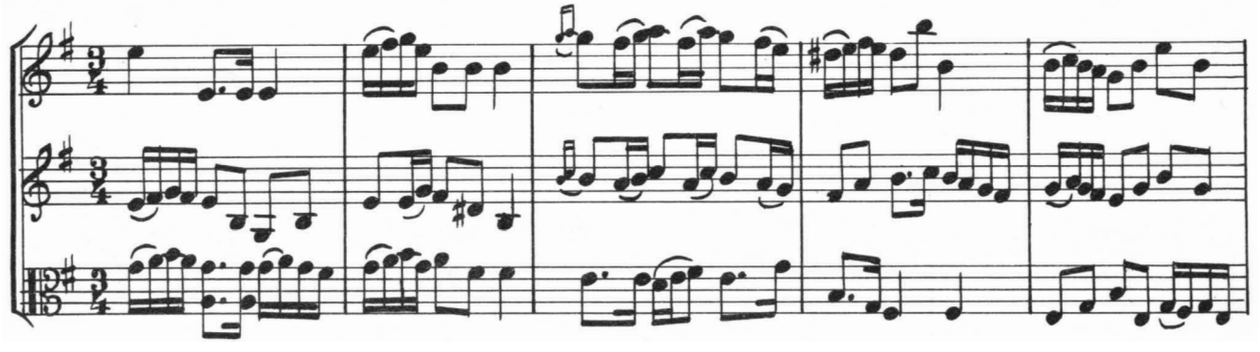

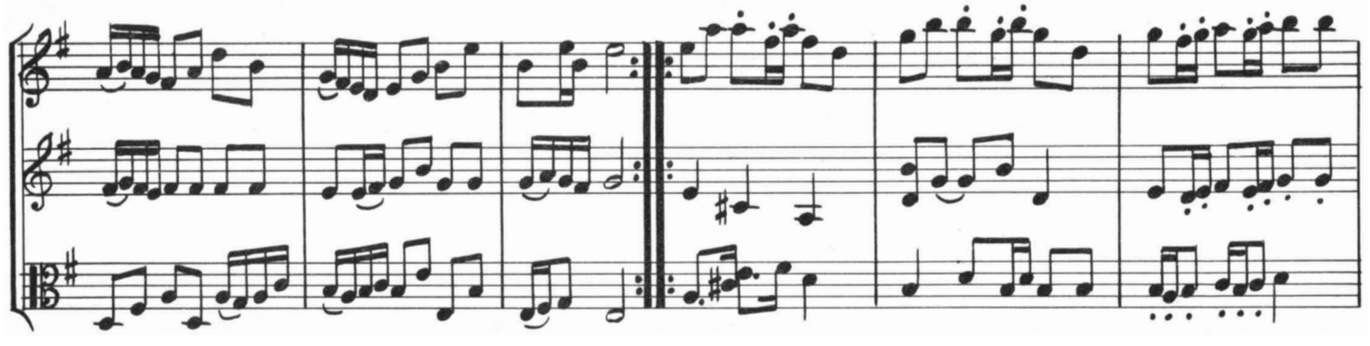

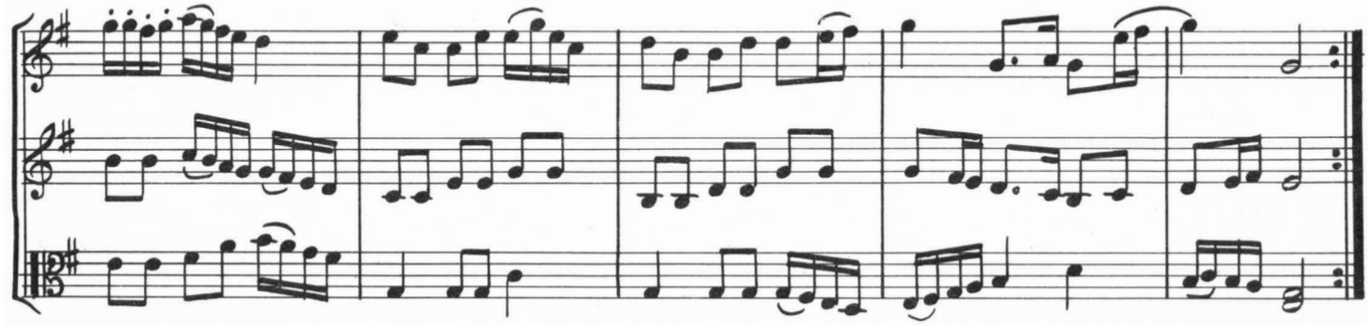

9. Polska

Efter Gustaf Andersson, Mörkö

Arr.: OLOF ANDERSSON

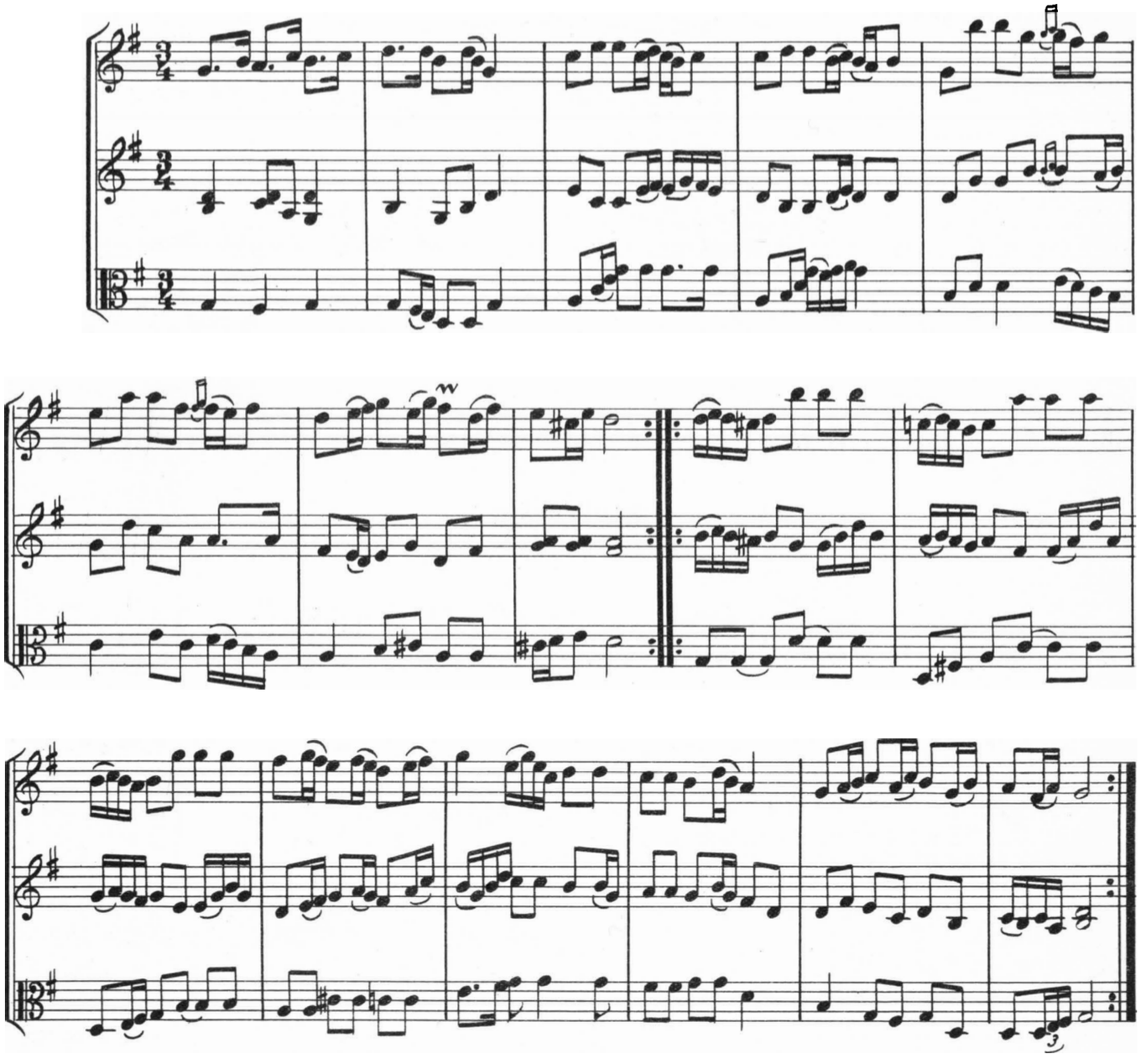

10. Polska

Efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby.

Arr.: OLOF ANDERSSON

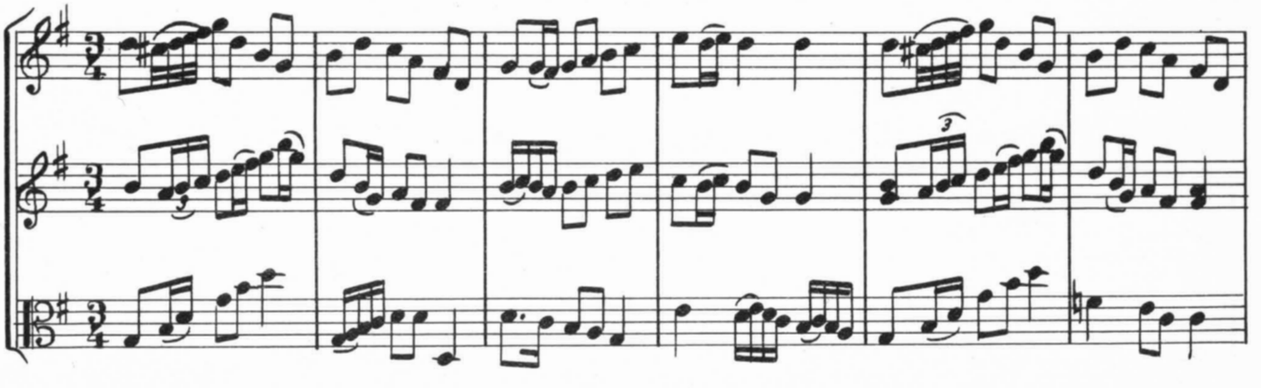

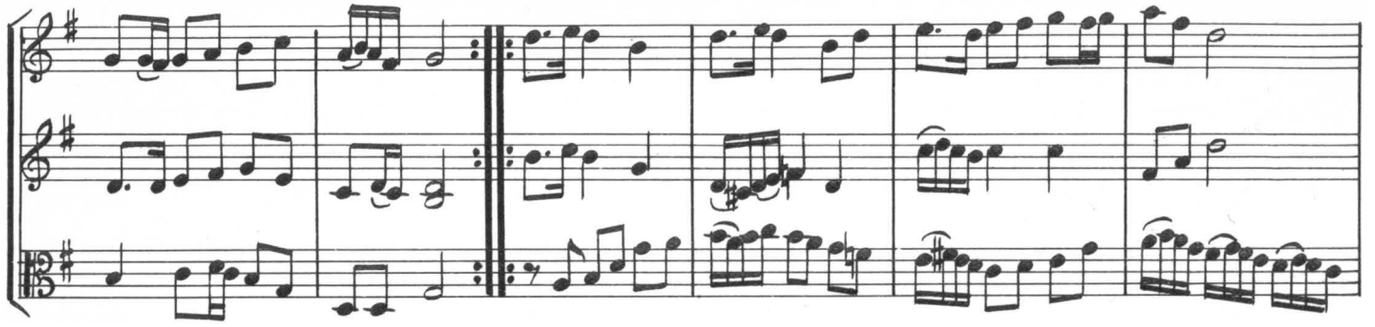

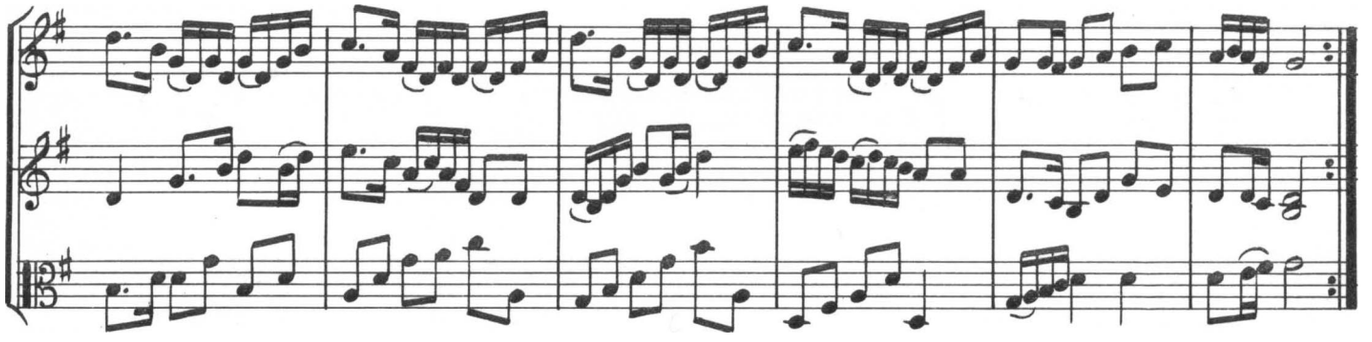

11. Vals

Efter Anders Gustaf Eriksson, Hägerbo, Flodafors.

Arr.: OLOF ANDERSSON

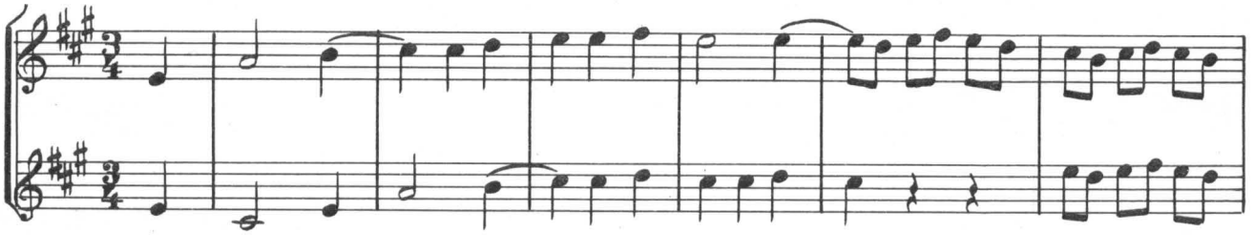

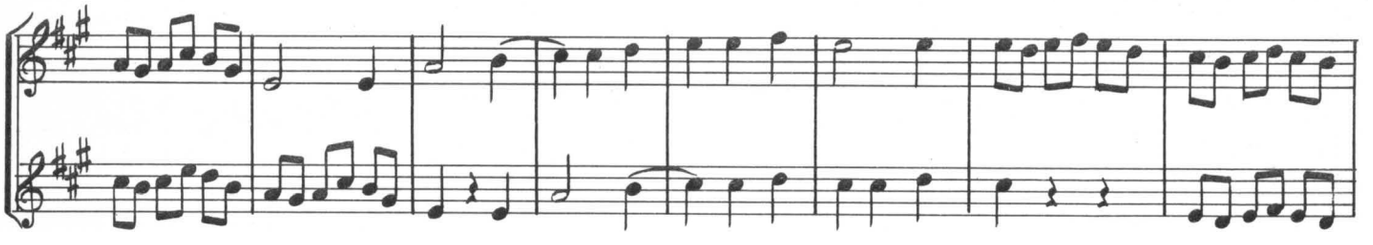

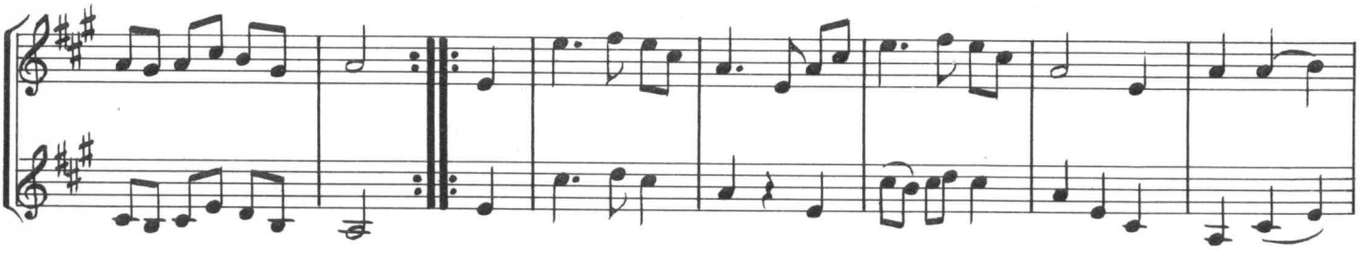

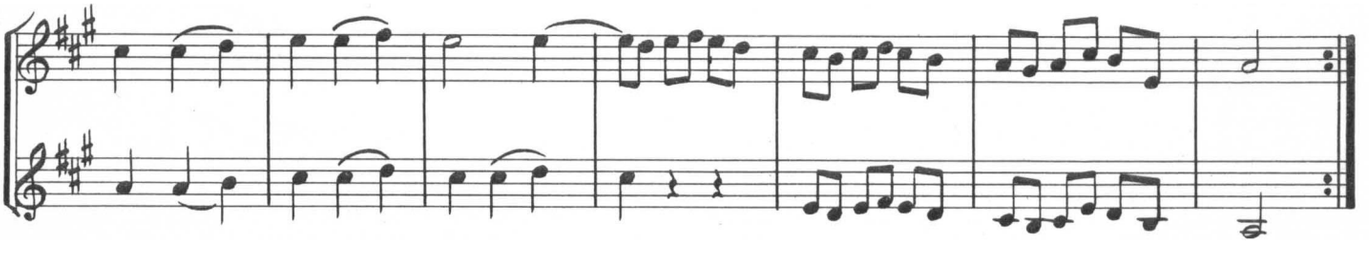

12. Polska

Efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby.

Arr.: OLOF ANDERSSON

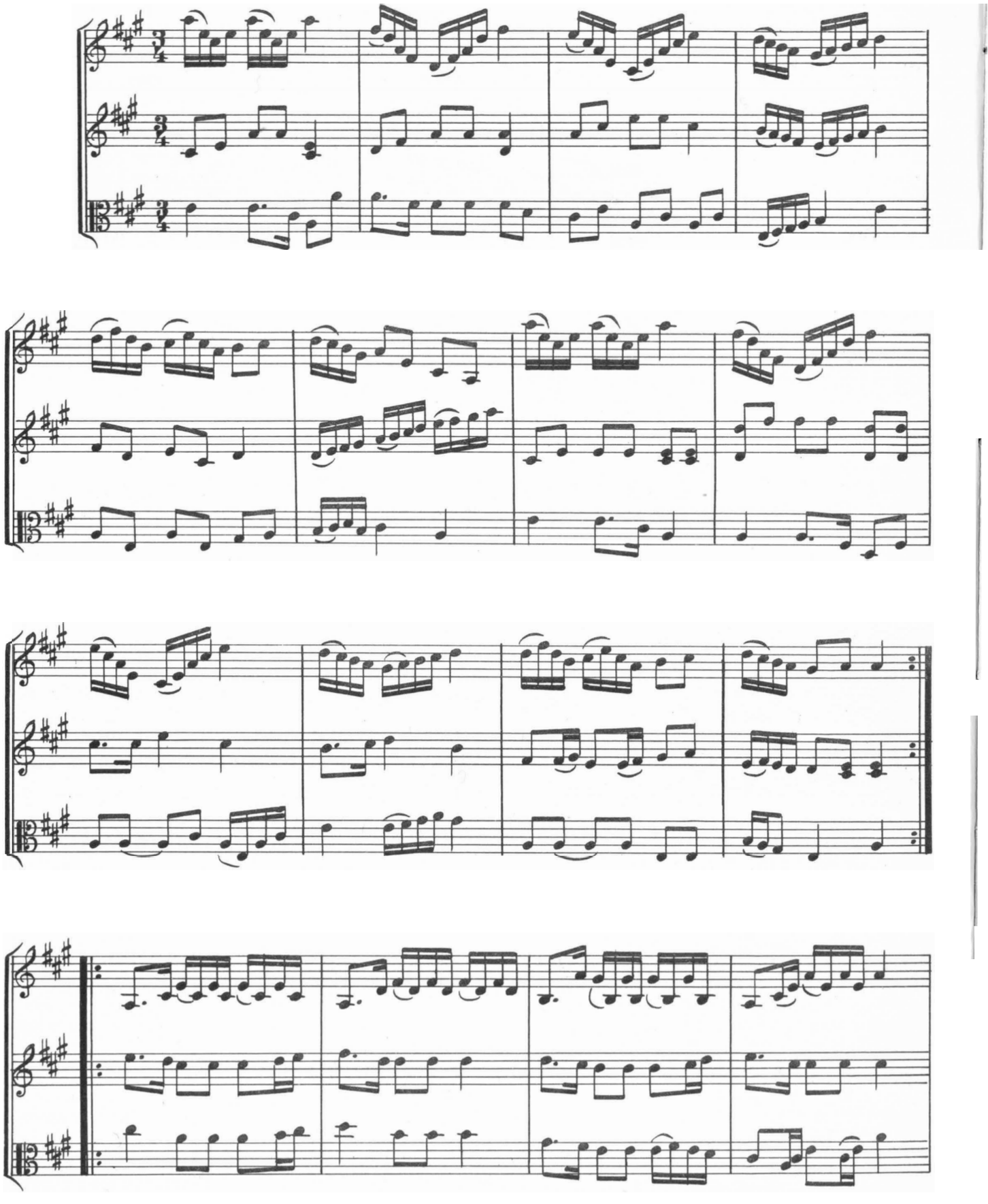

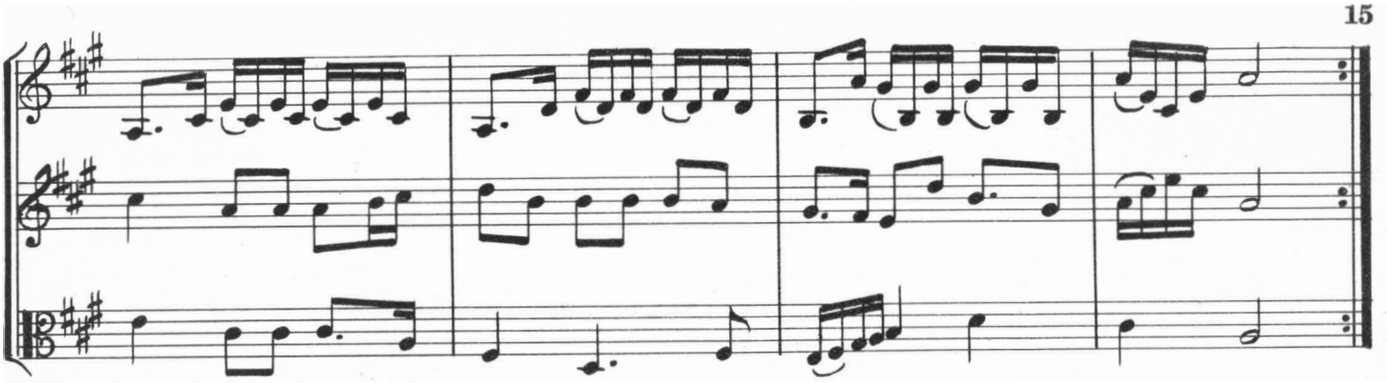

13. Polska

Efter Carl Erik i Lind, Sköldinge

Arr.: OLOF ANDERSSON

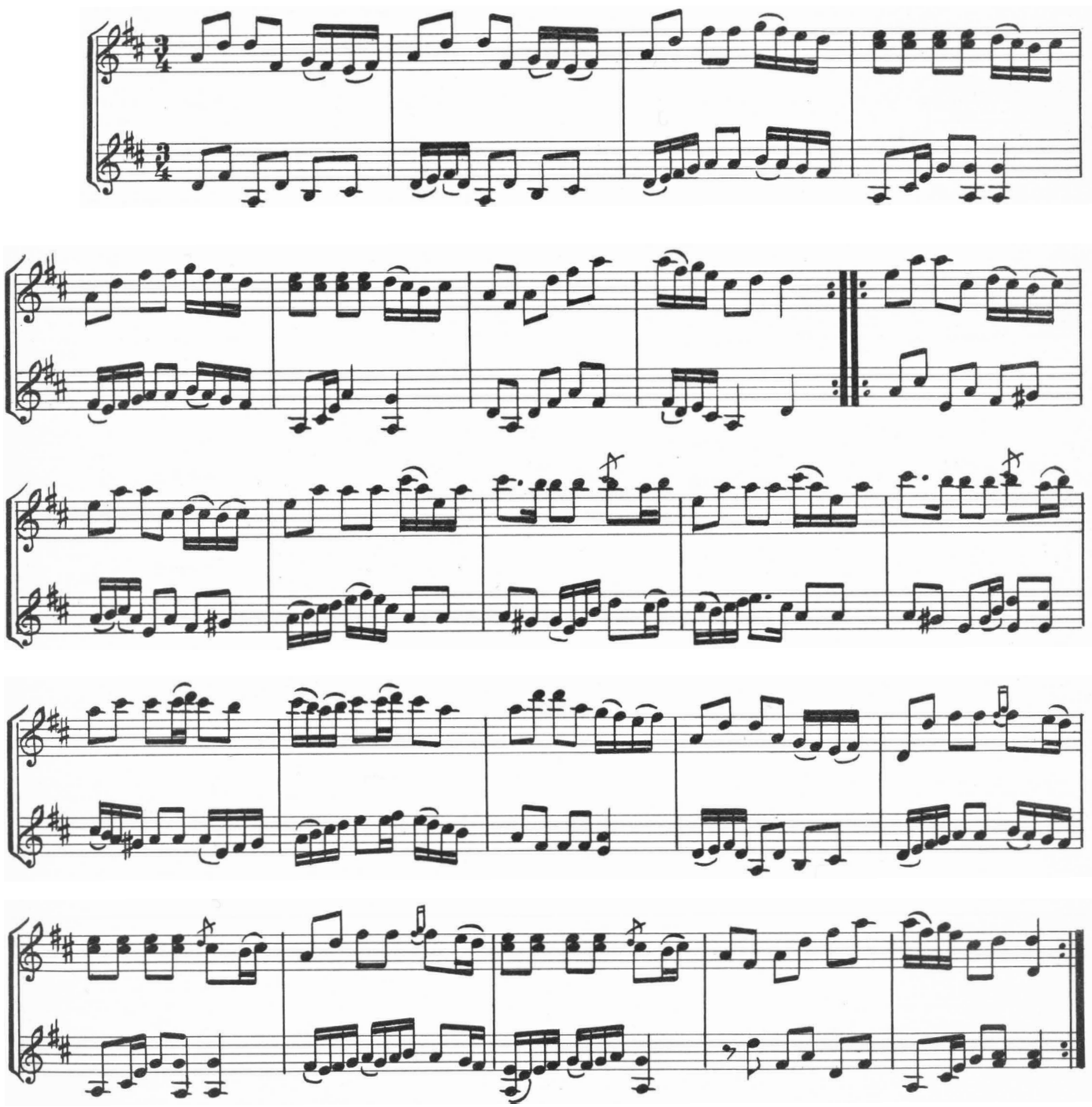

14. Polska

Efter P. A. Appelqvist, Stigtomta.

Arr.: OLOF ANDERSSON

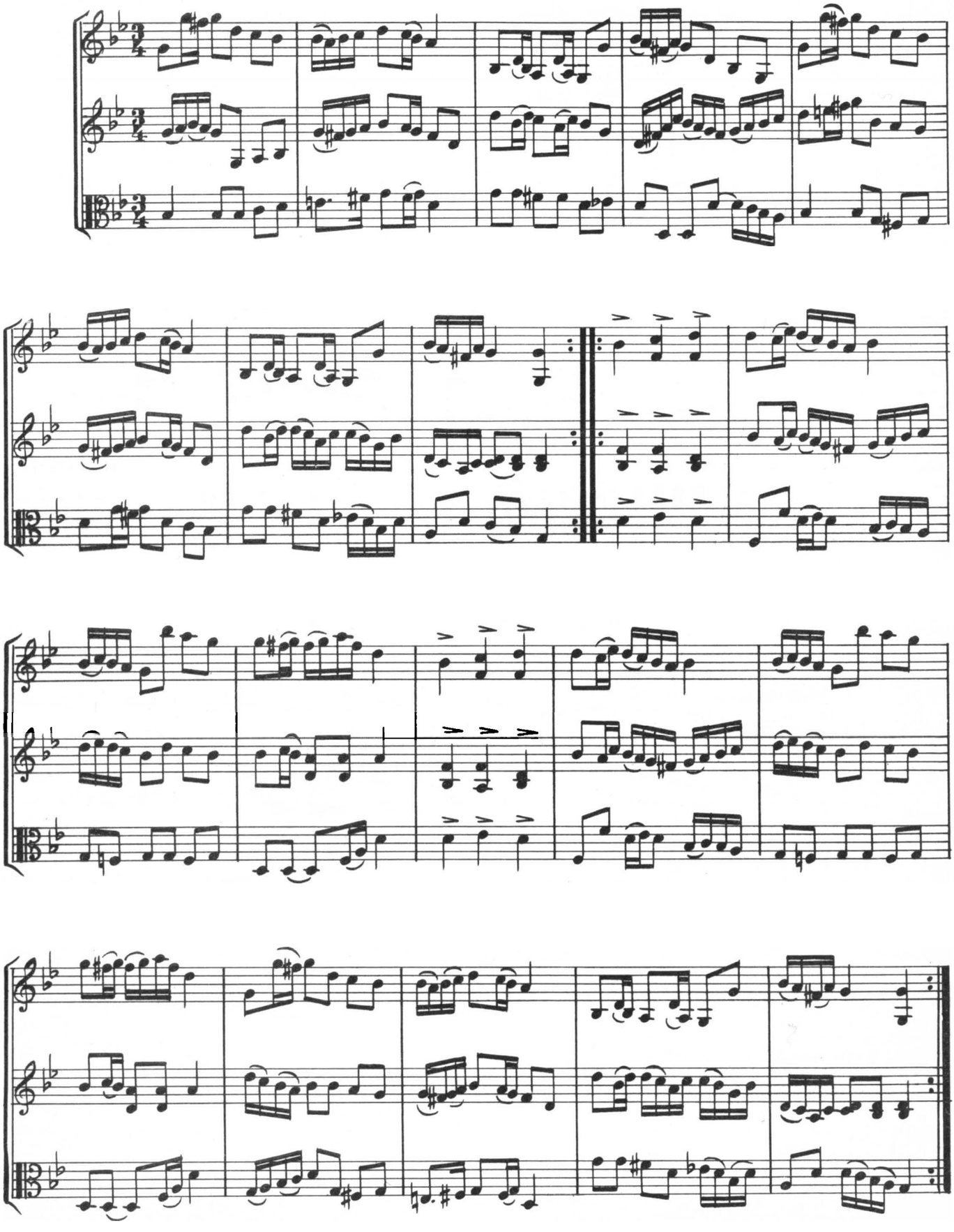

15. Polska

Efter P. A. Appelqvist, Stigtomta

Arr.: OLOF ANDERSSON

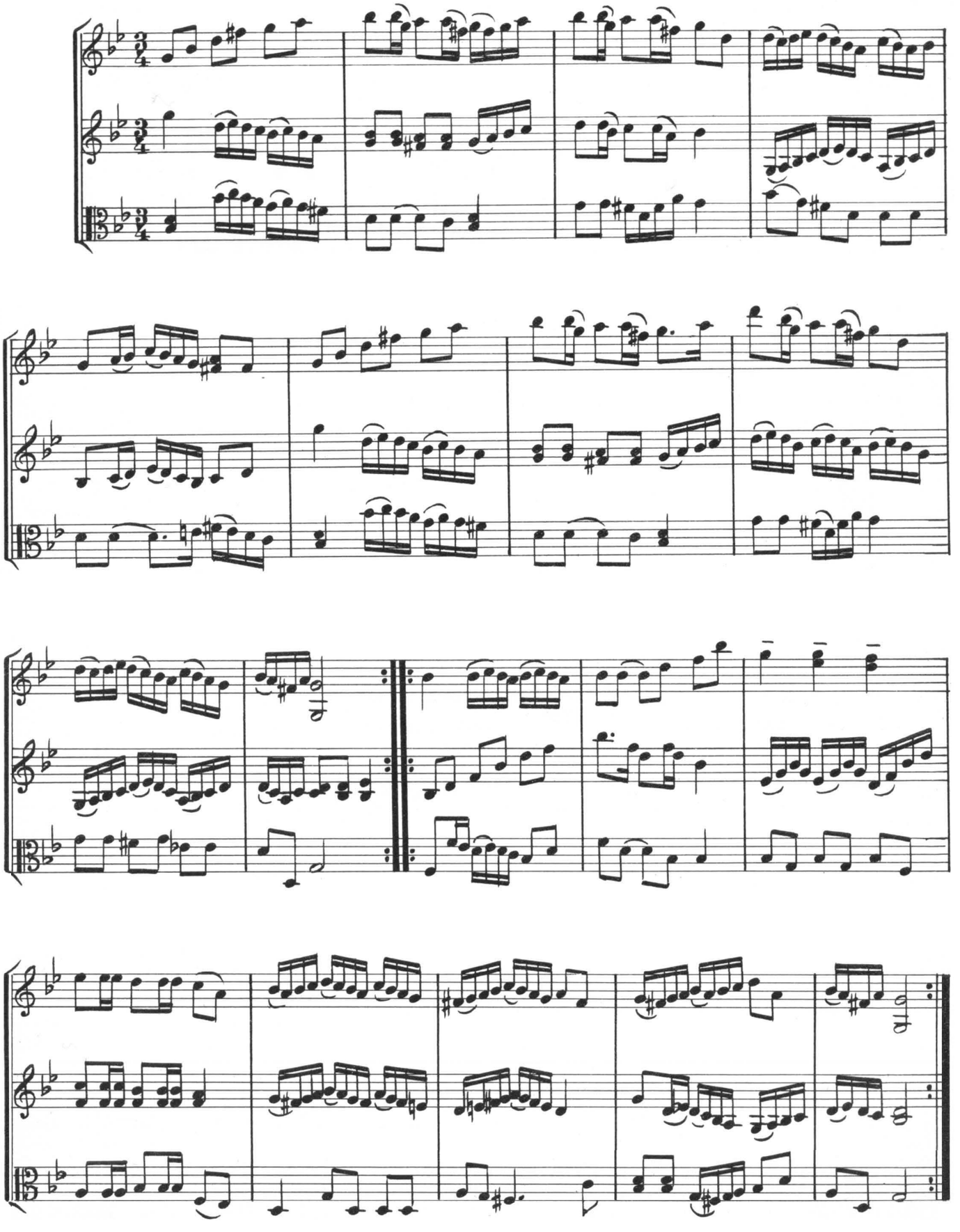

16. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: OLOF ANDERSSON

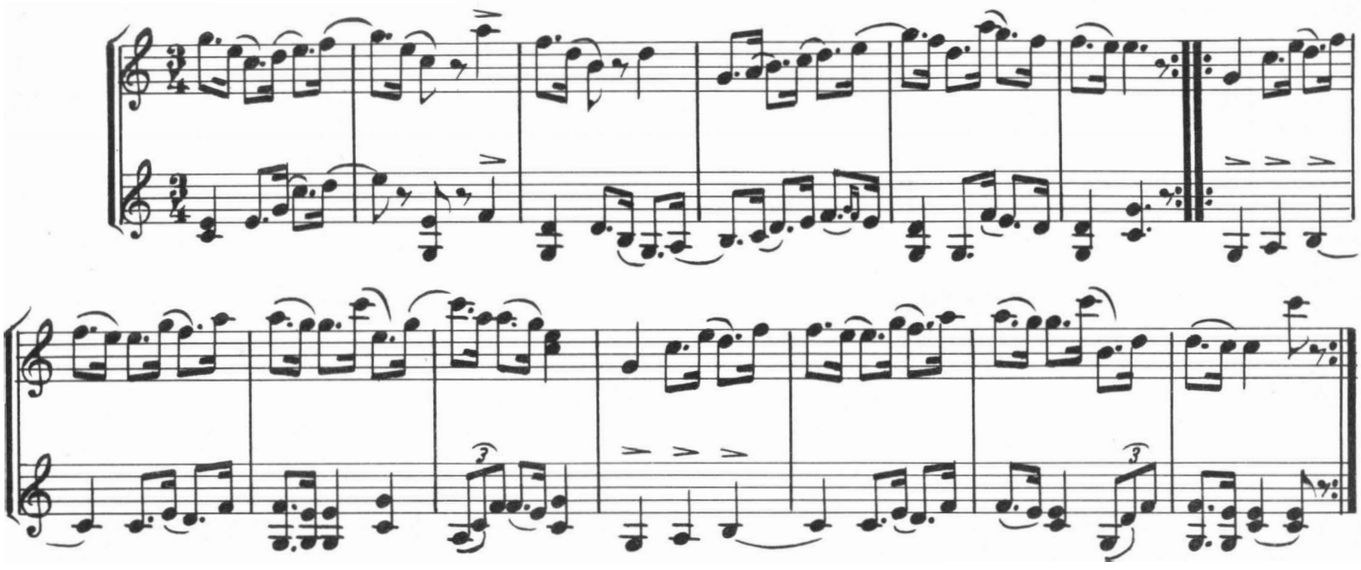

17. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: OLOF ANDERSSON

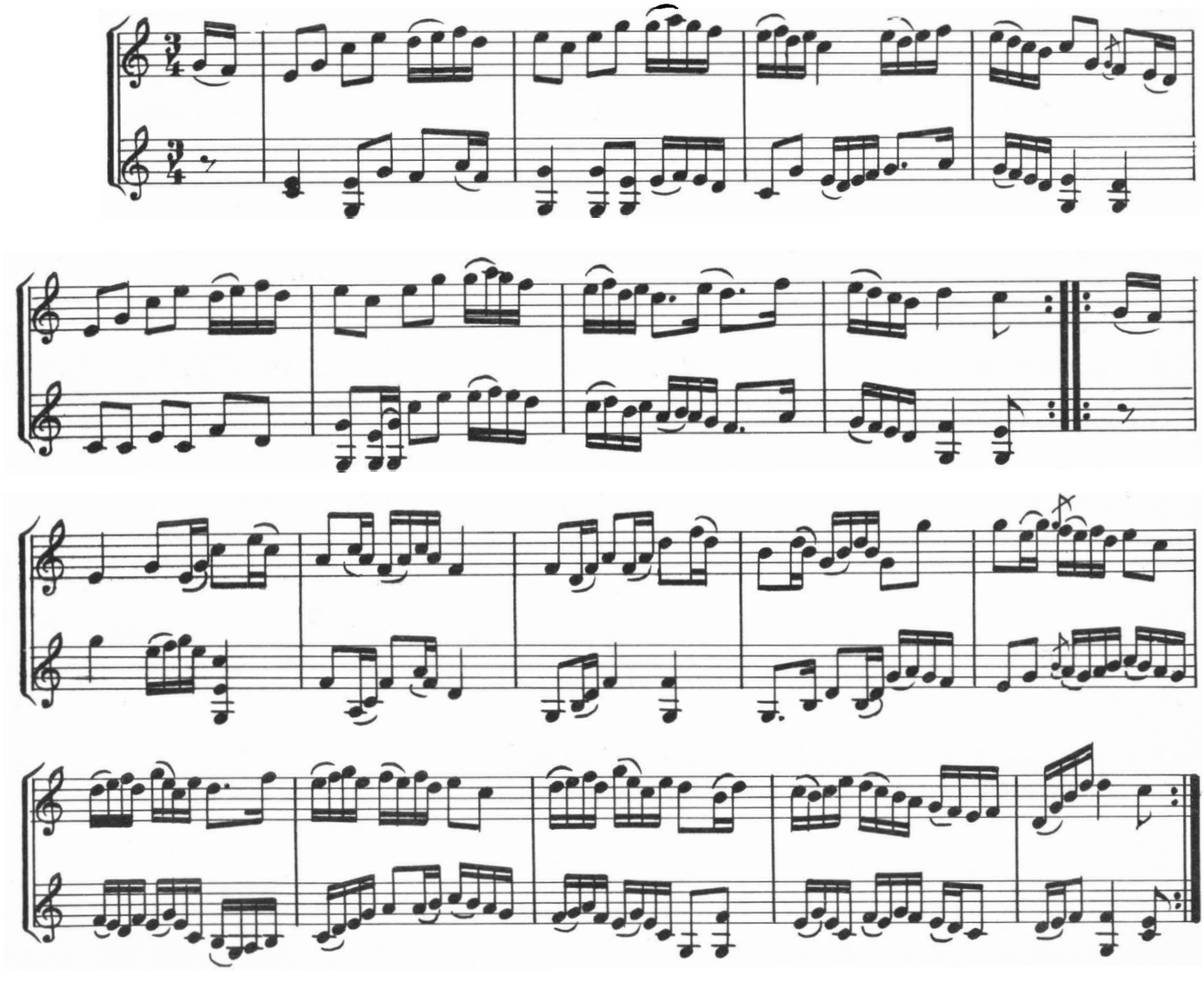

18. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: OLOF ANDERSSON

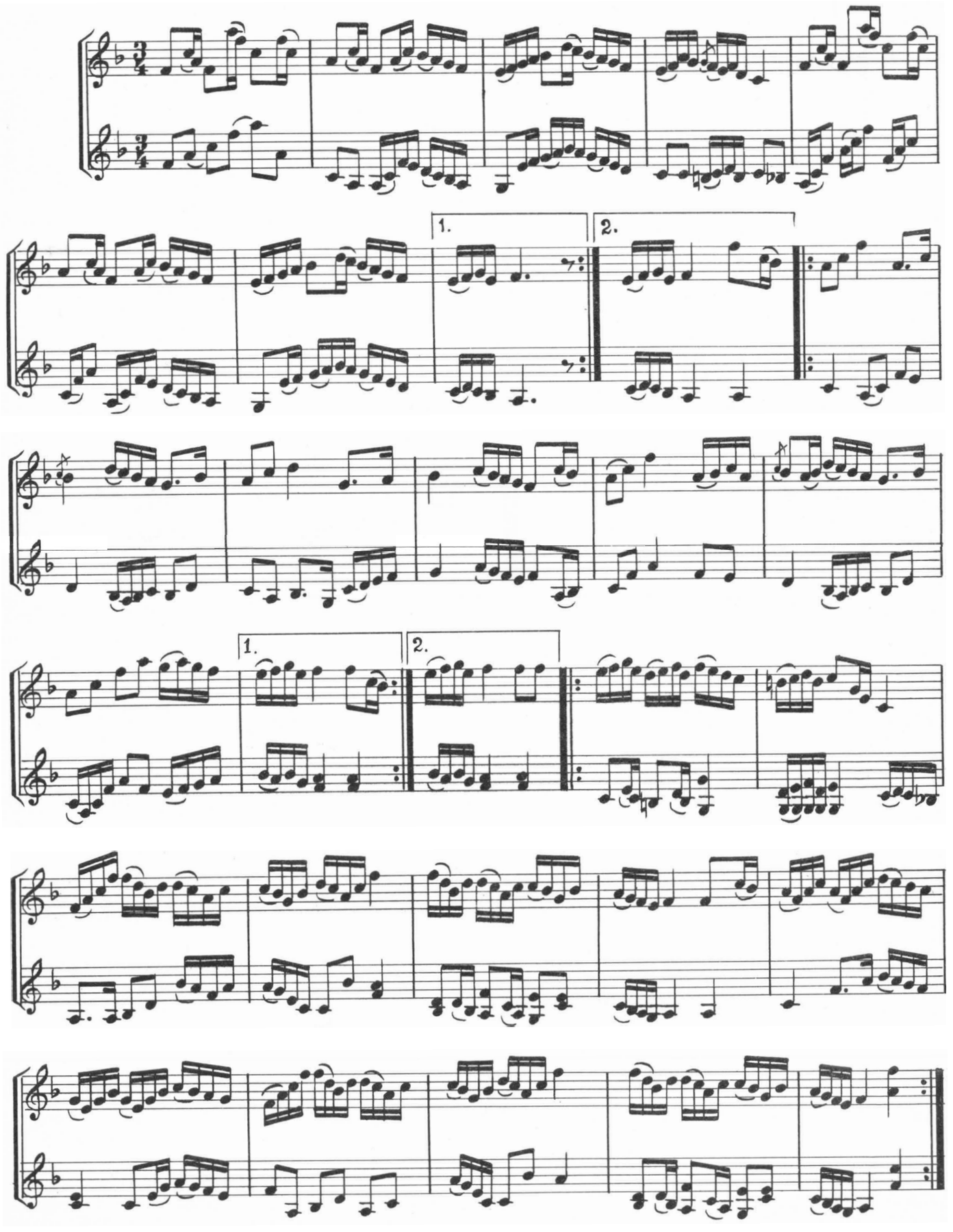

19. Vals

Efter C. G. Axelsson, Flodafors

Arr.: OLOF ANDERSSON

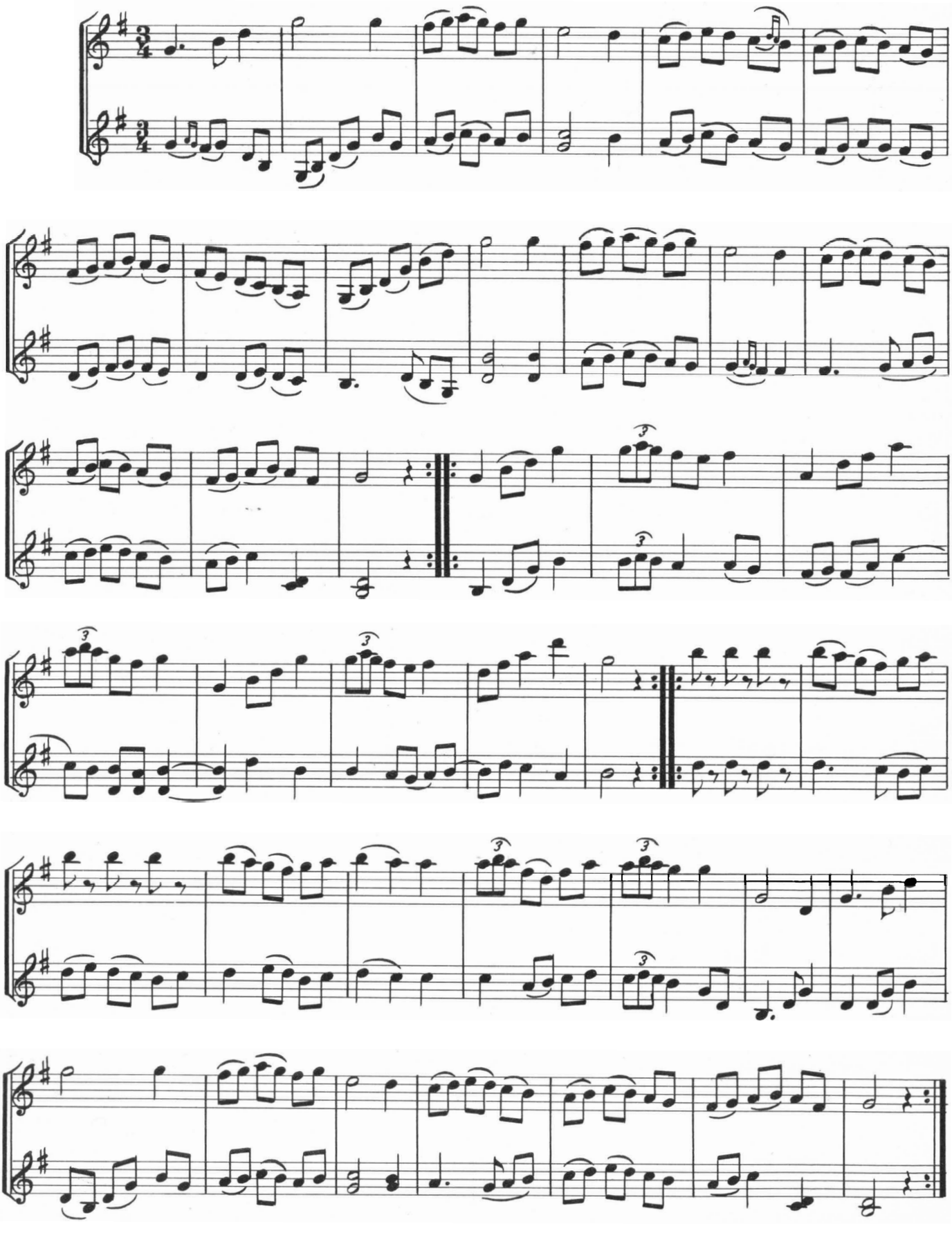

20. Vals

Komponerad av August Hagberg, Skebokvarn

Arr.: OLOF ANDERSSON

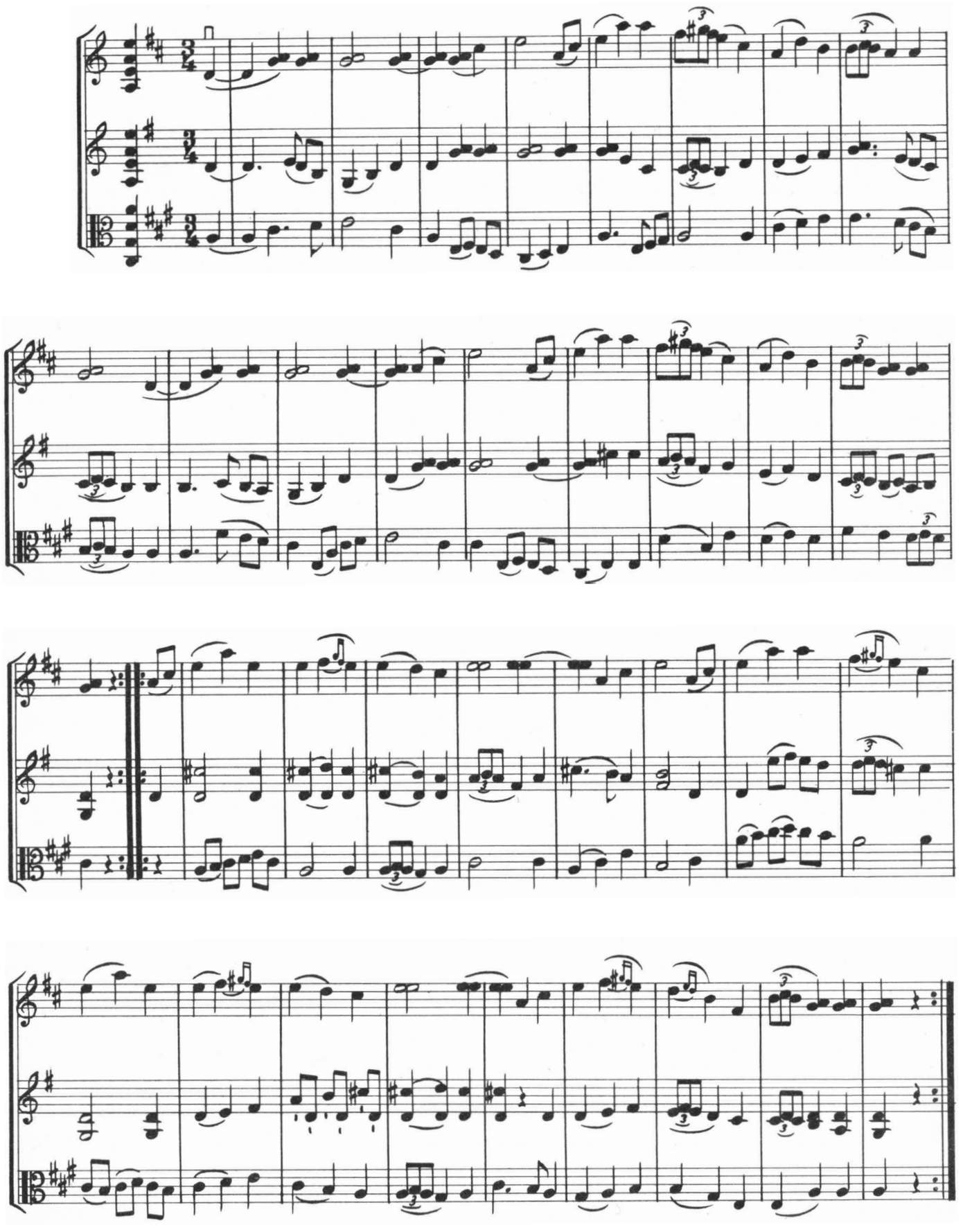

21. Danslek från Södertörn

Arr.: LENNART LUNDÉN

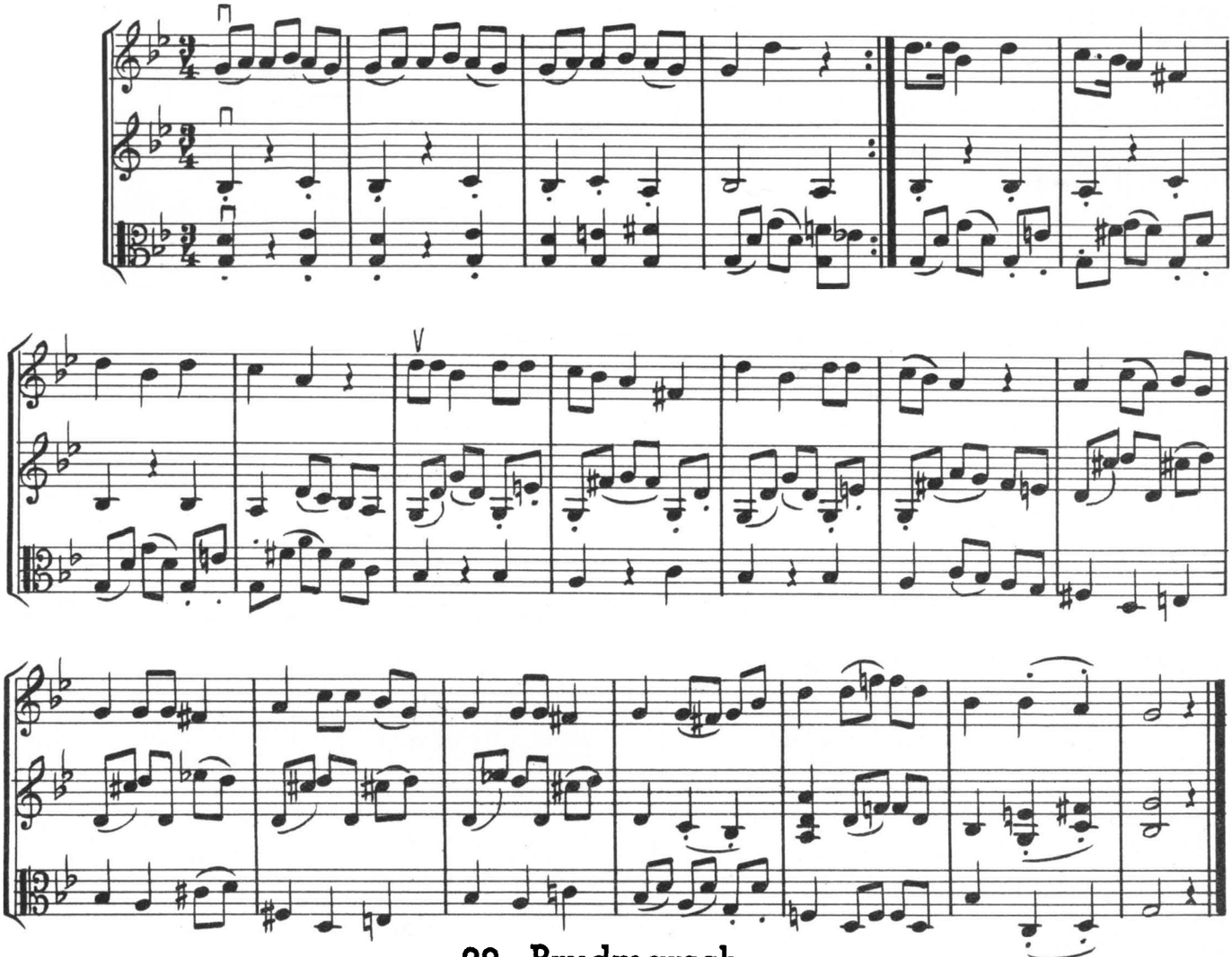

22. Brudmarsch

Från Sundby socken.

Arr.: LENNART LUNDÉN

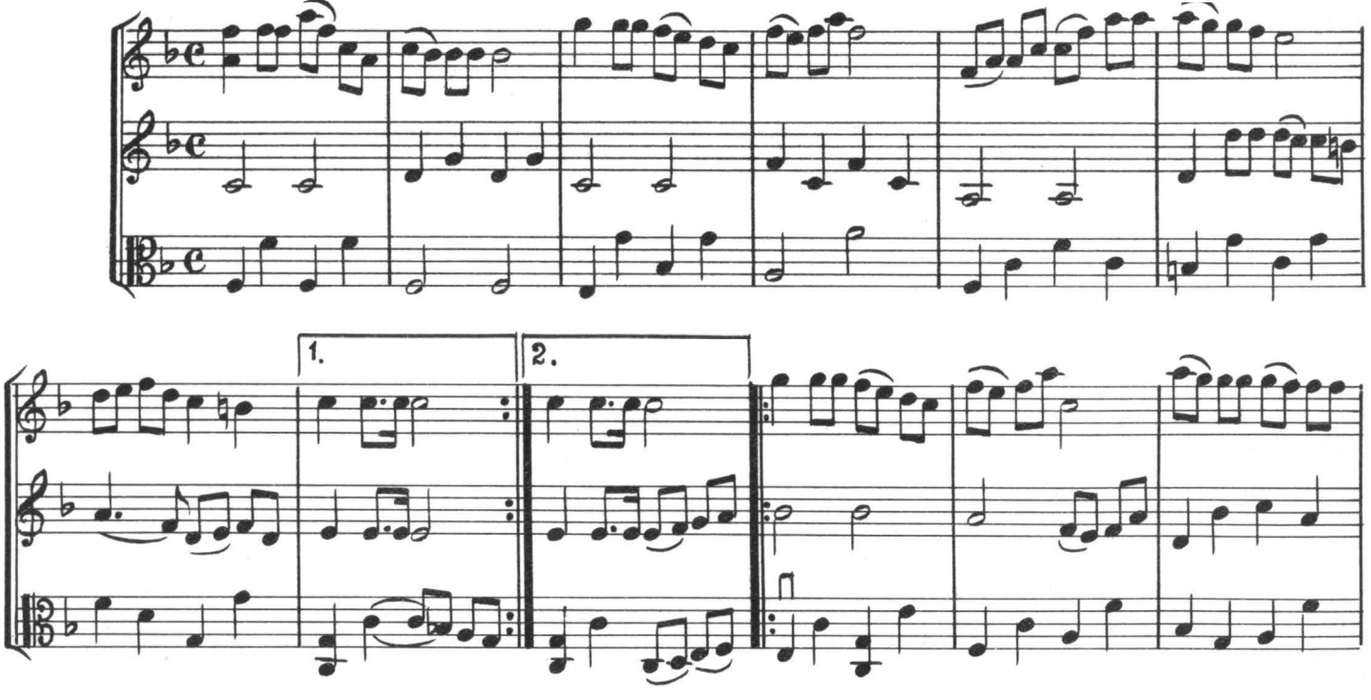

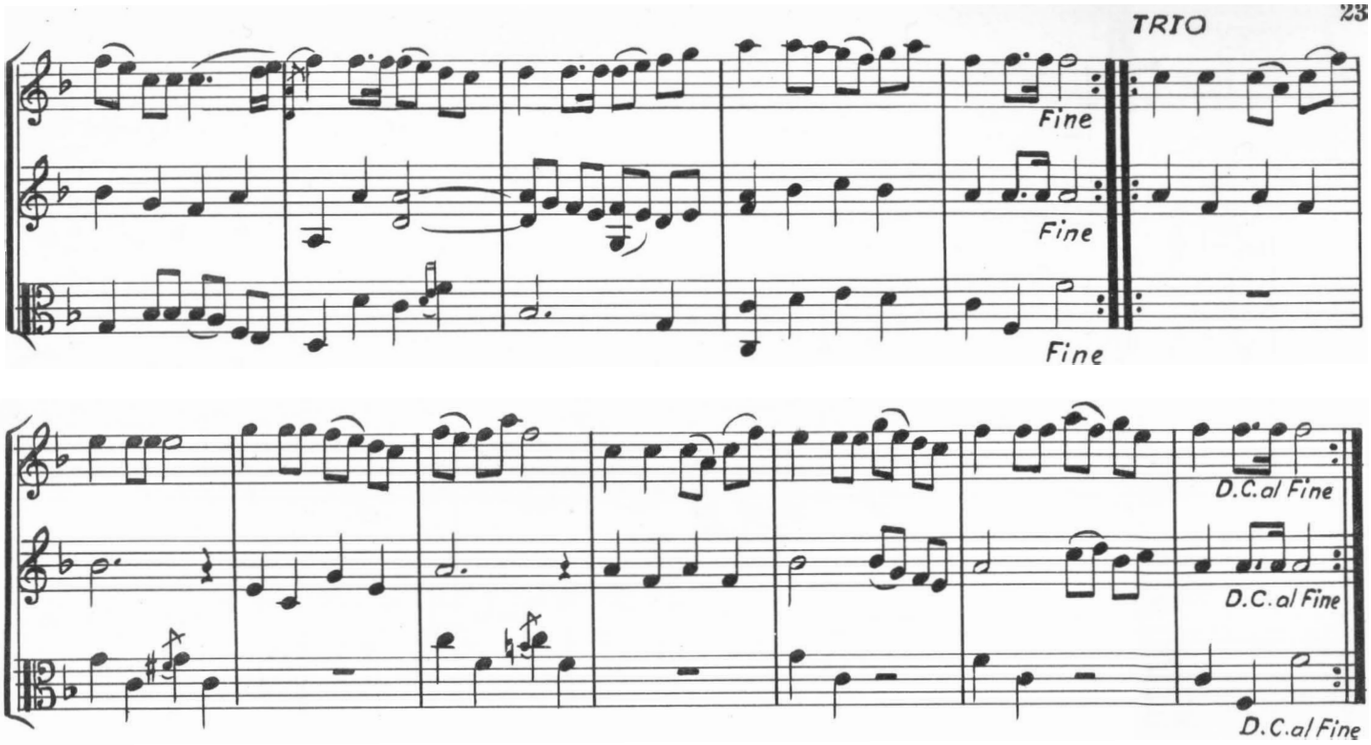

23. Ändlig visa

Från Sköldinge

Arr.: LENNART LUNDÉN

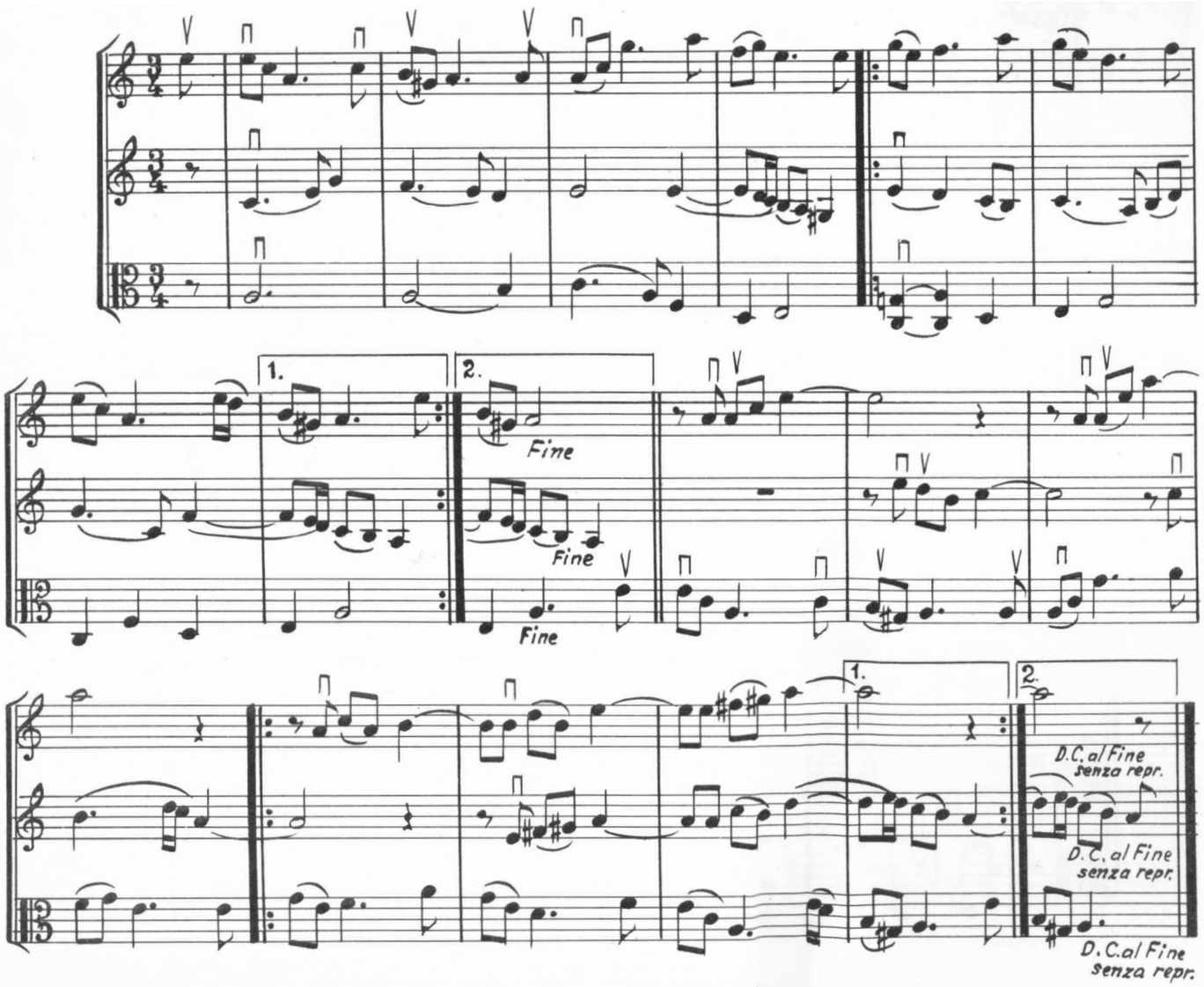

24. Visa från Lunda

(Drottning Kristinas visa)

Arr.: LENNART LUNDÉN

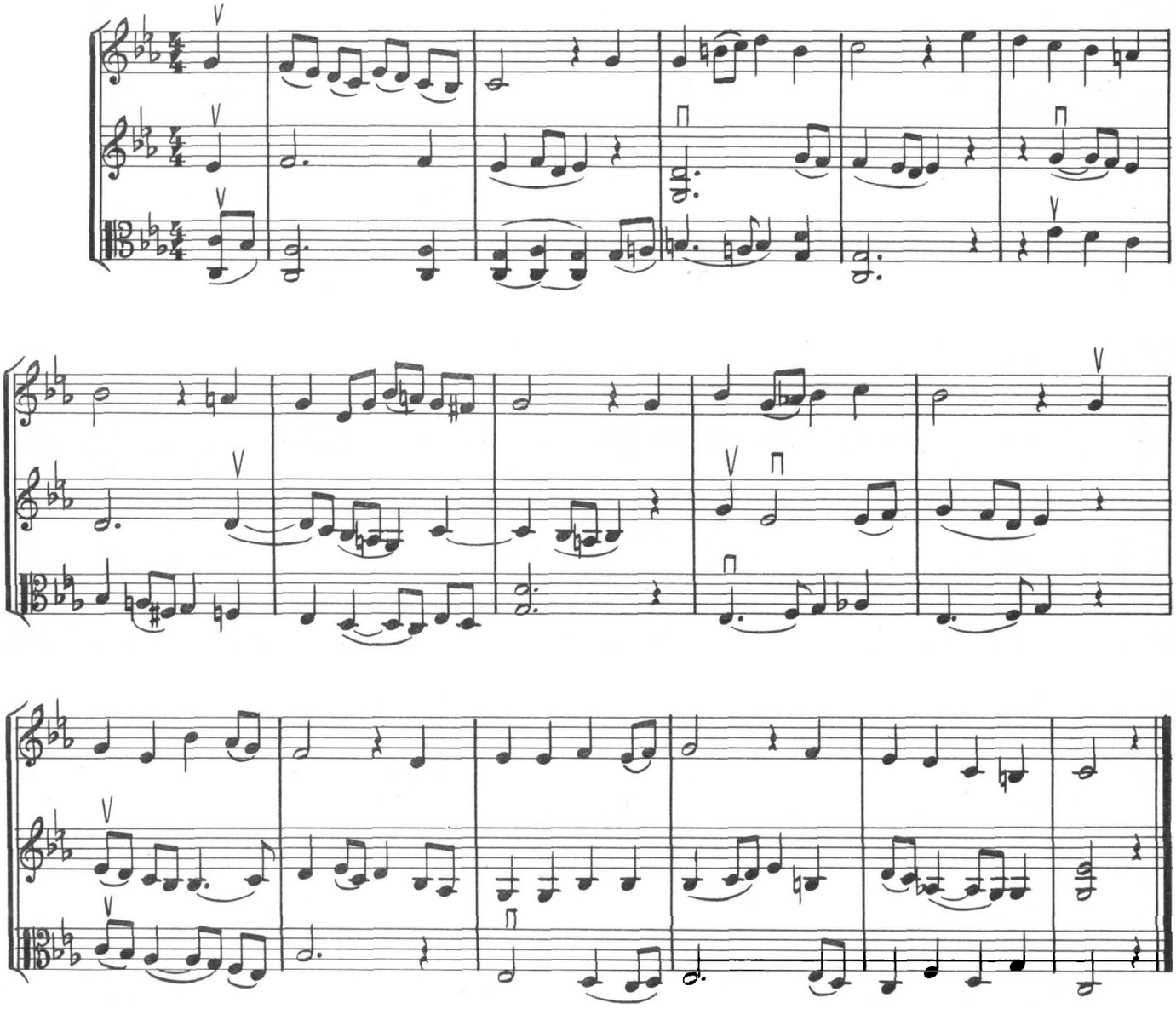

25. Kadrilj

Friherrinnan Falkenberg

Arr.: LENNART LUNDÉN

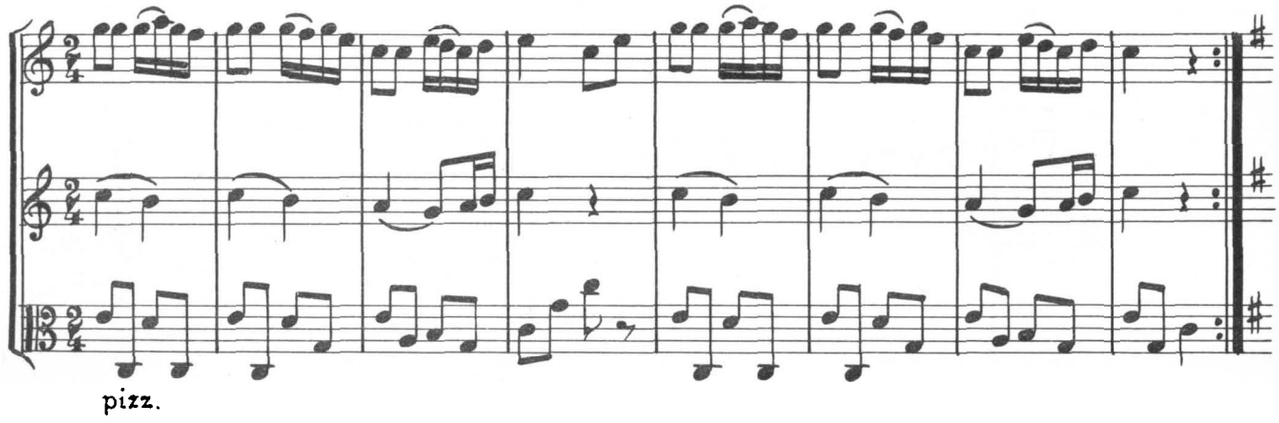

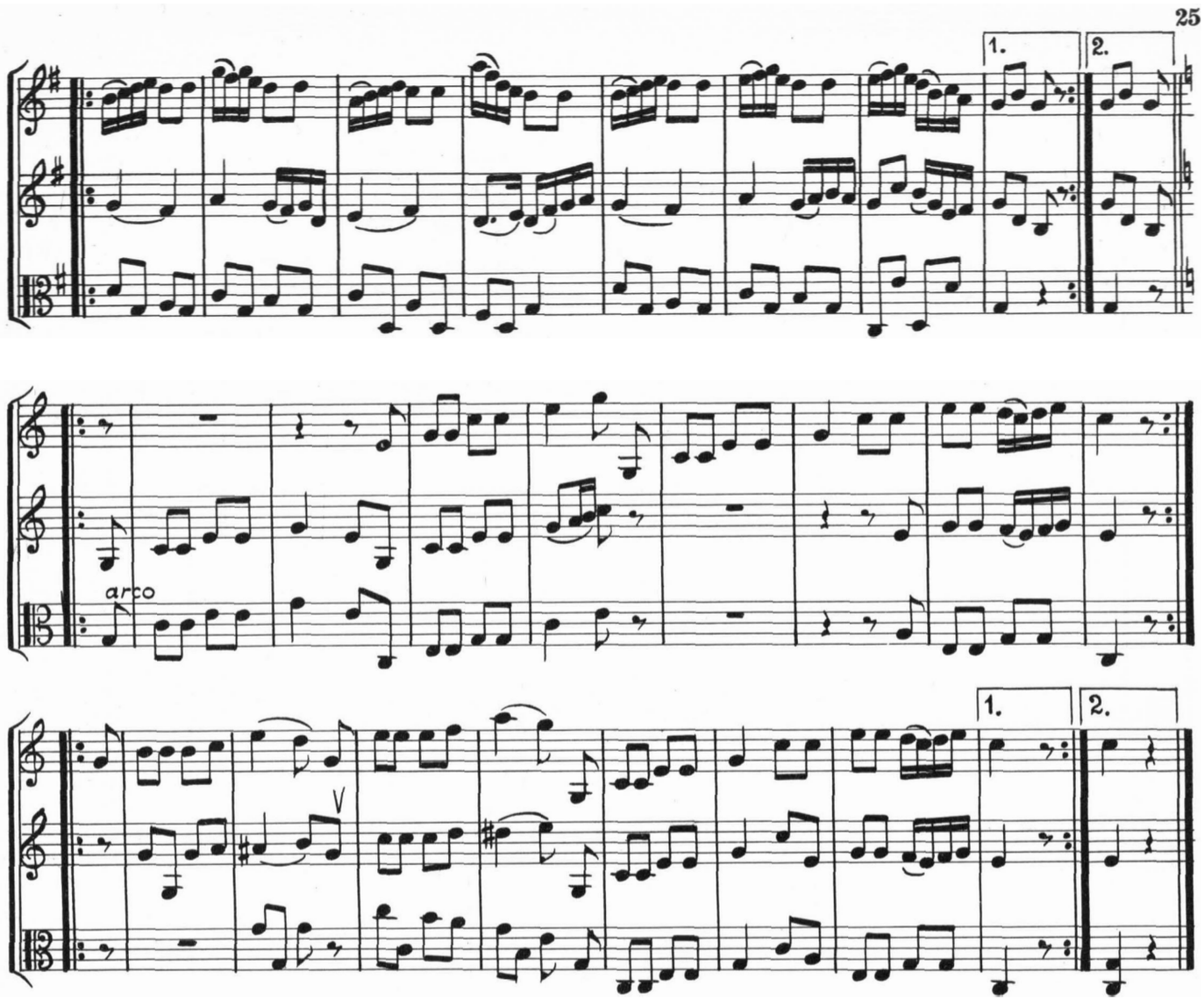

26. Kärleks och riddarvisa

Efter A. G. Rosenberg, Bodafors

Arr.: LENNART LUNDÉN

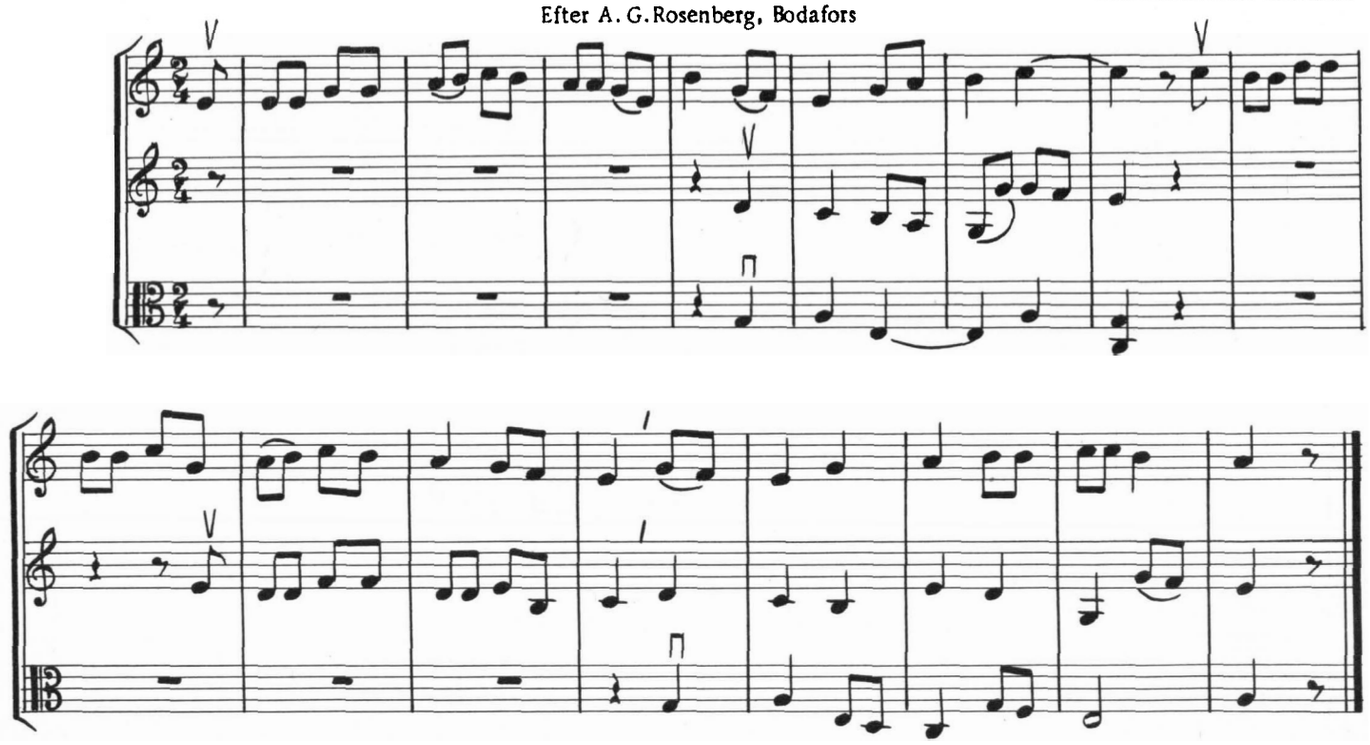

27. Kadrilj

Arr.: LENNART LUNDÉN

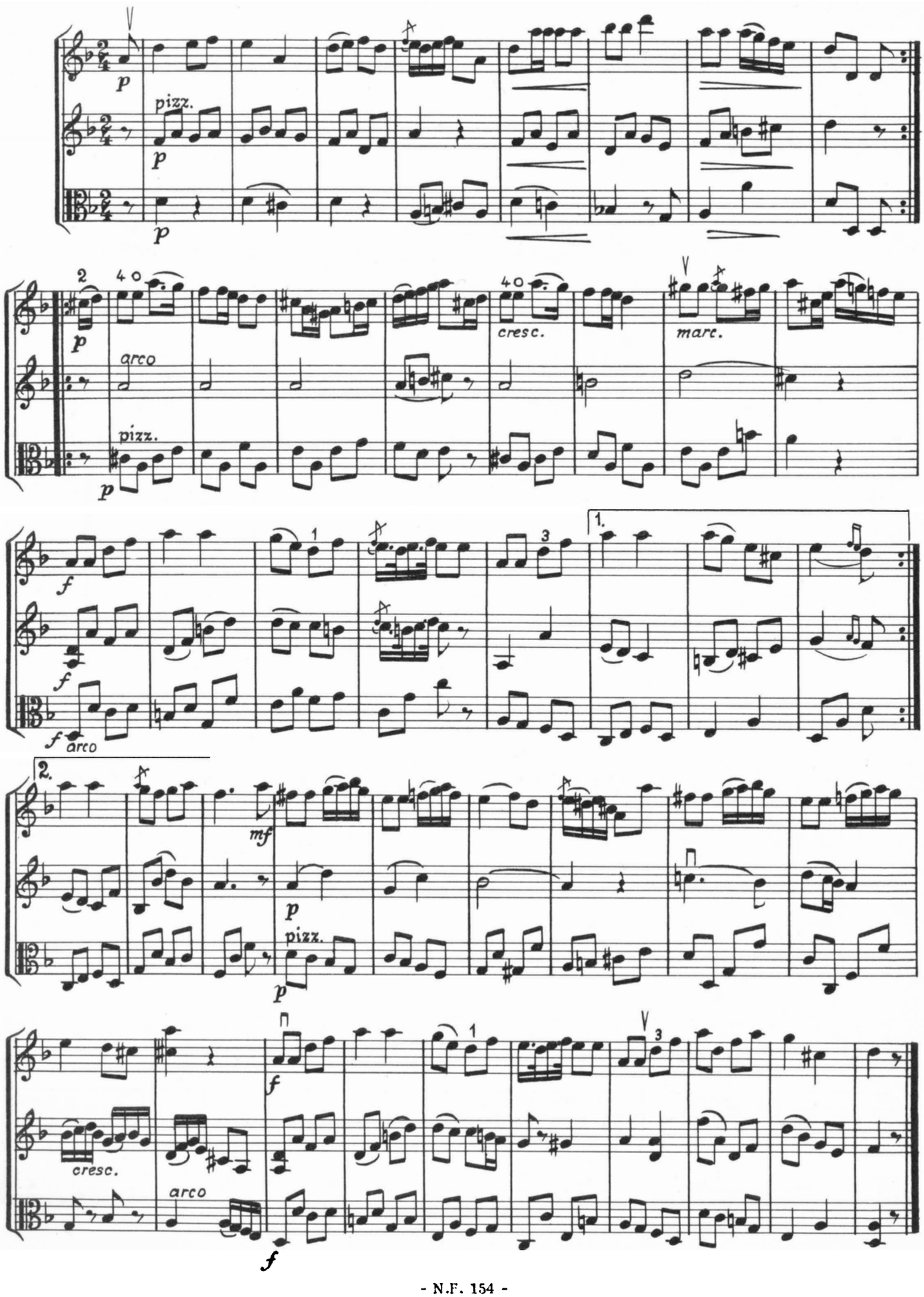

28. Visa från Åker

Arr.: LENNART LUNDÉN

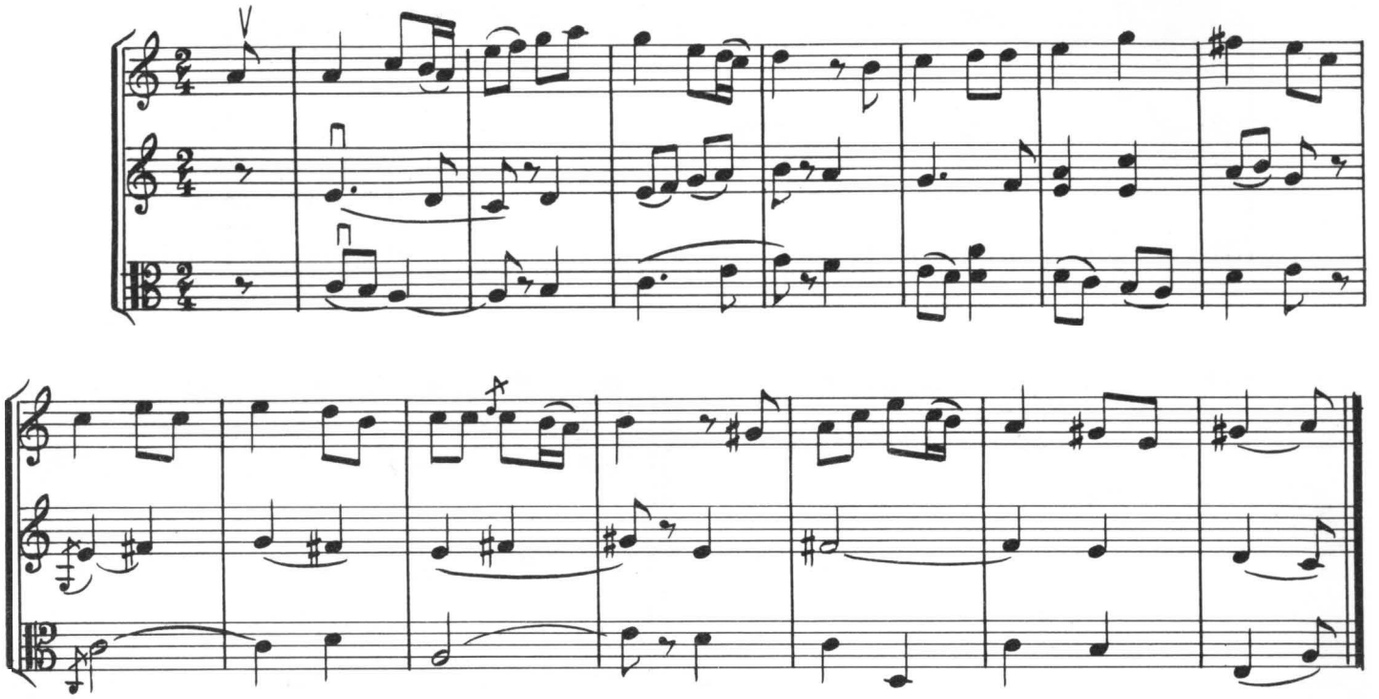

29. Gånglåt

Från Södertörn

Arr.: LENNART LUNDÉN

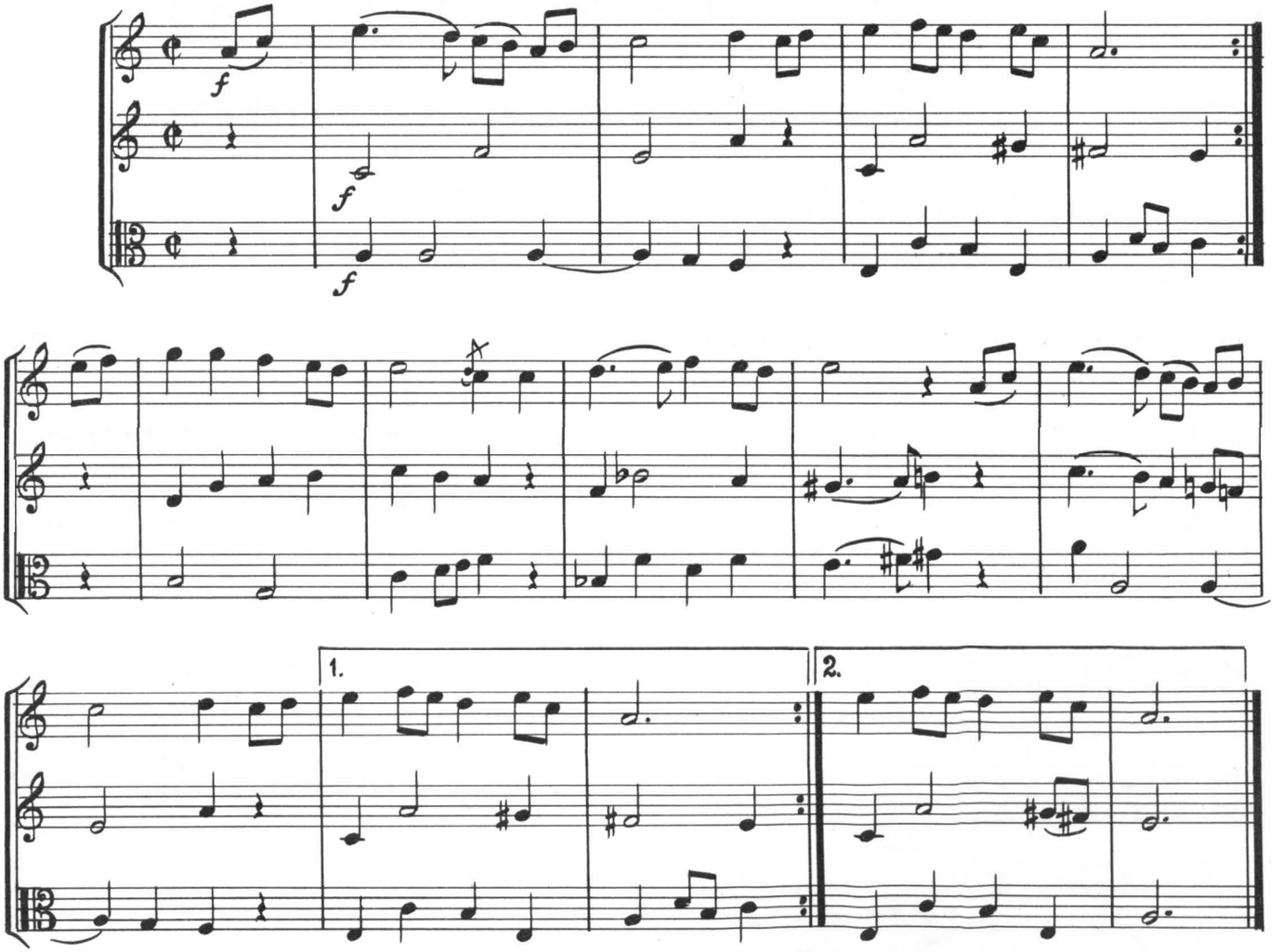

30. Polska

Efter Emil Söderqvist, Flen

Arr.: LENNART LUNDÉN

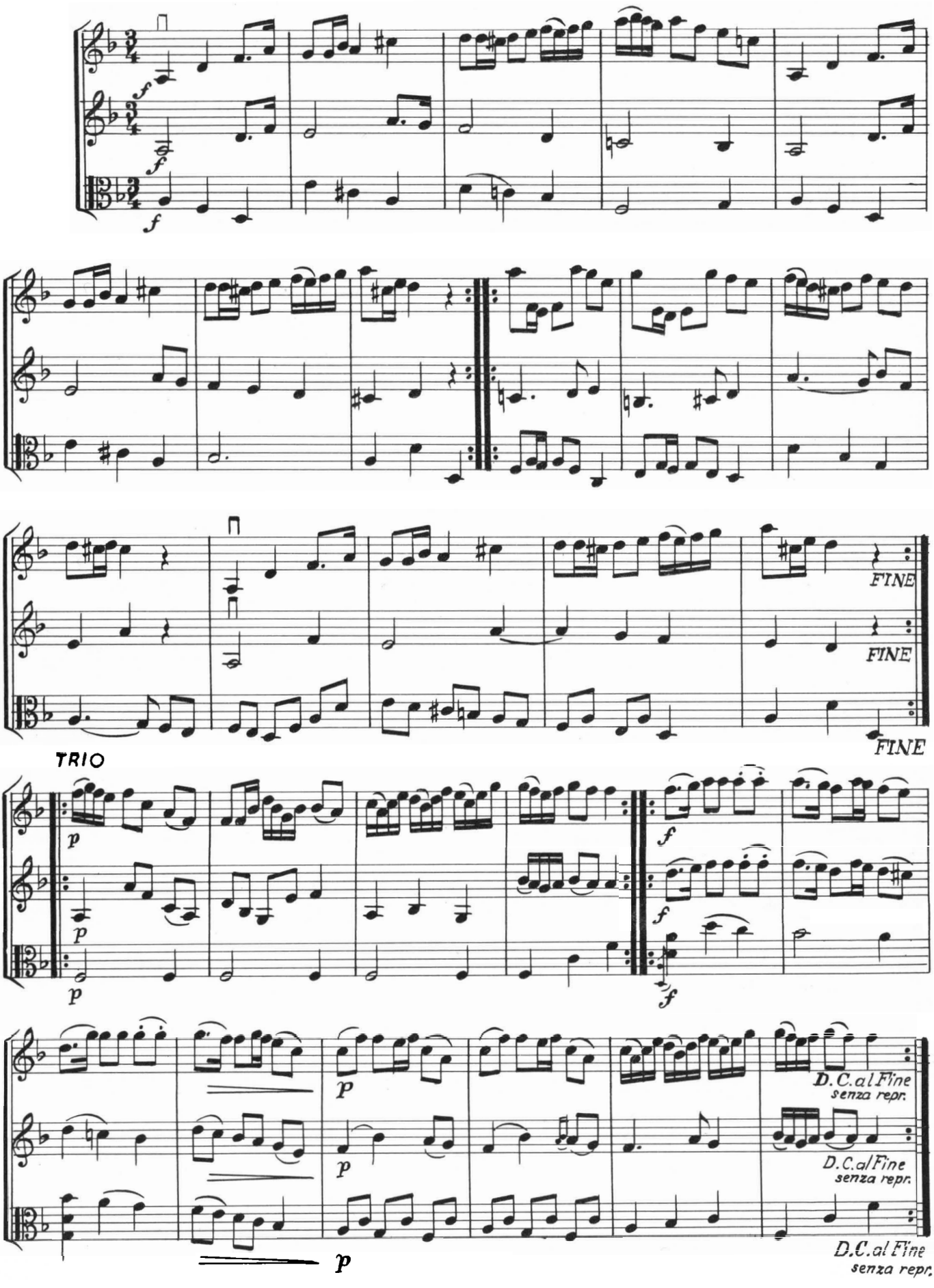

31. Danslek

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: LENNART LUNDÉN

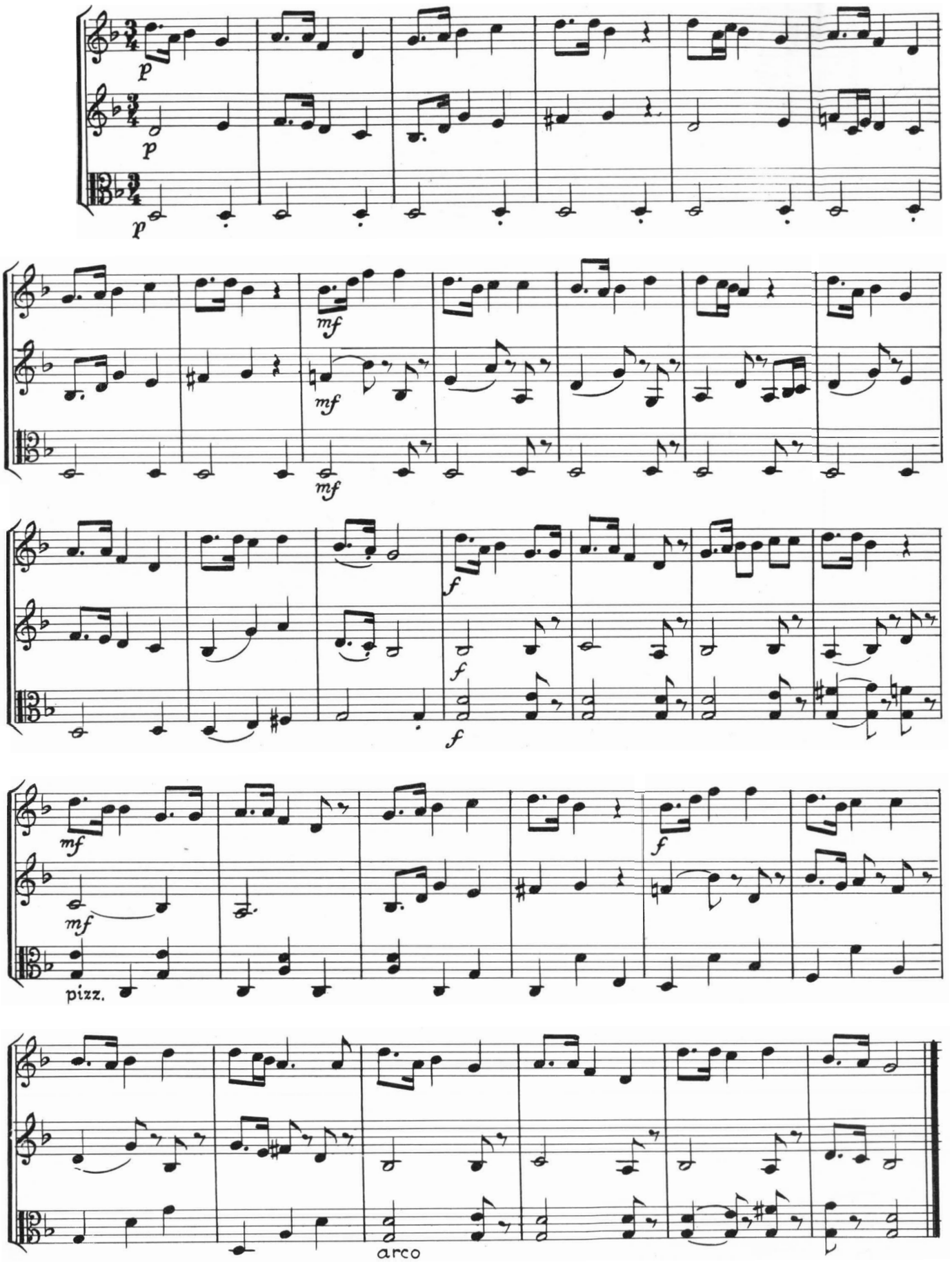

32. Visa

Från Strängnästrakten

Arr.: LENNART LUNDÉN

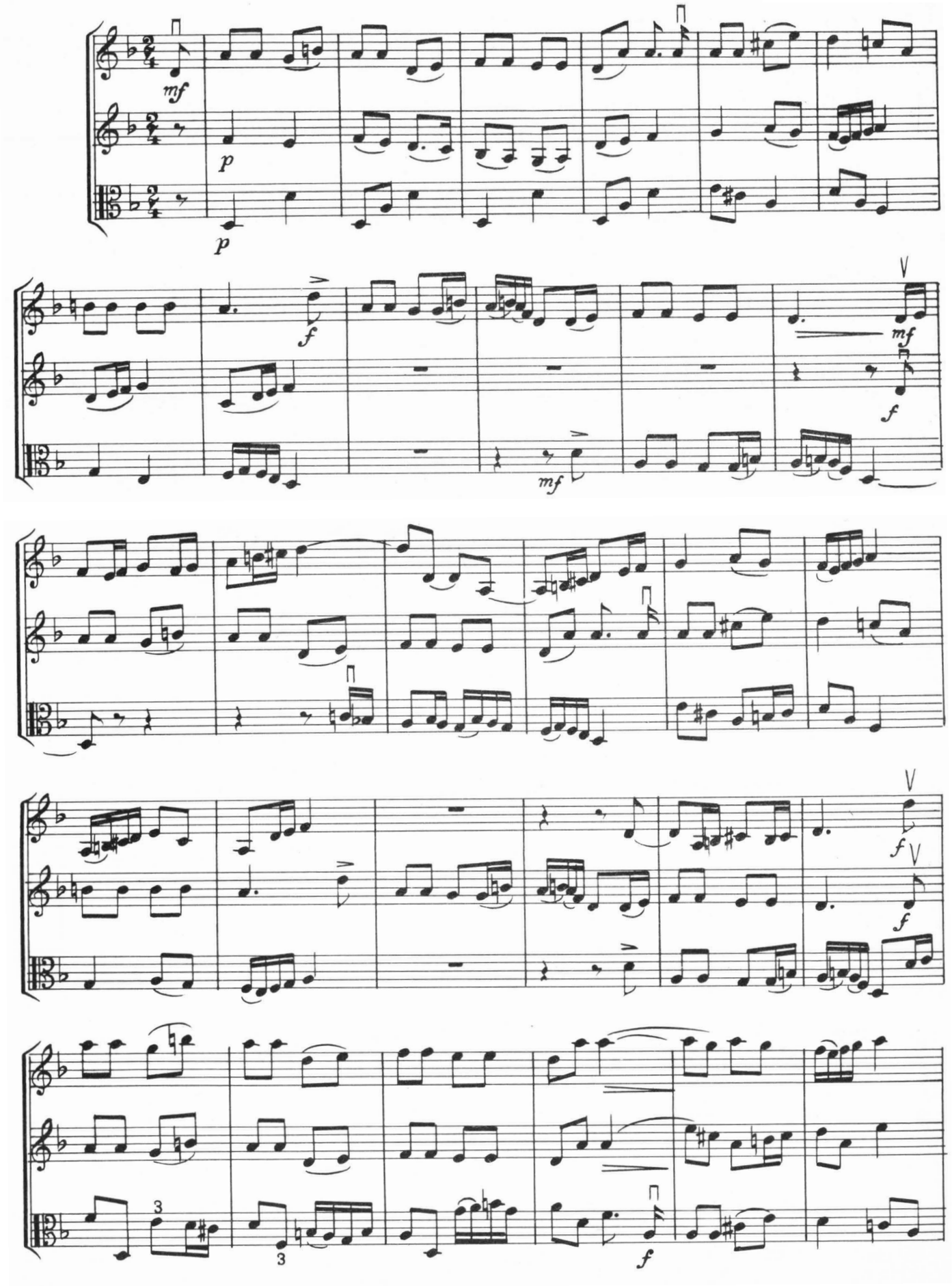

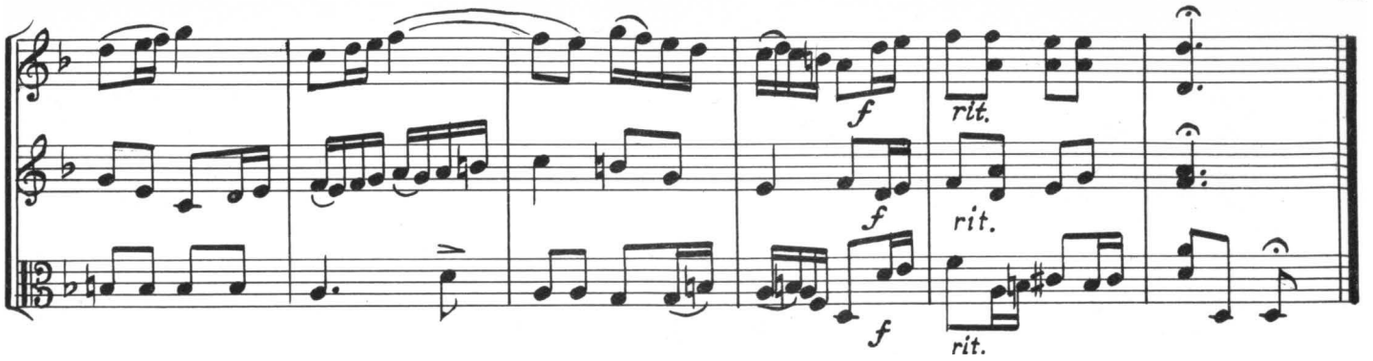

33. Granhedsmarschen

Efter F. W. Larsson, Hälleforsnäs

Arr.: LENNART LUNDÉN

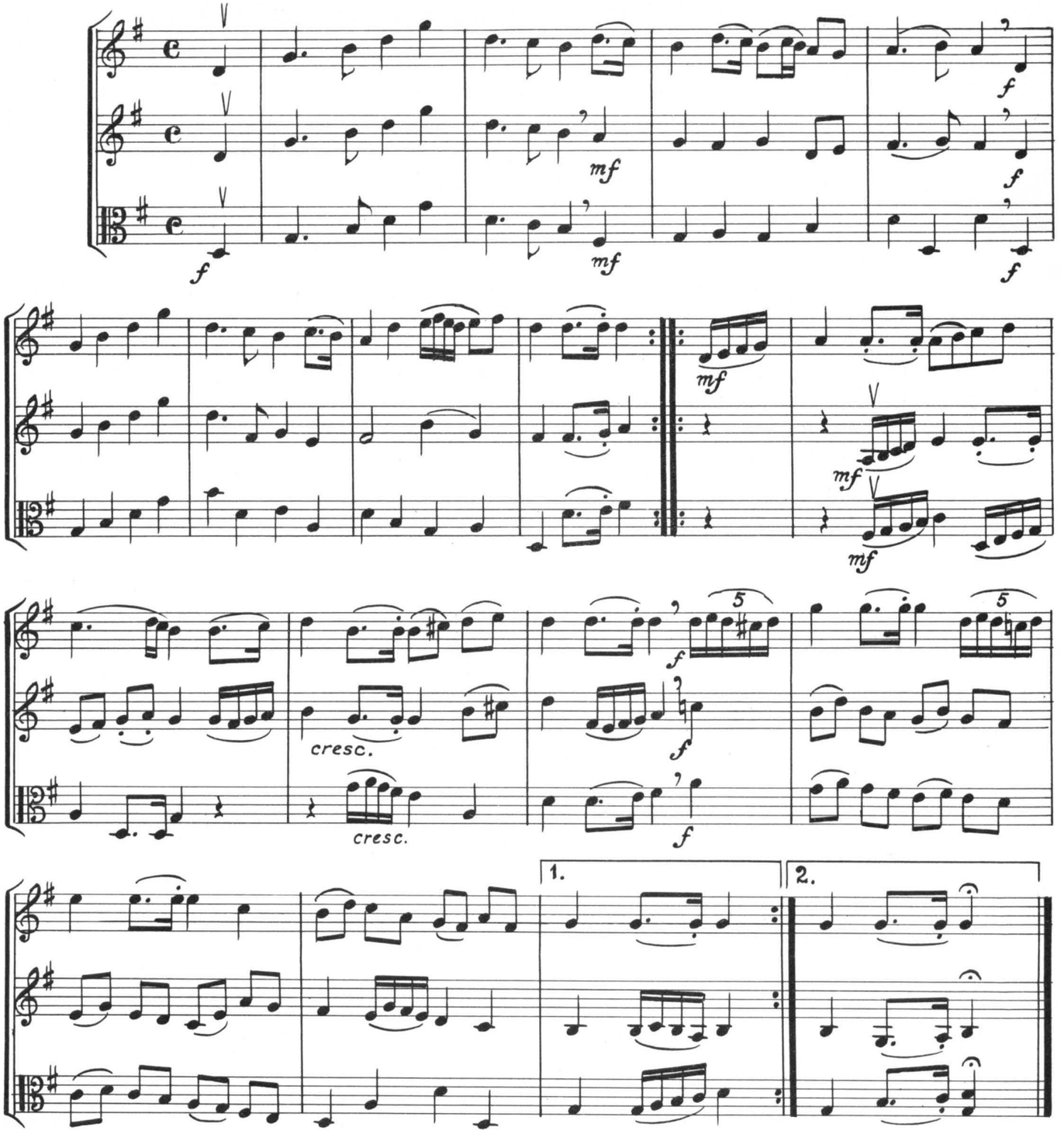

34. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: LENNART LUNDÉN

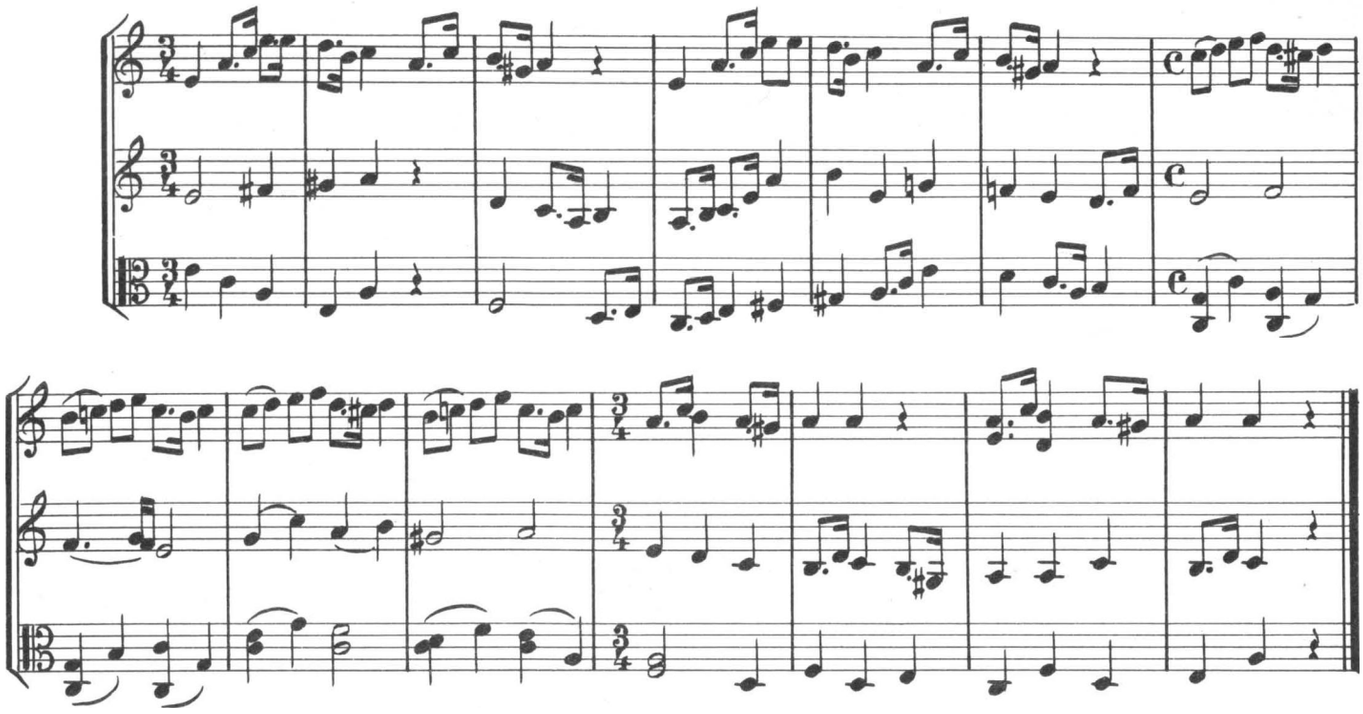

35. Danslek

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: ÅKE KÅELL

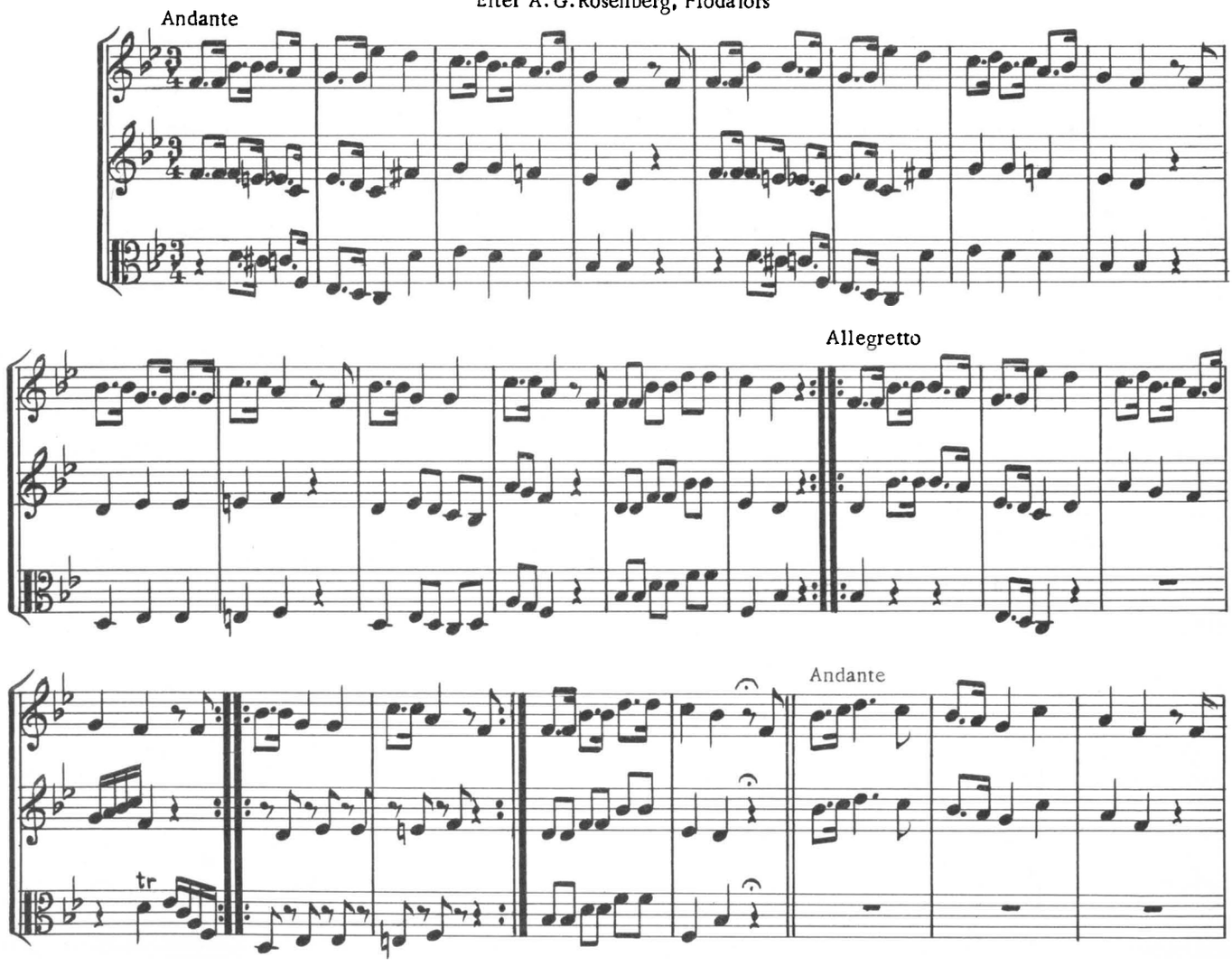

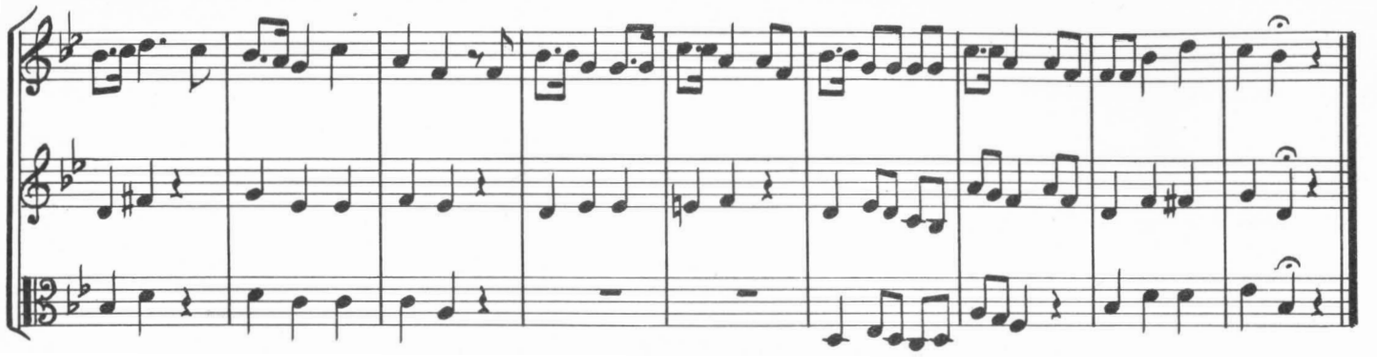

36. "Stödda Sten"

Polska komponerad och arrangerad av C.G. Axelsson, Flodafors

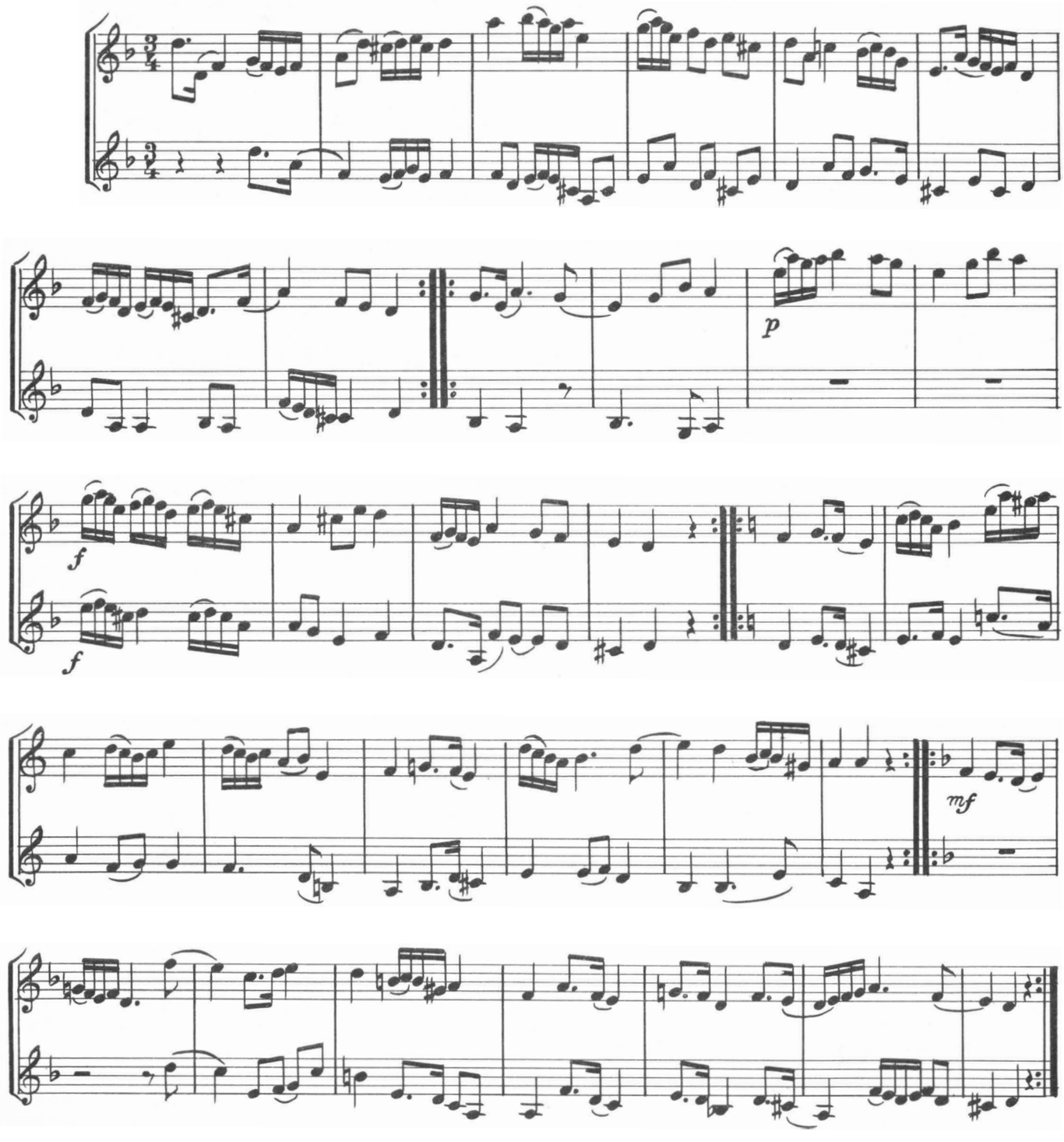

37. "I vårskogen"

Marsch komponerad av Ivar Hultström, Flodafors

Arr.: ÅKE KÅELL

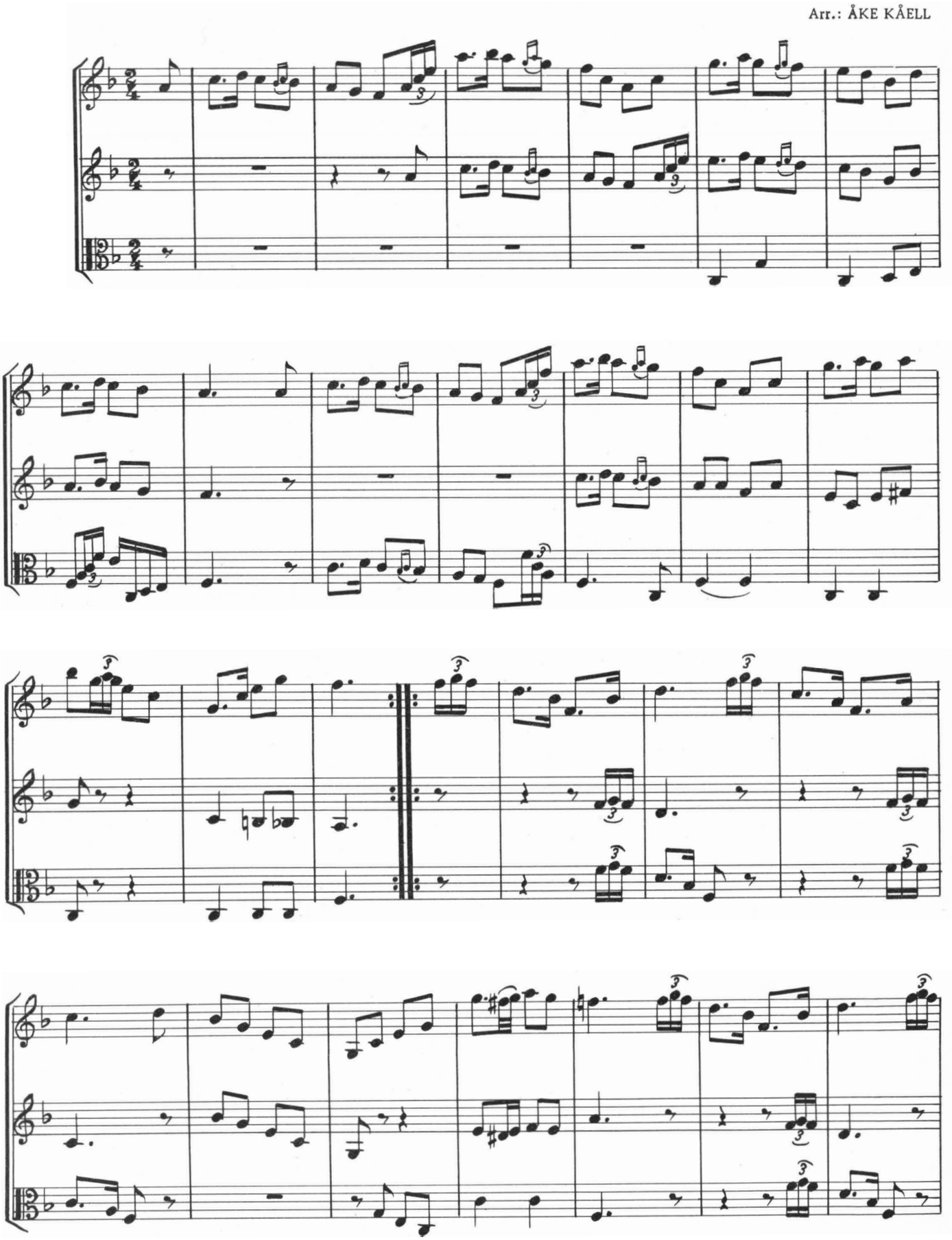

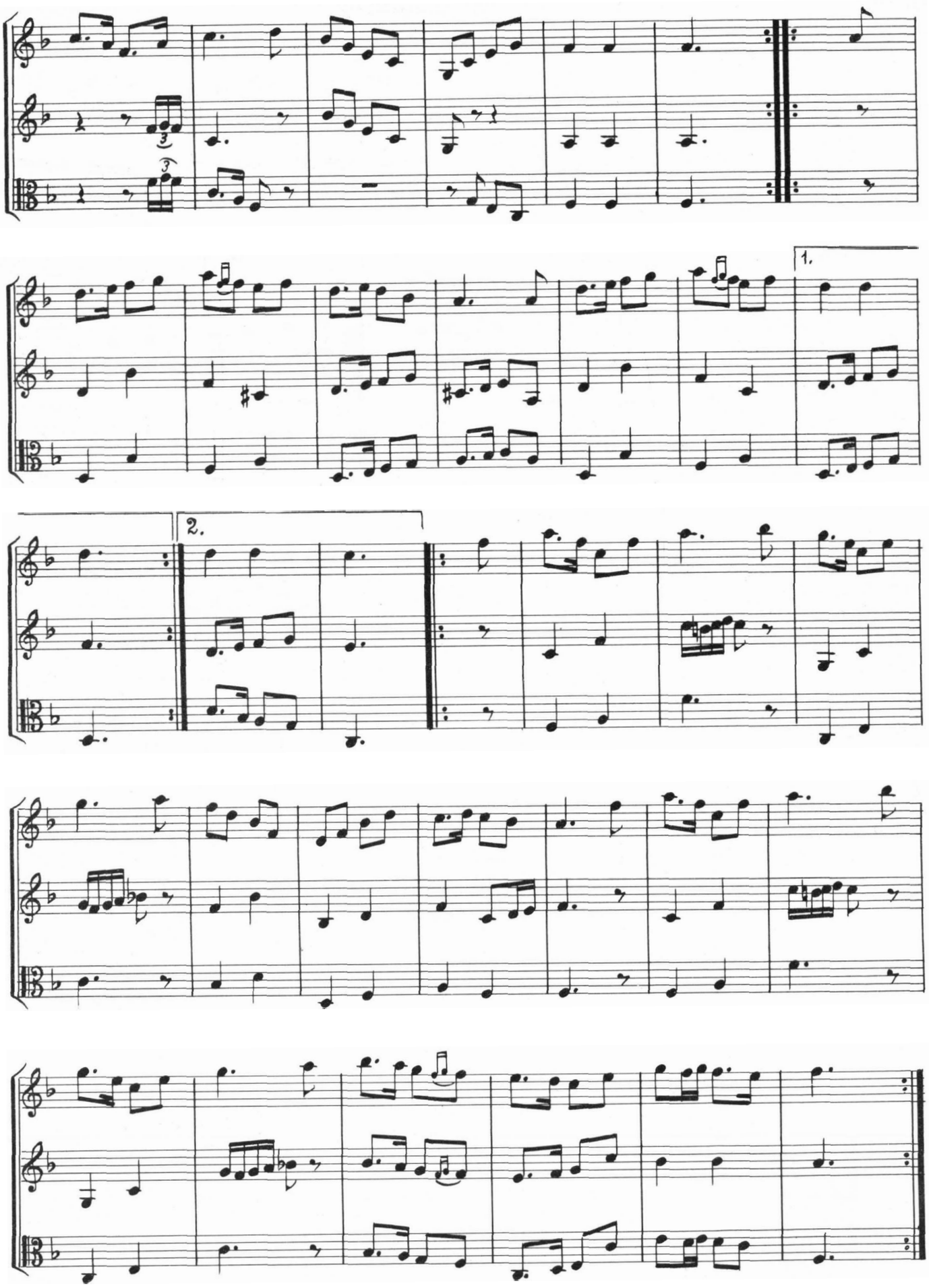
1.
2.

38. Två angläser

Från Husby - Oppunda

Arr.: ÅKE KÅELL

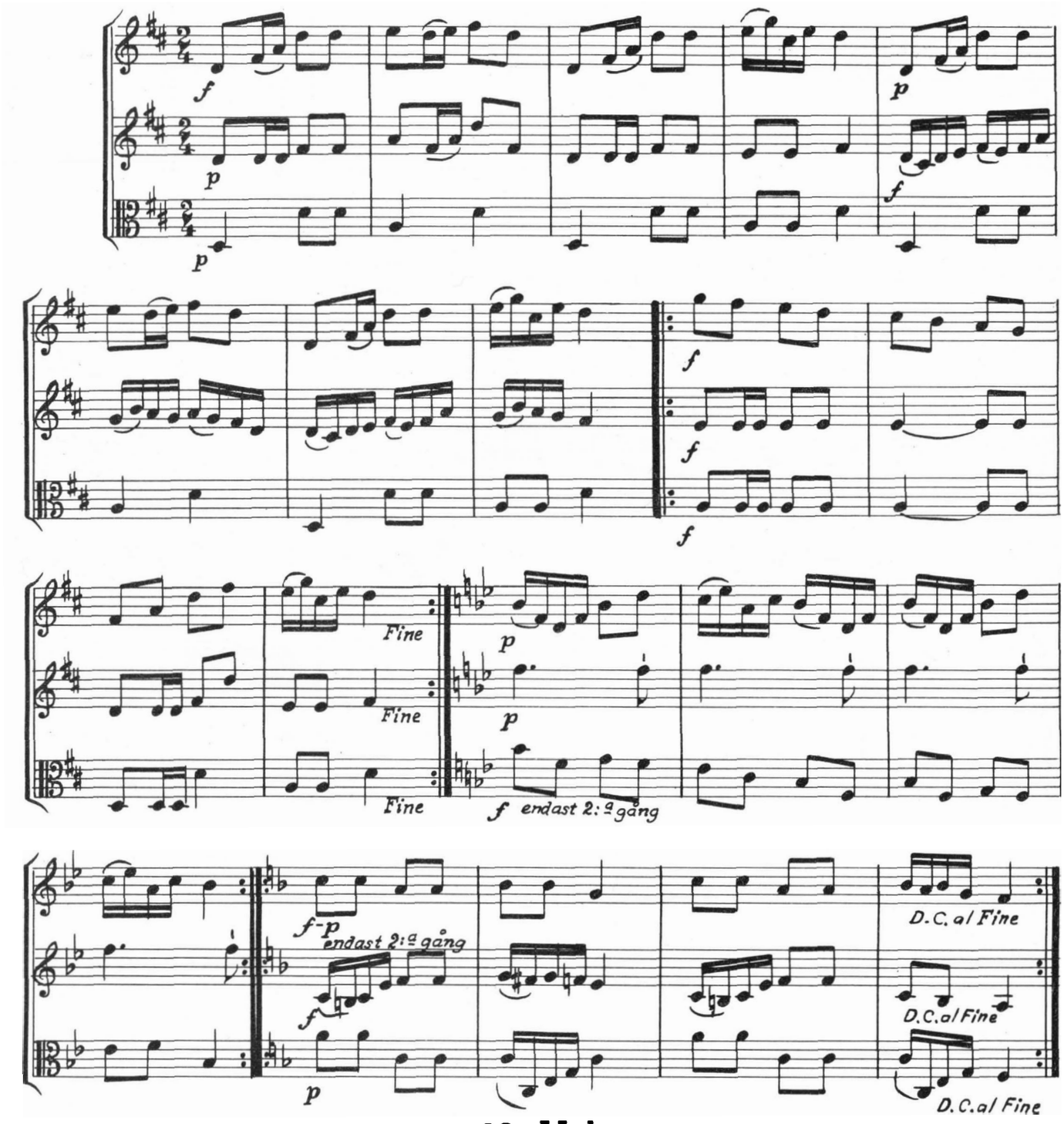

39. Vals

Efter P. A. Appelqvist, Stigtomta

Arr.: ÅKE KÅELL

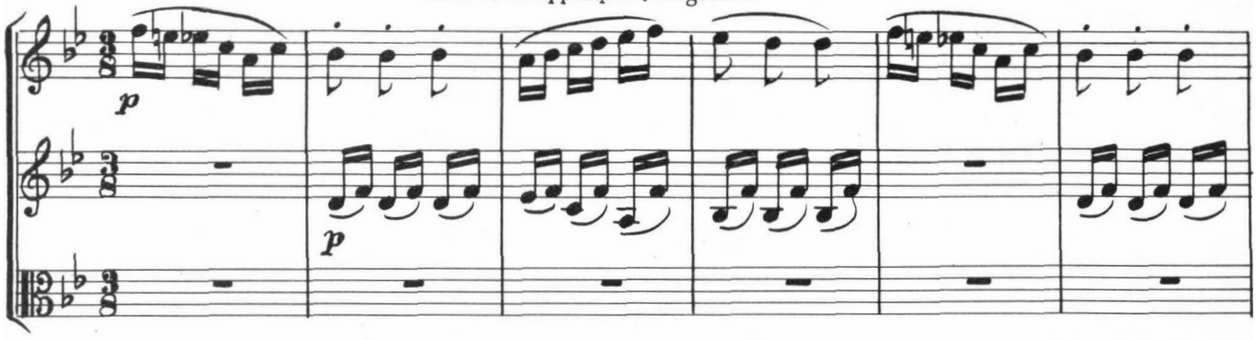

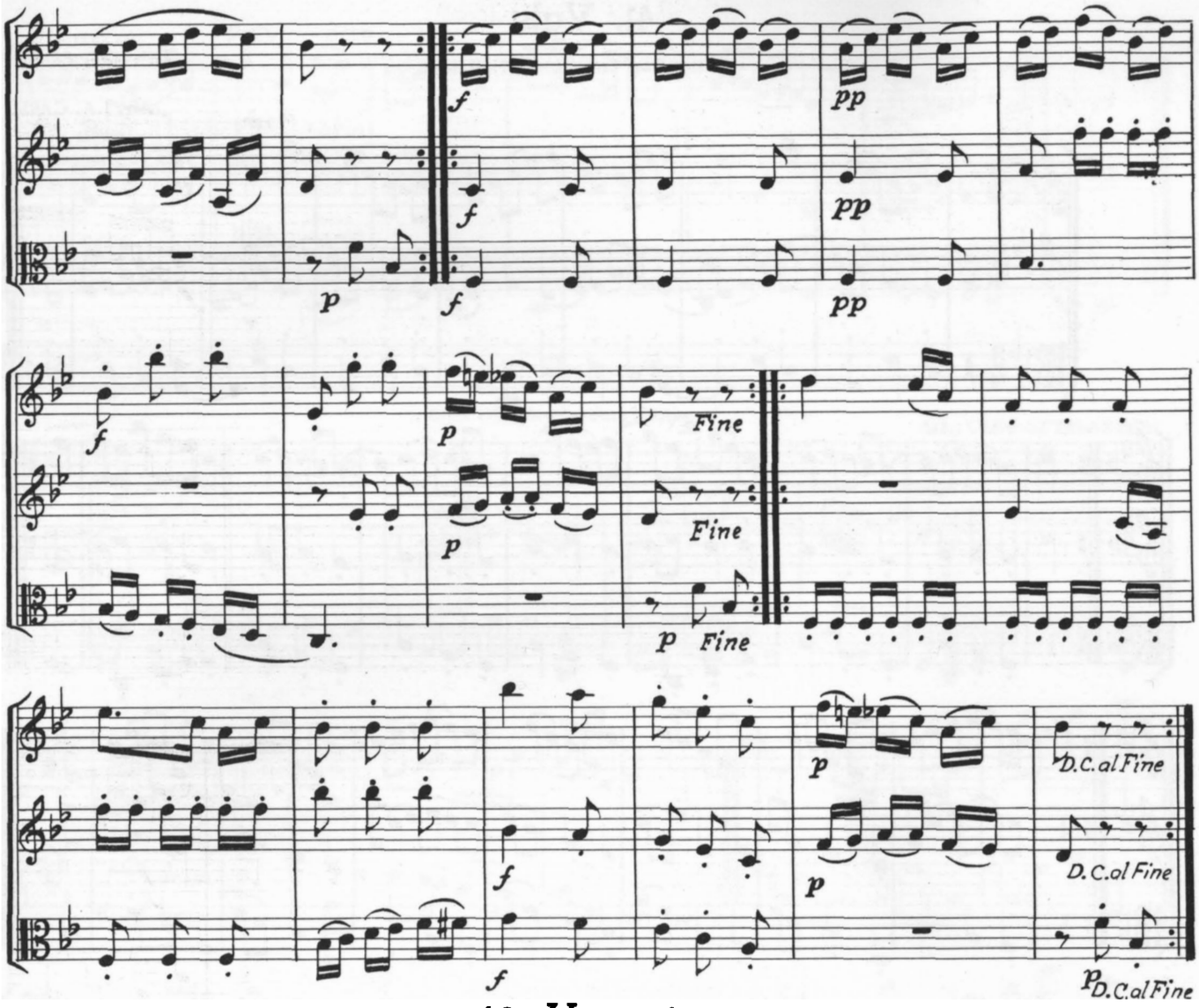

40. Vaggvisa

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr.: GUSTAF WETTER

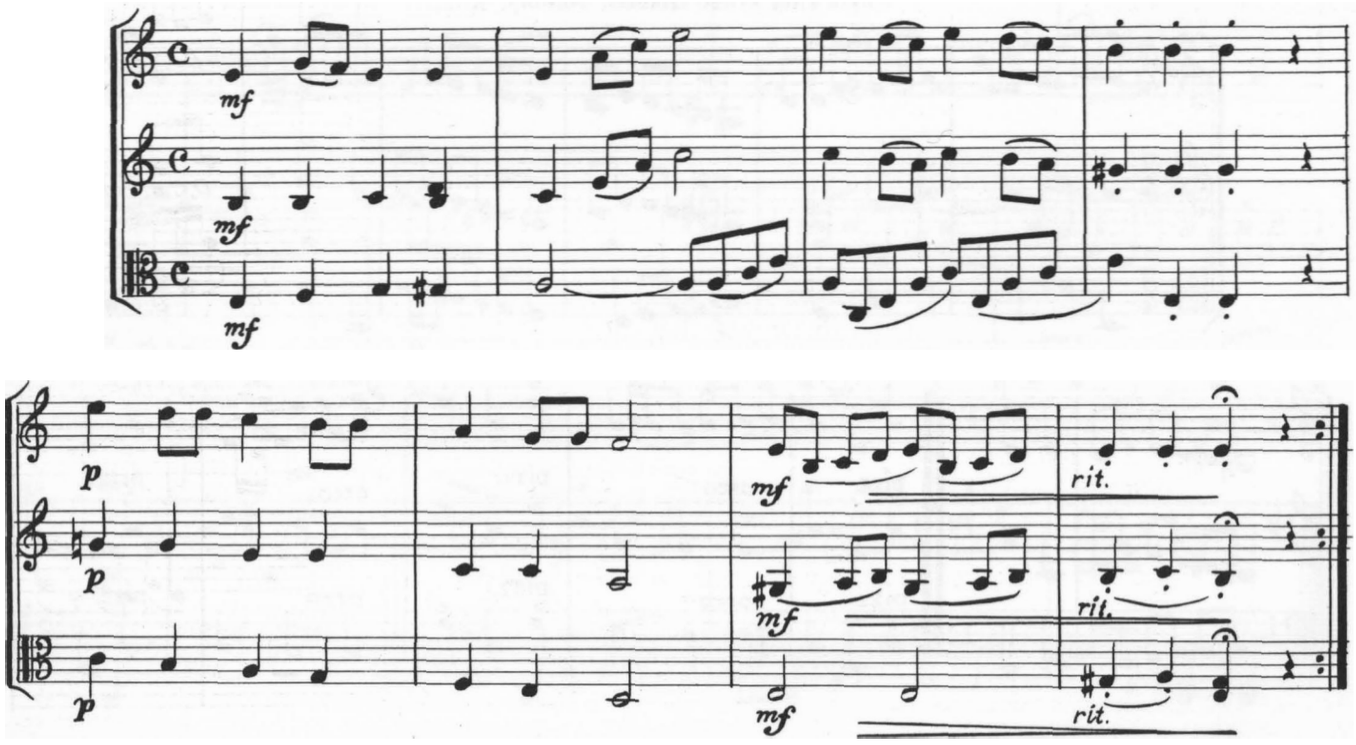

41. Vals

Efter Carl Erik i Lind, Sköldinge

Arr. J.A. CARLÖ

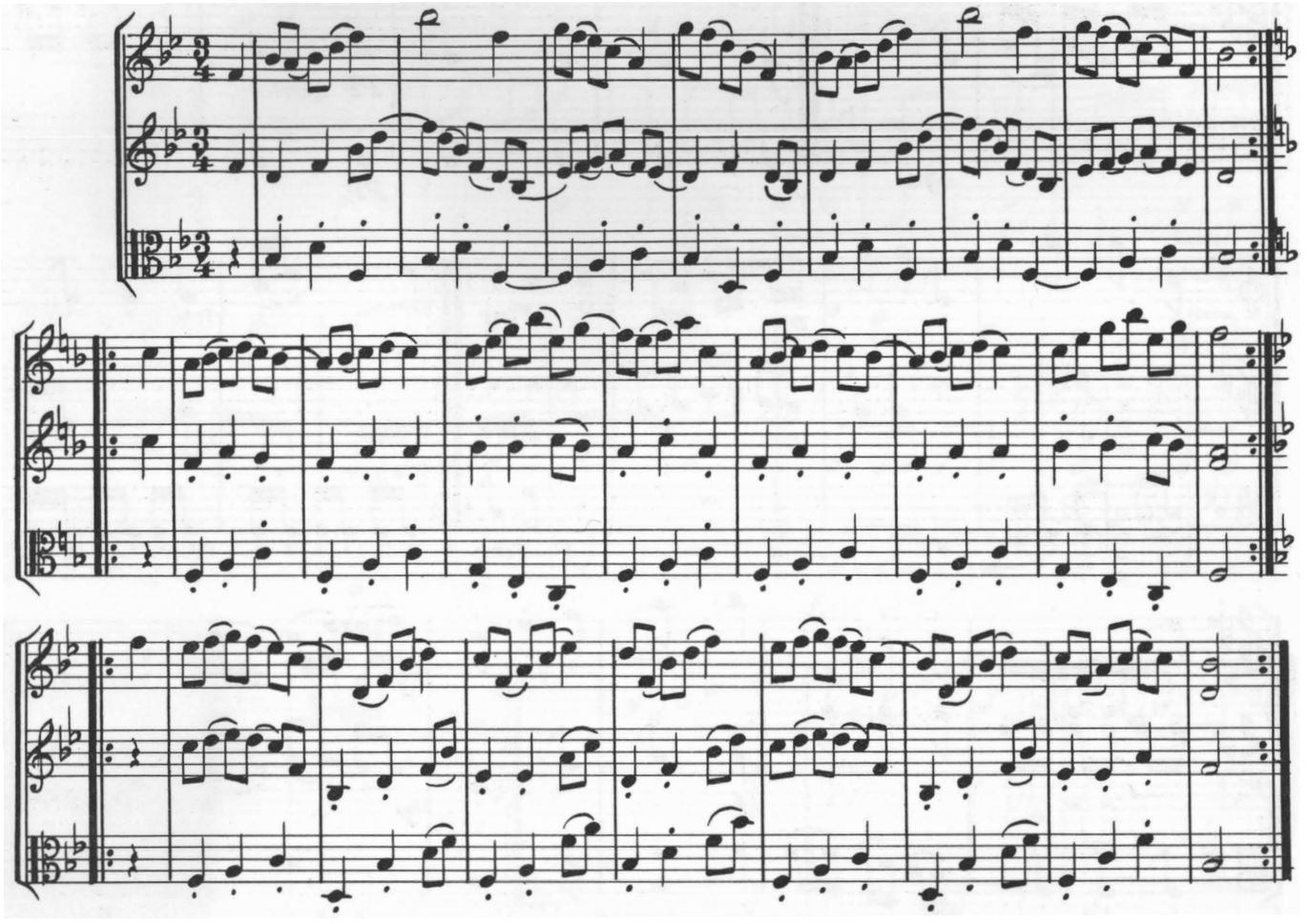

42. Farfars klocka

Polska efter Alfred Eriksson, Gölstorp, Ärla.

Arr. J.A. CARLÖ

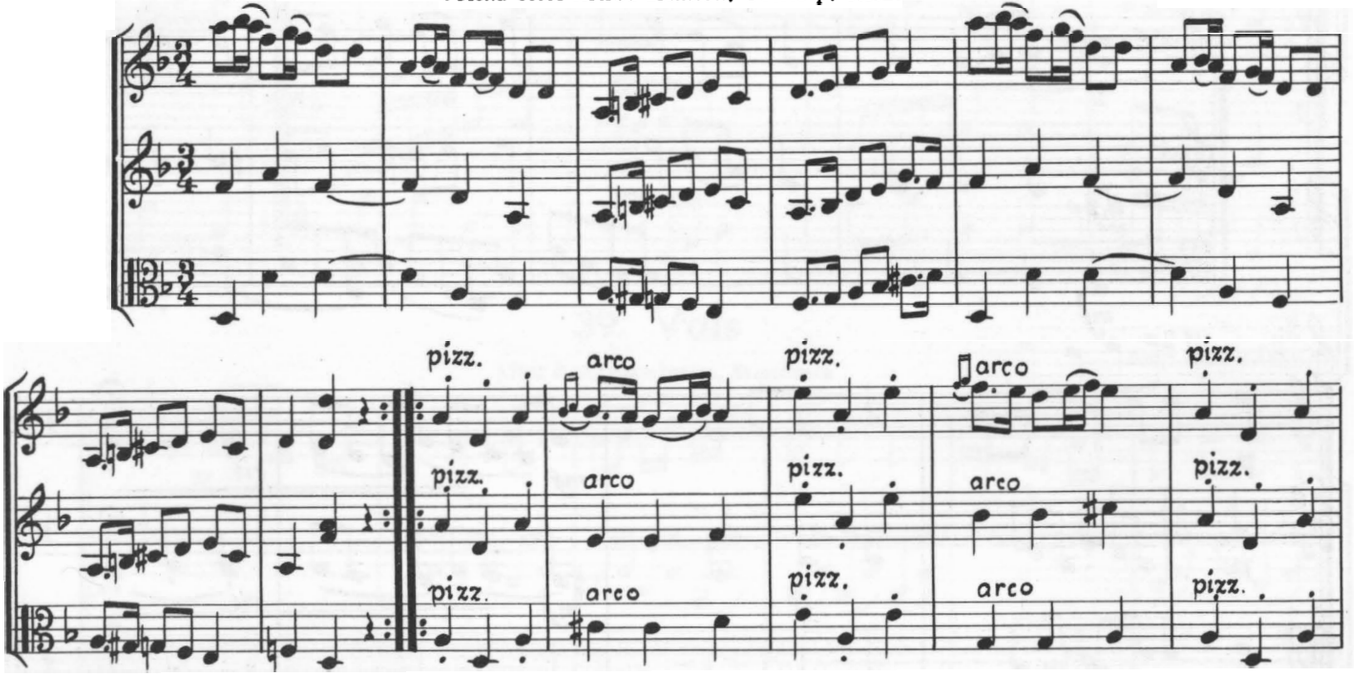

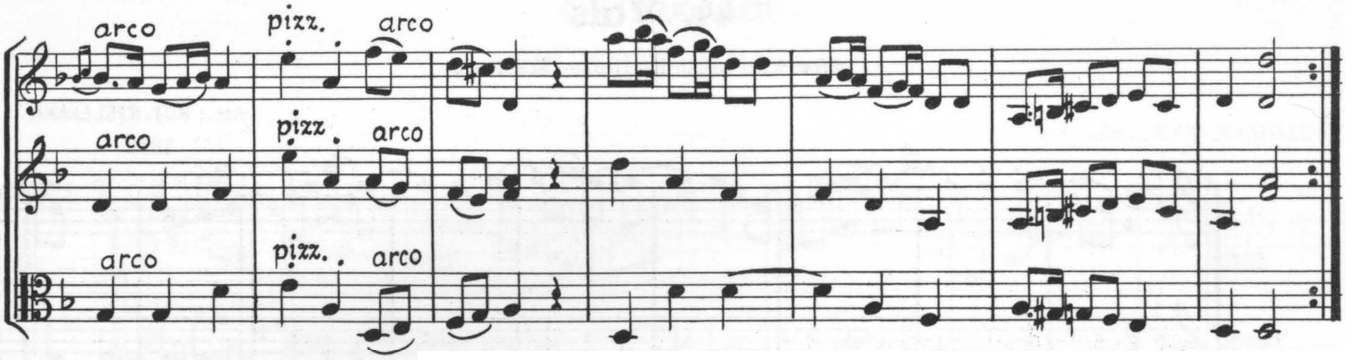

43. Polonäs

Efter Olof Styrlander, Hällestad

Arr.: OLOF STYRLANDER

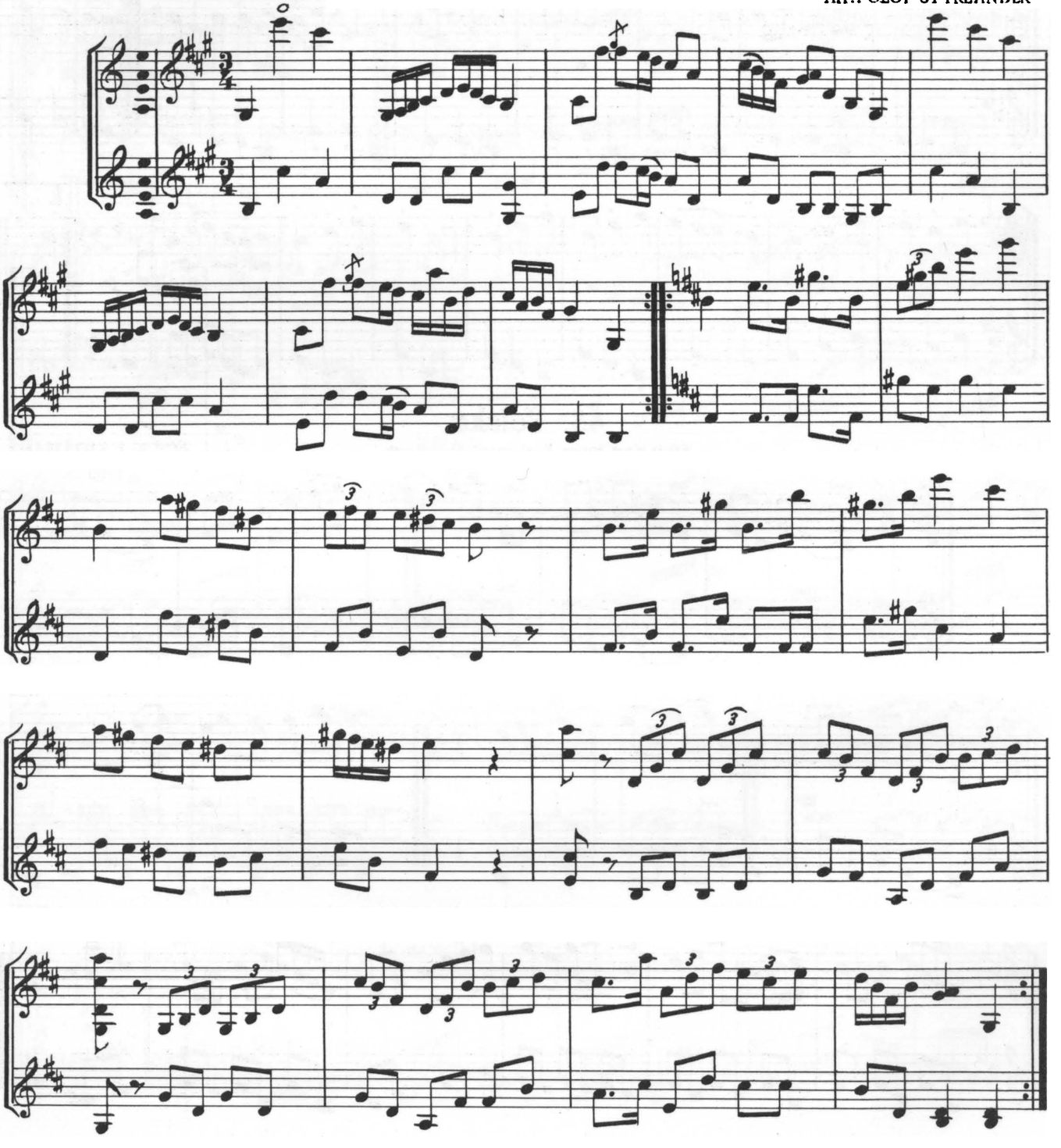

44. Vals

Efter Karl Johan Kjellman, Sköldinge

Arr.: K. J. KJELLMAN

1869

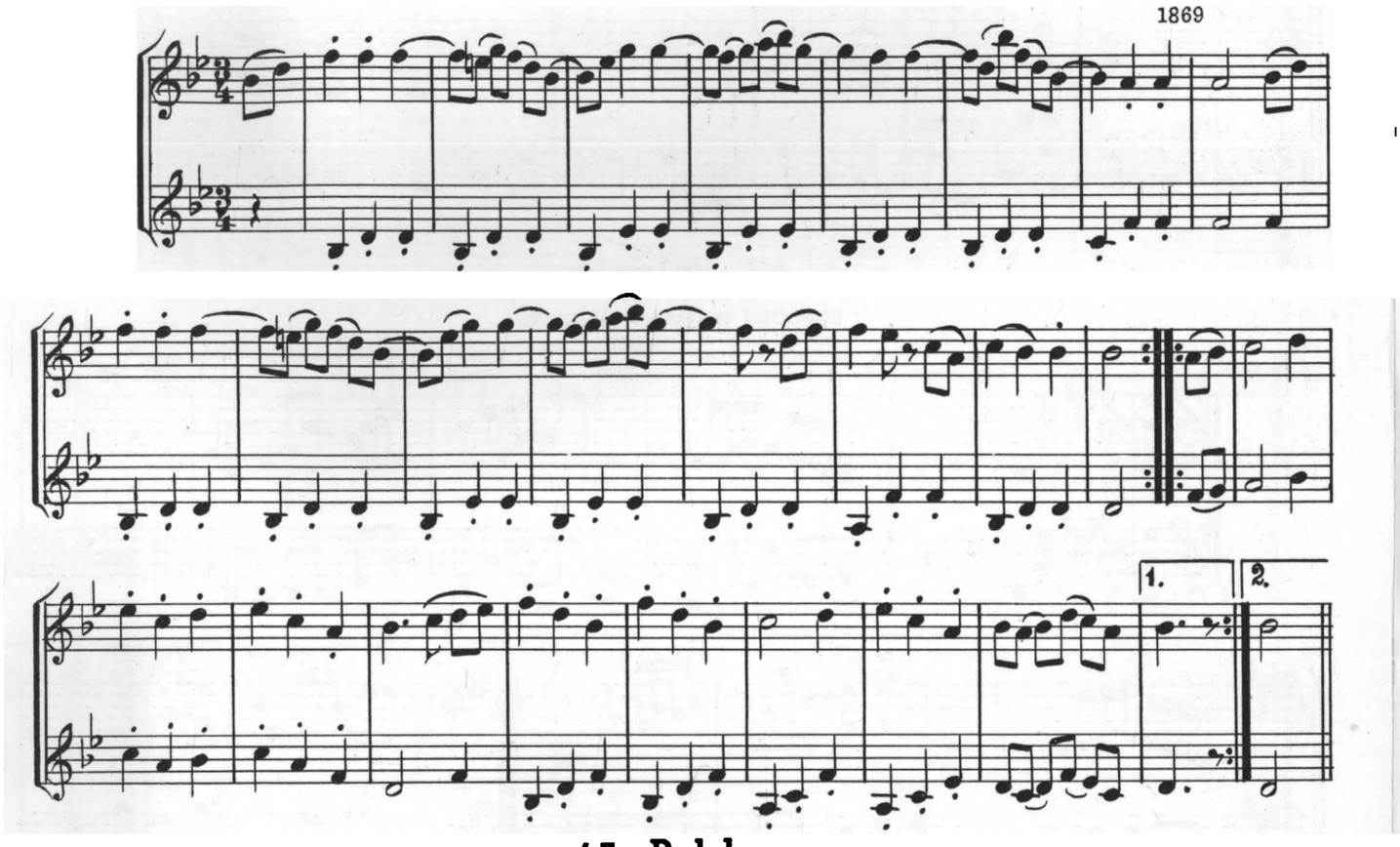

45. Polska

Efter Karl Johan Kjellman, Sköldinge

Arr.: K. J. KJELLMAN

1869

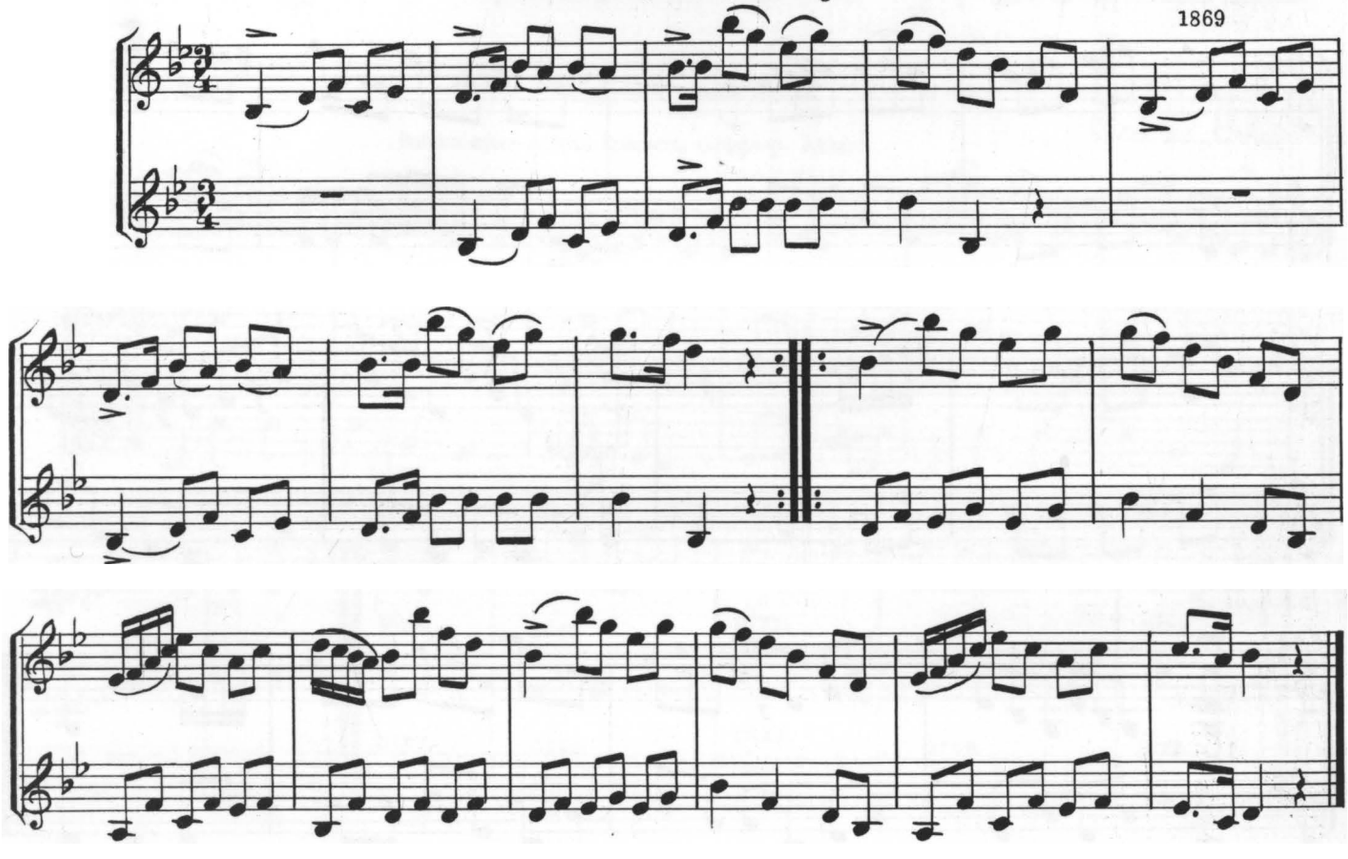

46. Polonäs

Efter Carl Råmelius år 1774.

Arr.: CARL RÅMELIUS

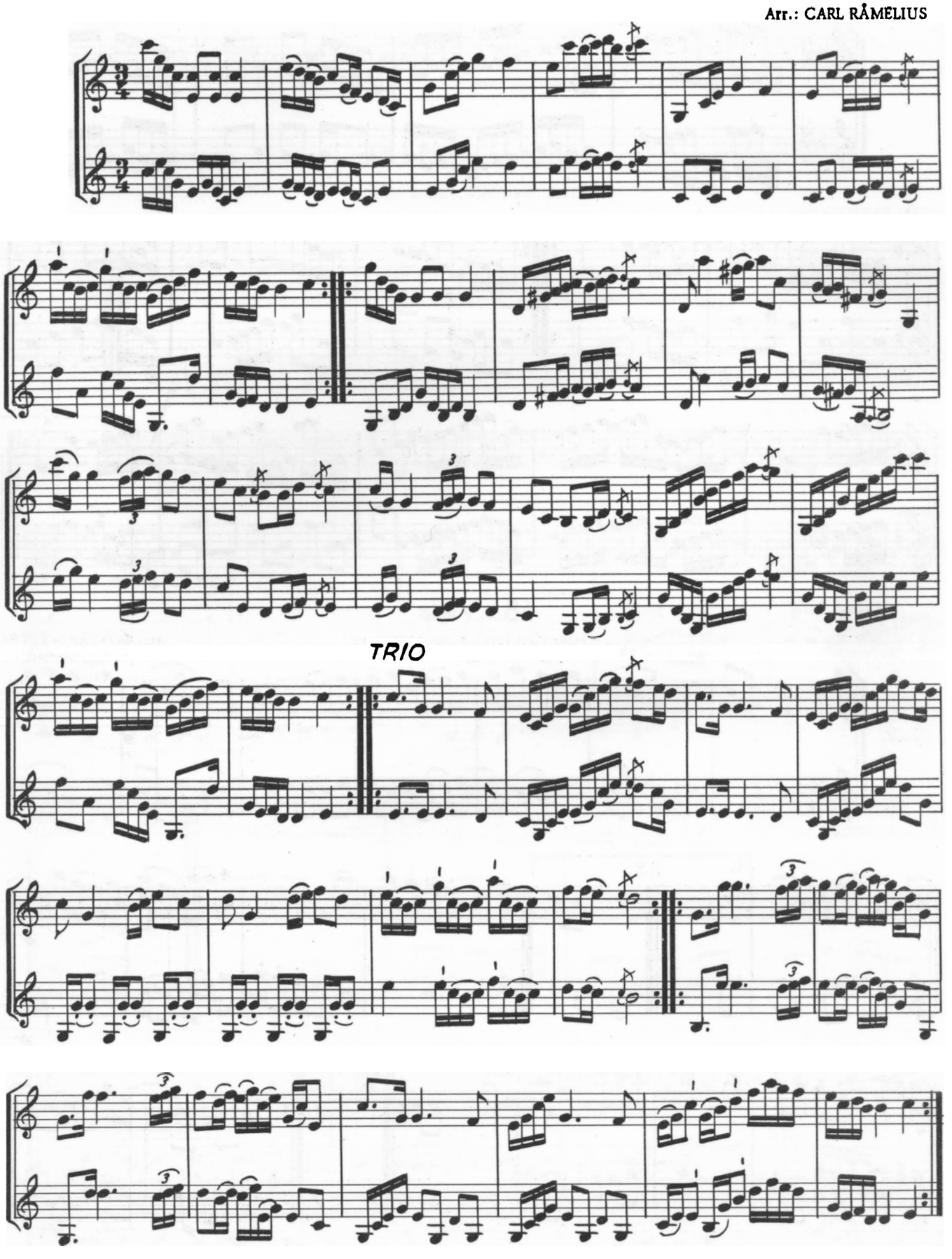

47. Polonäs

Efter Carl Råmelius år 1774

Arr.: CARL RÅMELIUS

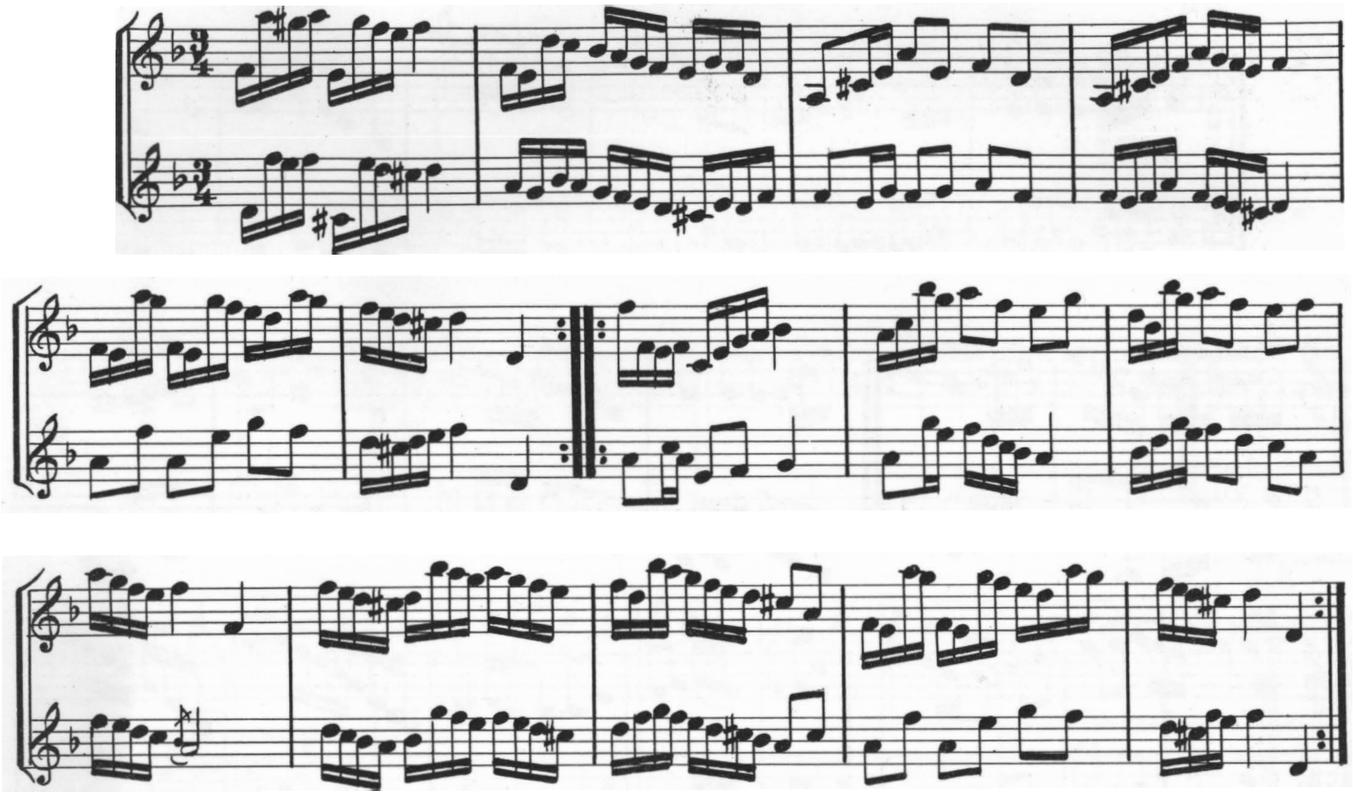

48. Vals

Efter Carl Erik i Lind, Sköldinge

Arr. GUSTAF WETTER

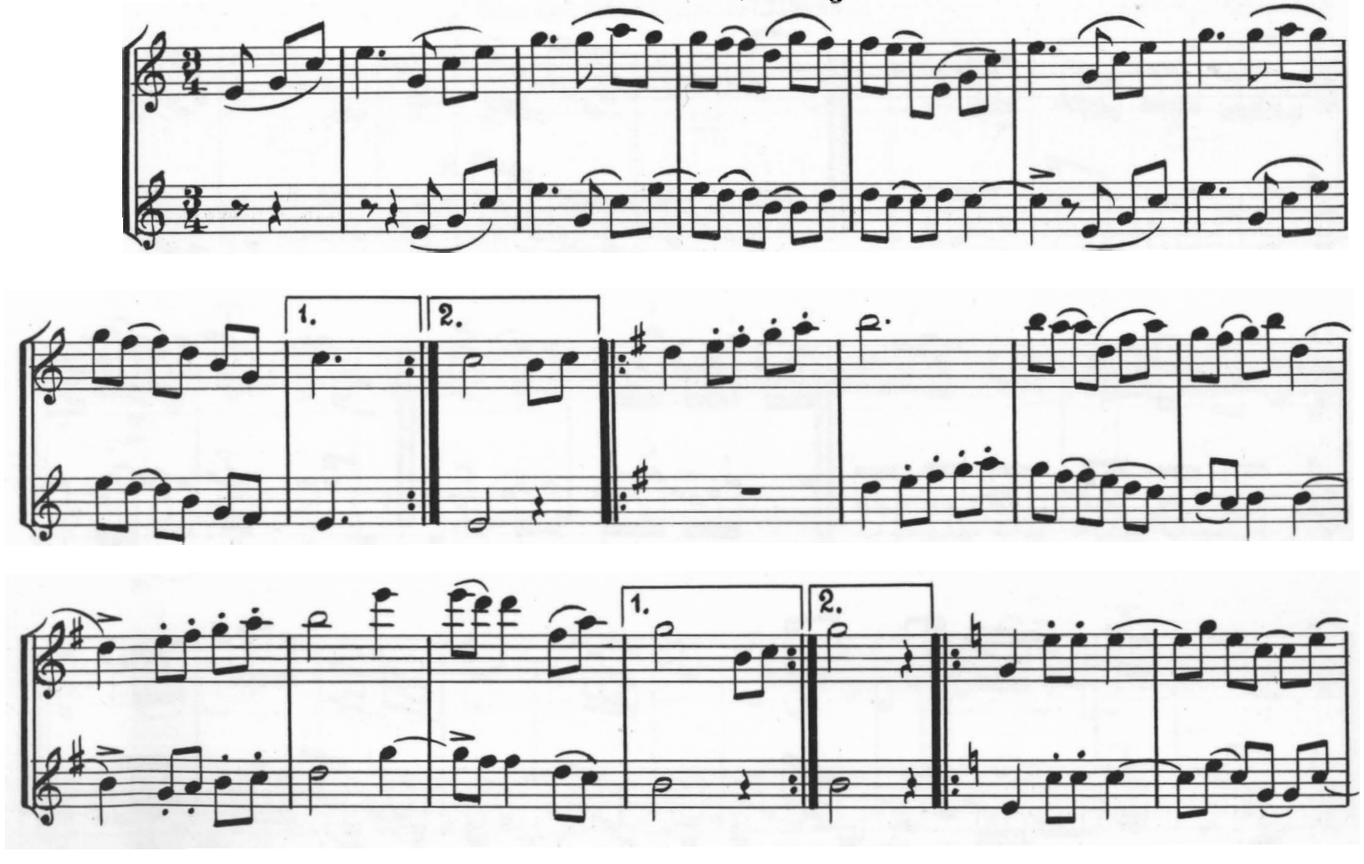

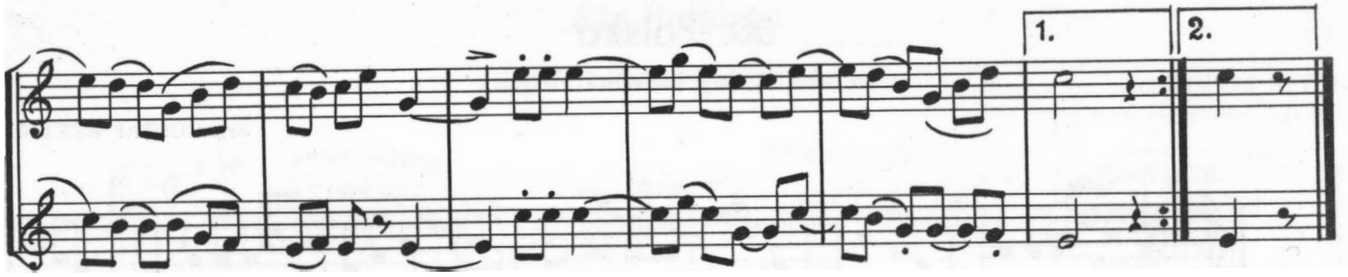

49. Mågapolskan

Efter Robert Nordström, Lerbo

Arr. GUSTAF WETTER

50. Polska

Efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta

Arr. GUSTAF WETTER

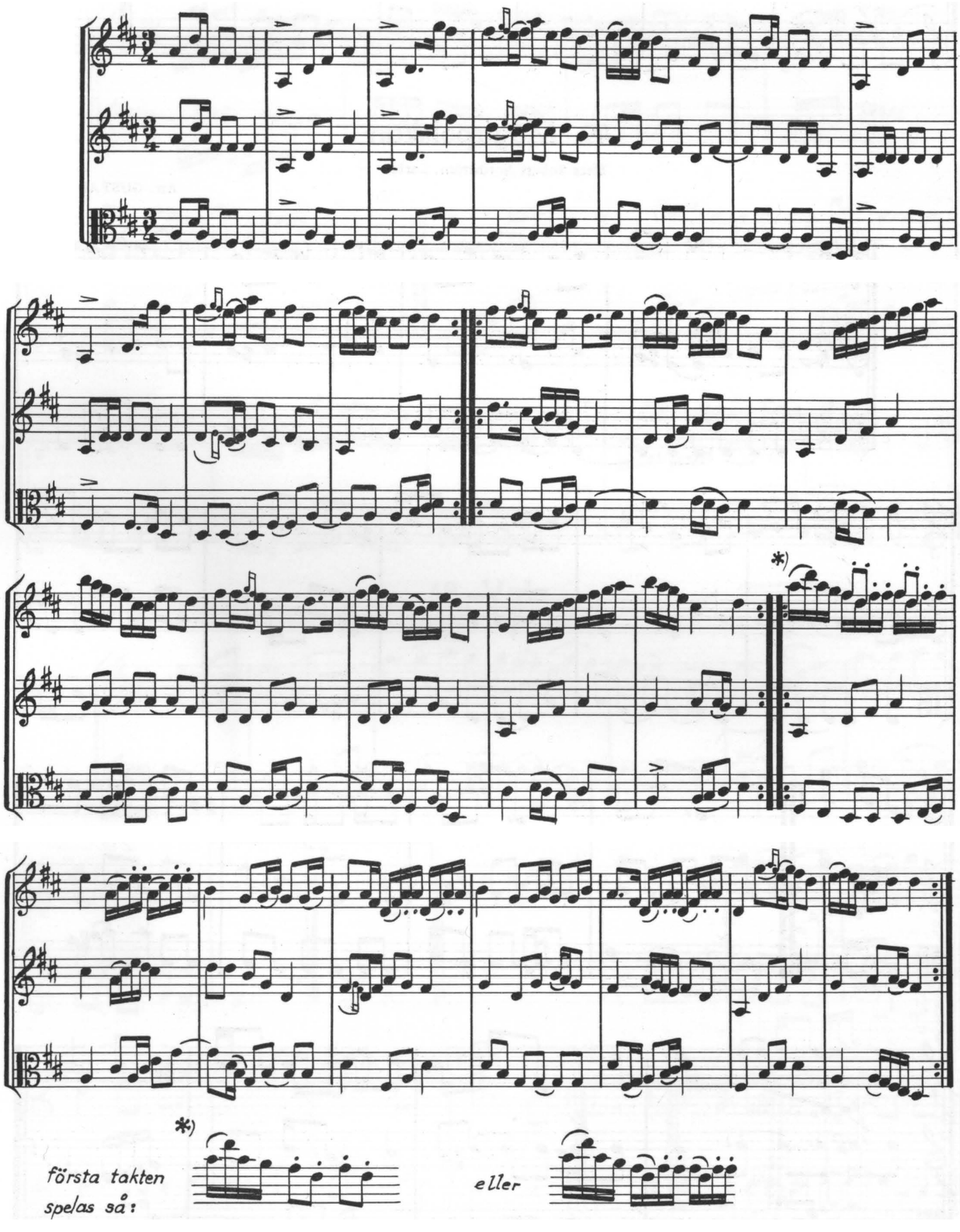

51. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr. GUSTAF WETTER

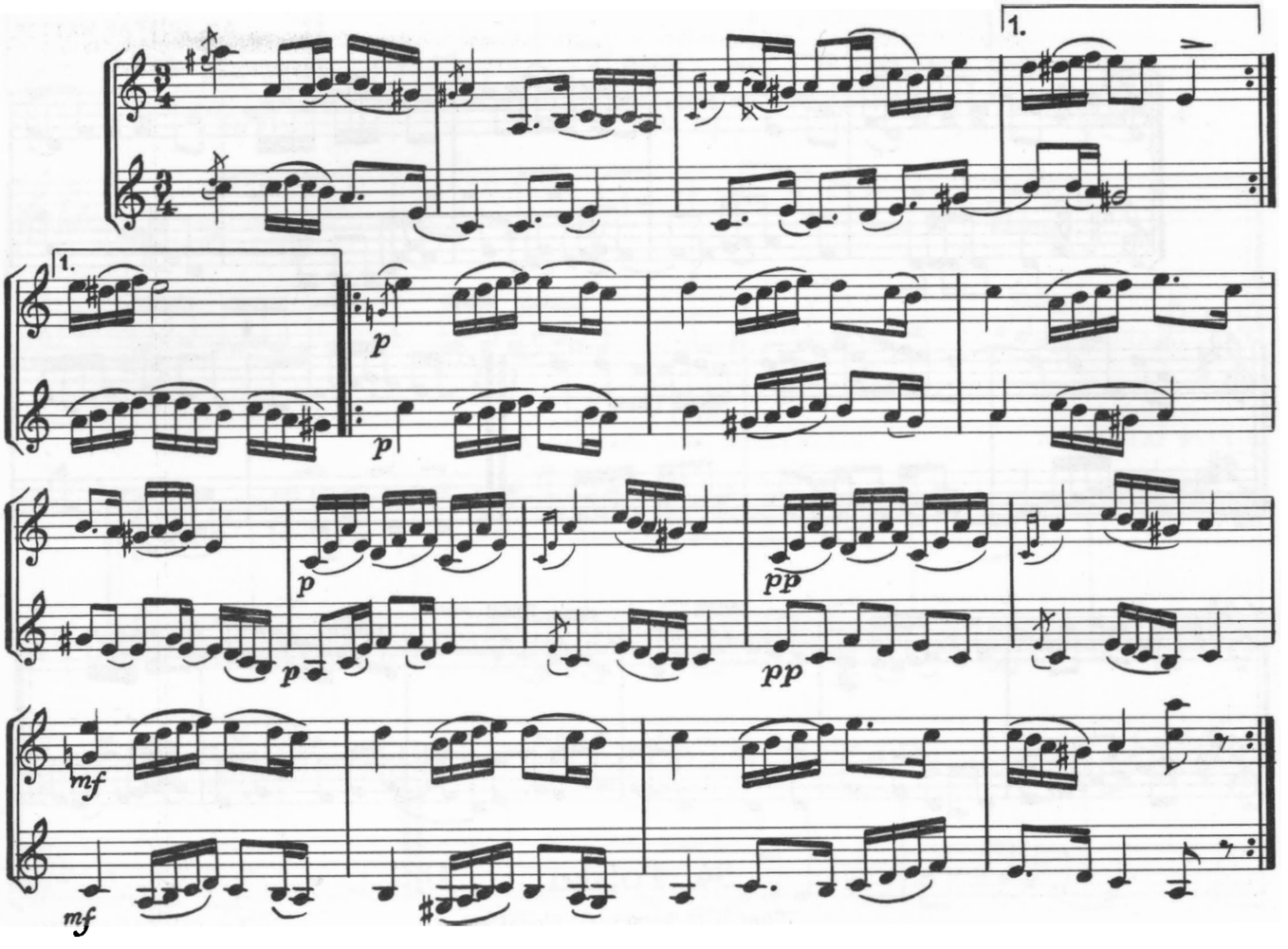

52. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr. GUSTAF WETTER

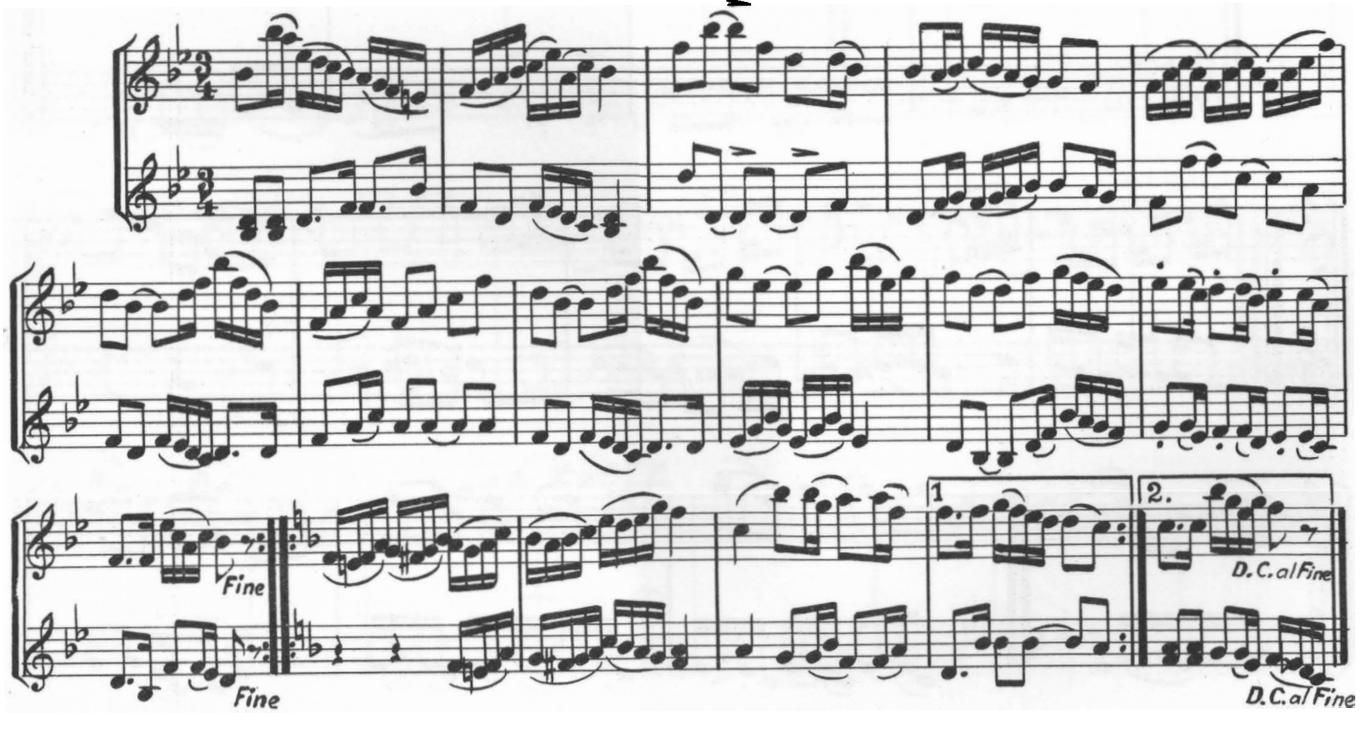

53. Polska

Efter Anders Andersson, Lästringe

Arr. GUSTAF WETTER

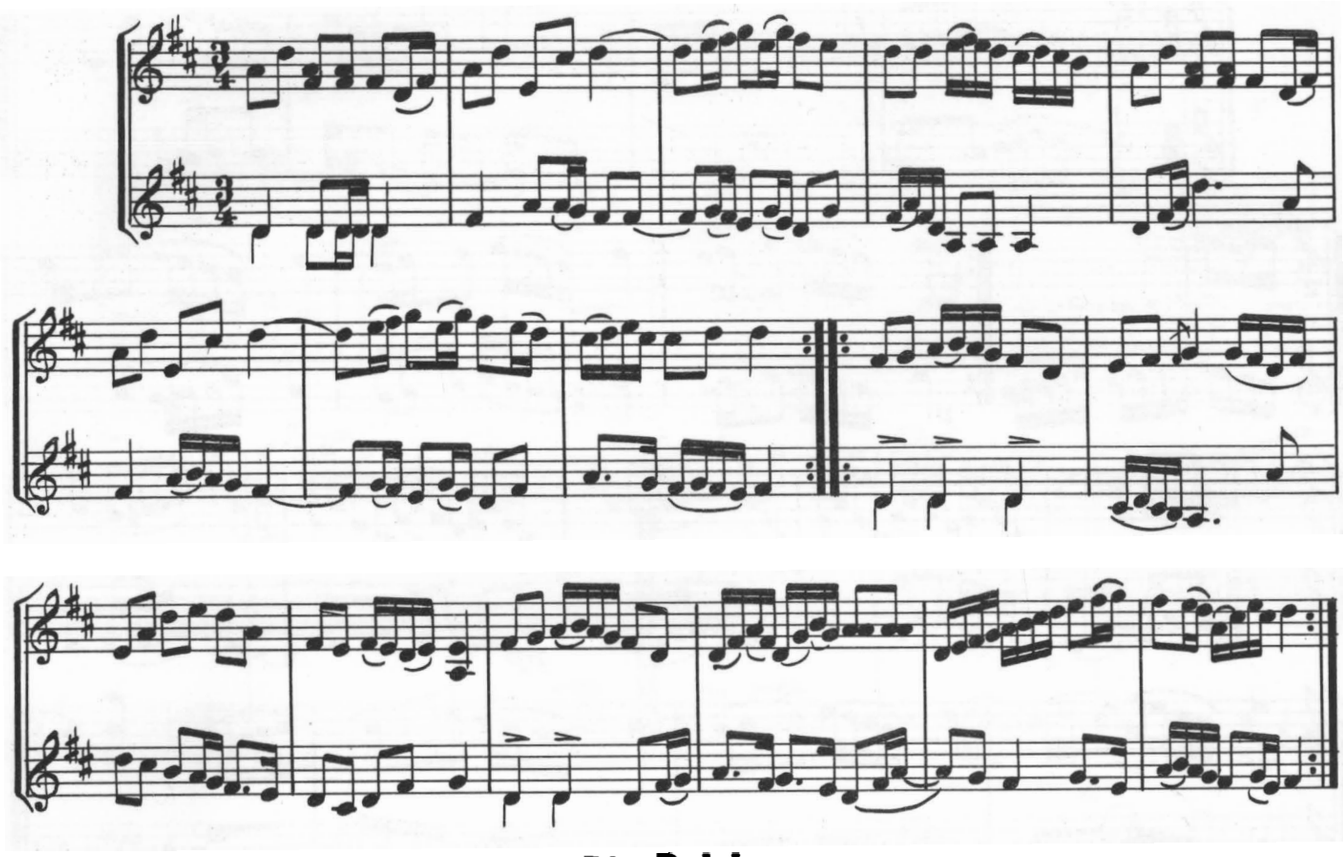

54. Polska

Efter A. G. Rosenberg, Flodafors

Arr. GUSTAF WETTER

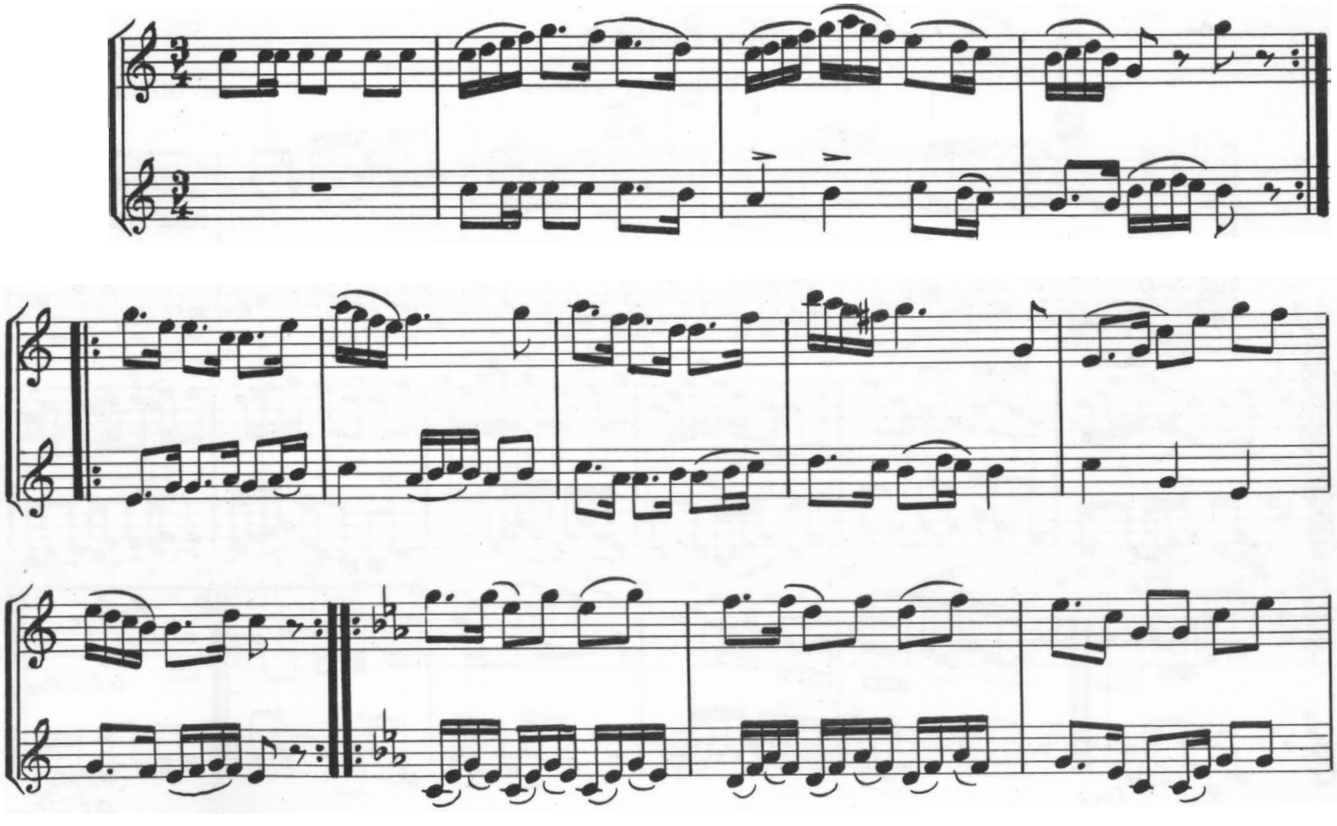

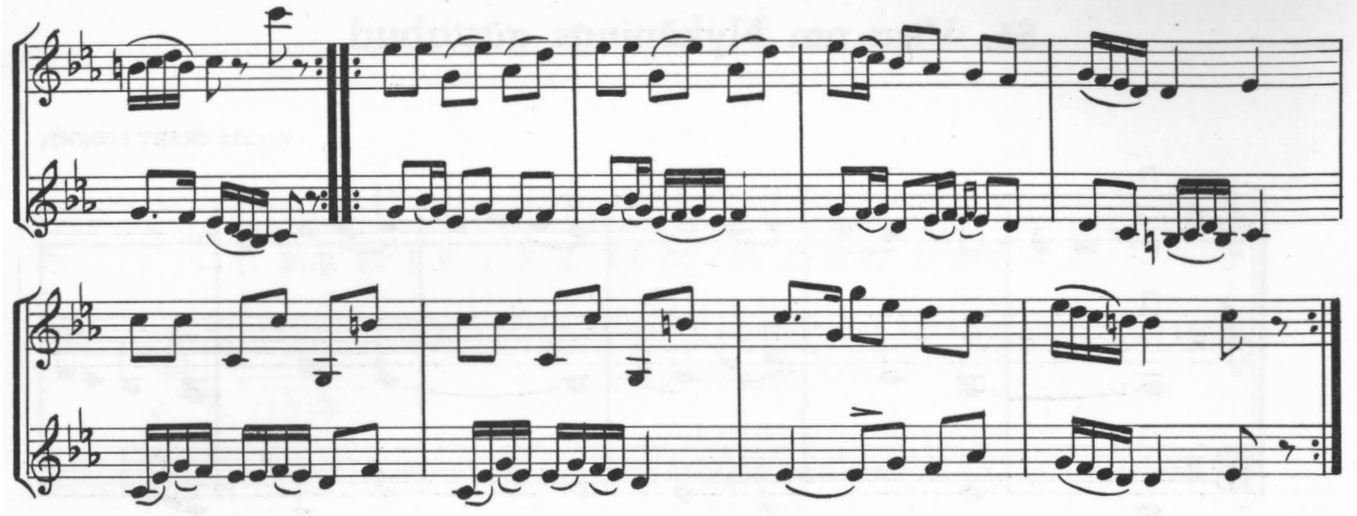

55. Vals

Efter E.A. Hellmark, Östra, Sundby socken

Arr. GUSTAF WETTER

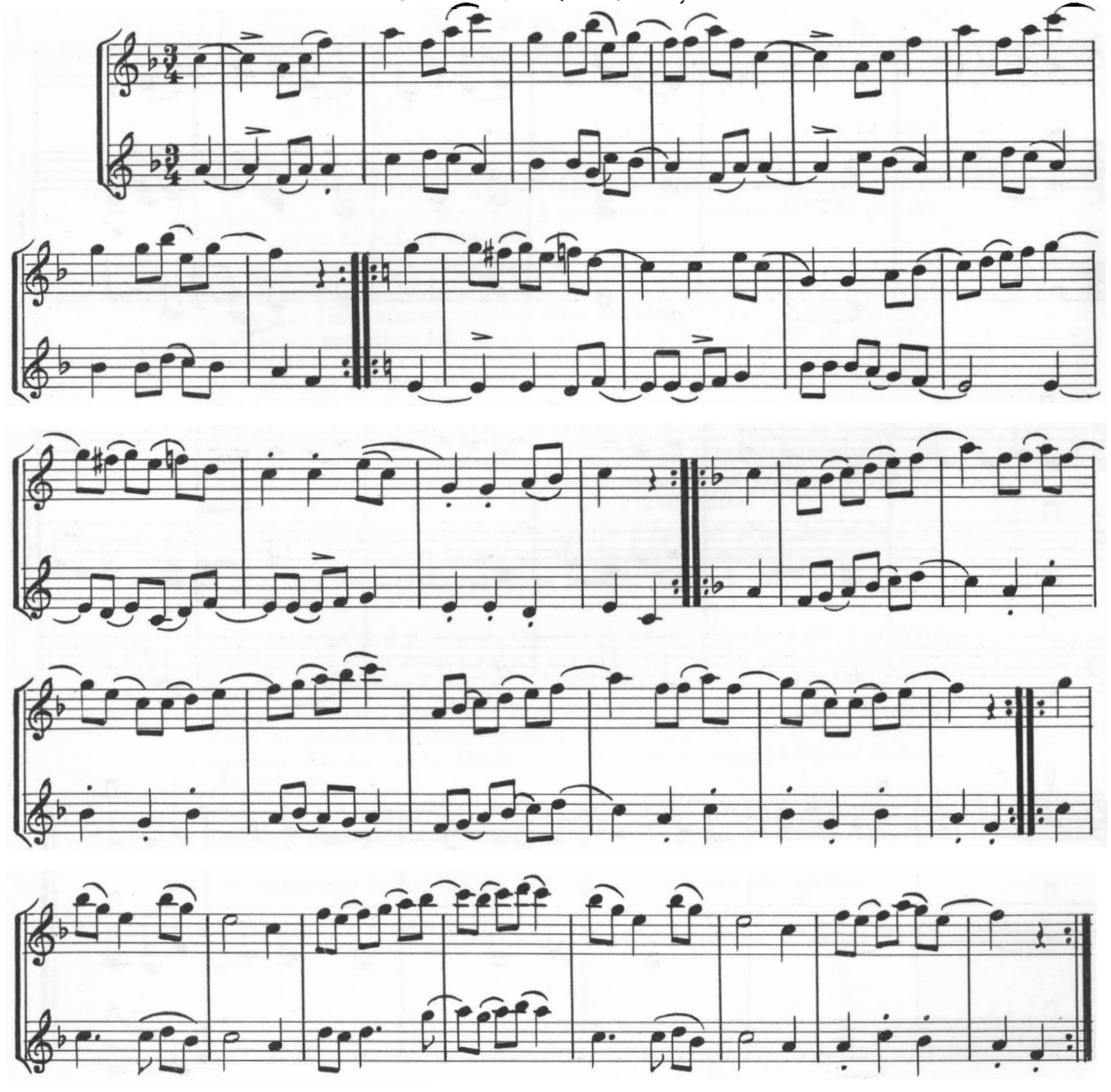

56. Visa om Nyköpings gästabud

Arr.: LENNART LUNDÉN

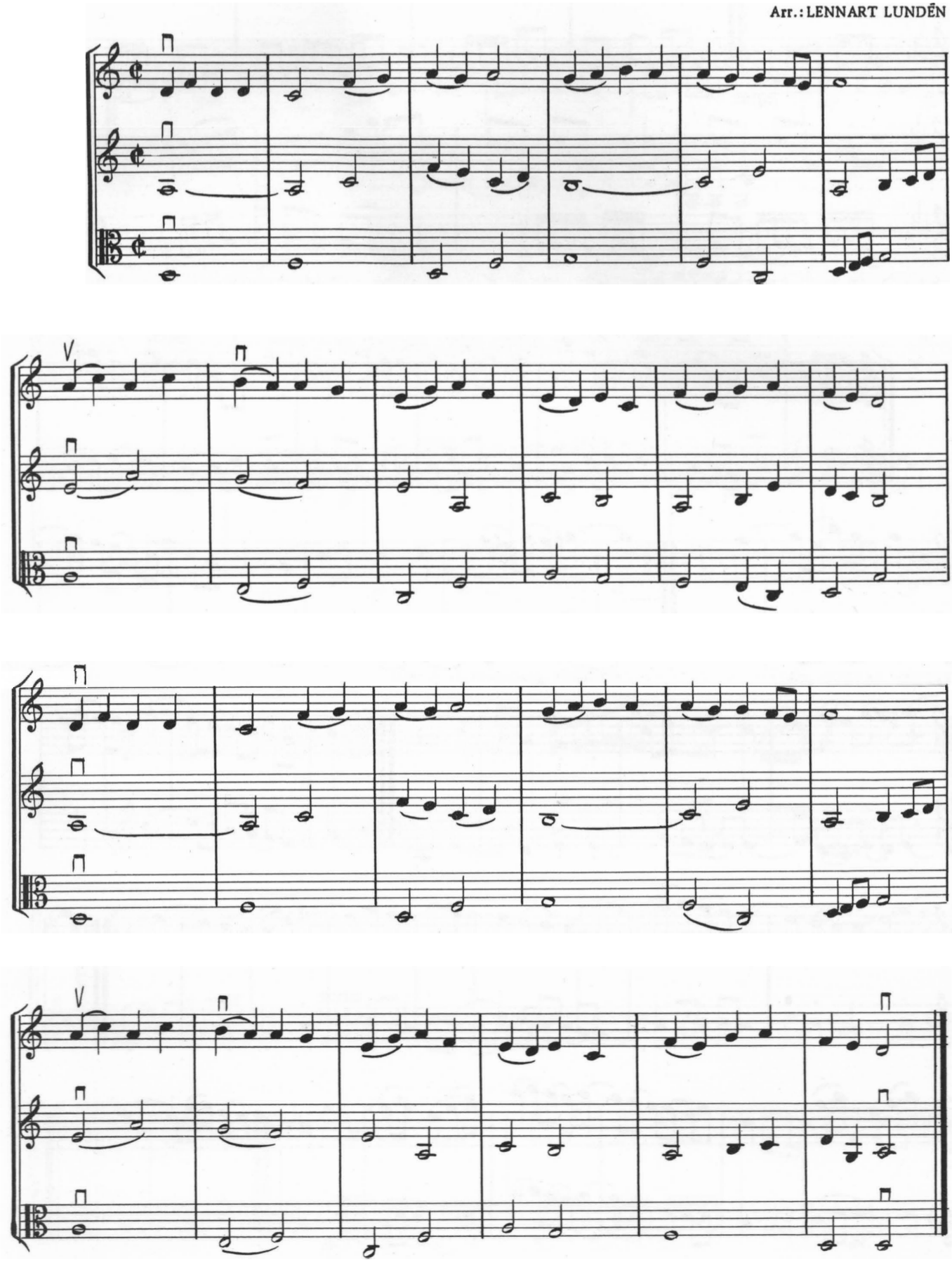

UPPGIFTER OM MELODIERNA

av

GUSTAF WETTER.

Följande förkortningar användes:

O.A. Redaktören för samlingsverket Svenska Låtar, amanuensen vid Musikhistoriska Museet, Olof Andersson, Stockholm.

L.L. Musikledaren, tonsättaren Lennart Sunesson Lundén, Lidingö.

Å.K. Civilingenjören Åke Kåell, Hägersten.

J.A.C. Ingenjören J. A. Carlö, Stockholm.

G.W. Redaktören för detta låthäfte, folkskolläraren Gustaf Wetter, Katrineholm.

Samtliga låtar **1—20** är arrangerade av O.A. **1—12** samt **19** är också upptecknade av honom.

1. Efter lantbrukaren Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö, som kallade låten Mörkö brudmarsch. I sörmländska spelmanskretsar går den under namnet Mörkö kyrkmarsch.

2—4, 7, 10 och **12.** Polskorna är efter den framstående spelmannen Melker Andersson, Östtorp, Husby, Råby, som dog den 1.1.1936, nittiosex år gammal. Hans musikaliske son Axel Axelsson ville gärna lära sig spela, men fadern var otålig som lärare, och eleven tröttnade snart på att spela. Men denne hade ett ovanligt minne för gamla låtar och lärde sig att vissla och tralla alla faderns melodier. Efter Axelsson upptecknade O.A. 1935—1936 femtiofyra melodier.

I Melker Anderssons omfattande och värdefulla repertoar ingick ett stort antal sextondelspolskor, av vilka många leder sitt ursprung från 1700-talet. Goda typexempel på Melker Anderssons polskor är de sex melodier efter Axel Axelsson, som ingår i detta häfte.

5. Ferdinand Gustafsson kallades för "Nyffen" efter det ställe, där han bodde, ett torpställe under Mörtbol, Björkvik. Marschens första takter är identiska med Finska rytteriets marsch. Låten är efter Pelle i Kornboda, Björkvik.

6. Efter Rikard Forsman, Oxelösund, en spelman med rik repertoar. Föreliggande åttondelspolska av mazurka-typ spelas ofta på spelmansstämmor och spelmansträffar och går under namnet Forsmans polska.

8 och **9.** Gustaf Andersson hade en hel del mollpolskor i sin repertoar, vilket är ganska anmärkningsvärt, då så gott som all folklig musik i Sörmland har durtonart. Dessa två låtar är bra exempel på Gustaf Anderssons polskor.

11. Anders Gustaf Eriksson, Hägerbo, Flodafors, hade en mycket rik repertoar särskilt av gamla visor, till vilka han också ofta kom ihåg texten.

Föreliggande vals sjöngs av hans mor, då hon satt och spann.

13. Carl Erik Eriksson, Katrineholm, kallades allmänt för Carl Erik i Lind efter ett i Sköldinge socken beläget hemman, som han ägde och brukade. Han var elev efter den legendariske August Widmark (1814—1878), Lilla Kulltorp, Vingåker. — Föreliggande polska är upptecknad av G.W. Den finns i olika versioner i Skåne, Småland, Bohuslän, Halland och Hälsingland. Den finns också i en handskrift från 1780-talet. Carl Erik i Lind hade låten efter Widmark.

14—15. Två polskor efter klockaren i Ardala. Vadsbro och Stigtomta, P. A. Appelqvist. Hans notbok i original, daterad 1834, finns i Södermanlands Spelmansförbunds arkiv.

16—18. Efter Anders Gustaf Rosenberg, flitigt verksam som folkmusiksamlare. Född i Lilla Mellösa 1809, organist i Floda 1826—1837, sedermera verksam i Nora, där han dog 1884. Han upptecknade och utgav i 3 häften sammanlagt 420 polskor, visor och danslekar, varav huvudparten härstammar från Södermanland, alla försedda med pianoackompanjemang.

Polskorna **16—18** spelas även i Uppland. N:r **18** är en ofta spelad polska efter Upplands store nyckelharpo-lekare Karl Ersson (Byss-Kalle).

19. Valsen är upptecknad efter C. G. Axelsson, Flodafors, som i sin tur lärt den av den skicklige Floda-spelmannen Albert Boström. Många äldre sörmlandsspelmän, t. ex. Aug. Widmark och hans lärjungar, spelade också valsen.

20. August Hagberg, född 1856, var i yngre dagar mycket verksam som spelman vid bröllop och danstillställningar. Han har själv komponerat valsen. Uppt. och arr.: O.A.

N:r **21—34** arrangerade av L.L.

21. Efter Richard Dybeck Svenska folkmelodier 1853.

Till polskan sjöngs följande text:

Inte ut utan bara ideliga, bara ideliga älskog!
Flicka lilla, vill du ha mig? Vi födom oss väl!
Här ä' handskarna, som du gav mej, dem känner du väl igen?
Vacker ä' du, och fuler ä' ja,
törs inte se, hur dejlig du va'.
Vända dig vart du vända dig vill:
mej ska du ha.

Dybeck skriver: "Danslekarna bilda numera en länk mellan de vanliga lekarna och danserna samt äro talrika. De utföras alla så, att sällskapet rör sig i en ring kring en gosse och en flicka, vilka dansa medvarandra inne i ringen. De i den större ringen äro de sjungande, och syfta orden alltid på de två inom ringen."

22. Efter E. A. Hellmark, Ostra, Sundby socken, 1850—1875. Han var elev till klockaren Daniel Öhlander i Barva. E. A. Hellmarks notbok innehåller 84 melodier och har ställts till spelmansförbundets förfogande av kyrkvärden A. G. Hellmark i Ostra.

23. Uppteckнad av Nils Dencker efter Anna Sofia Gustafsson, Sköldinge, som hade visan efter sin mormor, Sofia Ulrika Gustafsson, Floda.

Text:

Till himmelen, dit längtar jag.
Där får jag leva med behag.
En himmelsk krona för mig står,
som jag så länge väntat på.

Visan, som enligt Dencker även är upptecknad i Dalarna, finns tryckt i sju strofer hos Winge i Nyköping 1833. Texten är vanlig i skillingtryck från 1840-talet.

24. Efter en uppteckning från Lunda socken av Emil Öberg i "Södermanlands äldre kulturhistoria". Visan kallas även Drottning Kristinas visa, och sägnen berättar, att den anträffats under drottningens huvudkudde efter hennes död i Rom 1689. Texten i visan, på versmåttet alexandrin, skulle syfta på hennes kärlek till prins Karl Gustaf, sedermera konung Karl X Gustaf.

Text:

1. Ack säg mig, vännen min: Vad bröt jag emot dig?
Att du utur ditt sinn så platt förskjutit mig?
Skall detta bli min lön för trohet, som jag bär?
Vem hade detta trott, då du höll mig så kär?

2. Gud är en domare emellan dig och mig.
Han är en hämnare. Tro du det visserlig.
För din skull är förspilld min lycka sannerlig.
Men gör nu hur du vill. Tro fritt, det ångrar dig.

25 och **27.** Kadriljerna stammar från 1700-talets kontradanser och dansades i otroliga variationer i början på 1800-talet. Från herrgårdarna spriddes dessa danser till allmogen. Många bär namn efter någon adlig dam, t. ex. n:r **25**, som är meddelad av Riksspelman Nils Olsson, Sundsvall. N:r **27**, där ovanligt nog alla 4 repriserna går i moll, är från en förbundet tillhörig notbok: Quadriller, valsar och angläser dansade i Stockholm 1818.

26. En gammal kärleks- och riddarvisa på 20—23 verser efter Rosenberg. En riddare for ut i kriget och anförtrodde sin hjärtans kär i en väns beskydd. Men vännen var en falsk ulvaskalk, som fördystrade den skönas tillvaro och sjöng bland annat följande vers (den enda, som utgivaren mindes):

Han sad', du skulle släcka ut de sköna vaxeljus.
"Vid de rosor vi lovom."
Han sad', du är int' för god att ligga i det mörka hus.
"Vid de rosor vi lovom, vi lekte om en afton."

Följden blev, att riddarens käraste bragte sig om livet "till gränslös smärta för den hemkommande krigaren."

28. Visan handlar om "skön Anna, som går sig åt sjöastrand" och där träffar en fager, unger man, som vill locka henne ur landet.
Efter Svenska folkmelodier 1853 av Richard Dybeck, som meddelar: "Denna visa torde till melodien överträffa förut gjorda artförändringar."

29. Efter Dybecks Svenska folkmelodier 1854. En gånglåt i moll är ganska ovanligt i Södermanland. Upptecknaren skriver, att Dalarnas gånglåtar inte begagnas på samma vis i Dalarna och Sörmland. Söder om Mälaren användes gånglåten som brudmarsch eller fest-stycke, säger Dybeck.

30. Två polskor, meddelade år 1911 av musikfanjunkare Emil Söderqvist, Flen.

31. Danslek efter Rosenberg.
En pojke går in i ringen, varvid han sjunger:

Stora lunsen går i dansen,
plockar rosor, fager, fin.
Binder hop den sköna kransen
åt sin lilla flicka fin.

33. Brudmarsch från Granhed, Floda socken. Upptecknad av Nils Dencker efter F. W.Larsson, Hälleforsnäs, vilken hade låten efter fadern, Lars Erik Ersson, V:a Grytsta, Sköldinge, död 1899. Marschen spelades på ett bröllop i Granhed 1869. Den torde härstamma från organisten i Floda L. E. Segerberg, en skicklig fiolspelare.

34. Polska i omväxlande 3/4- och 2/4-takt, vilket konstigt nog inte generade de dansande, enligt Rosenberg.

35. Danslek efter Rosenberg. Arr.: Å.K.
Ringlek liksom n:r **31.**

Text:
Jägaren utav ett hurtigt mod
han månde sig utrida
att jaga efter de stolta djur
i skog och markerna vida.

36. Polskan ingår i de över 20-talet kompositioner, som tillägnats Disponent och Fru Nils Eriksson, Flemmo, Mellösa. Låten är tillägnad Fru Beda Malin Eriksson den 3/7 1950. "Stödda sten" är ett stort flyttblock en halv mil nordväst om Harpsund, och där skulle alla vägfarande fordomdags stanna och stötta stenen med en trädgren el. dyl.
I sin komposition har C. G. Axelsson lyckats tolka den trolska stämningen kring den bekanta stenen. Arr.: kompositören.

37. Denna marsch, komponerad av Ivar Hultström, Flodafors, år 1927 har blivit mycket bekant och ofta spelad icke blott i Sörmland utan även i hela Sverige. Arr.: Å.K.

38. Två angläser efter en notbok tillhörig Rickard Ahlberg, Sköldinge. Han hade låtarna efter sin farbror Lars Petter Nilsson, Husby-Oppunda. Angläser och kadriljer spelades på bondbröllop och större kalas i Sörmland för 100—150 år sedan. Angläserna användes ofta som stek- och skänklåtar. Arr.: Å.K.

39. Vals, komponerad av P. A. Appelqvist. Låten är daterad Stigtomta 8.9.1842. Släktskapen med den klassiska menuetten är otvetydig. Arr.: A.K.

40. Efter Rosenberg, som skriver: "Denna melodi är märklig därför, att den utgör ett bevis på att allmogen förr ofta sjöng i enlighet med de s. k. kyrkoskalorna; melodien är nämligen äkta frygisk. Orden är ock karakteristiska, och säkert ha många barn, liksom utgivaren, i vaggan roats av dessa och insomnat. Visans stomme är så byggd, att orden lätt kunna varieras."

Exempel på text:

Tyst nu, min lilla! Mormor ska nu sjunga
en liten visa om hundarna.
Hundarna gå i skogen på jakt.
Vov, säga hundarna, vov, vov, vov!

Arr.: G.W. efter Rosenbergs pianoackompagnemang.

41. Valsen är upptecknad av G.W. efter Carl Erik i Lind. Arr.: J.A.C.

42. Alfred Eriksson, Gölstorp, Ärla, född 1866, hade låten efter sin far, kyrkovärden Erik Jansson i Ärla, född 1823. Arr.: J.A.C.

43. En bekant polska, ofta spelad av de gamla sörmländska spelmännen Aug. Widmark, Melker Andersson, Carl Erik i Lind m. fl. Låten härstammar från den kände folkmusikern Olof Styrlander d. y., född i Häradshammar 1803 och död därstädes 1886. Arrangemanget är en avskrift efter en notbok tillhörig klockaren Johan Frans Clarin, född 1816 och död 1896 i Häradshammar.

44 och 45. Dessa låtar är direkt avskrivna efter en i Spelmansförbundets arkiv befintlig notbok, som tillhört musikdirektören Karl Johan Kjellman. Boken är daterad Sköldinge 1869. K. var född i Höreda, Småland, 1832, blev skollärare och klockare i Stora Malm 1858, i Sköldinge 1864 och i Ö:a Vingåker 1872—1888. Han dog 1924. Hans fosterdotter, fröken Lydia Hasselberg, Björkvik, donerade före sin död 1955 musikdirektör K. J. Kjellmans hela kvarlåtenskap av noter till Spelmansförbundet.

46 och 47. Skolläraren A. P. Andersson, Berga, Vingåker, upptecknade på 1870-talet femtionio låtar från Vingåkers-trakten, särskilt då efter Aug. Widmark, och insände denna samling år 1880 till Kgl. Musikaliska Akademien. Han åtnjuter stort anseende som låtupptecknare. Han var född i Lännäs 1834 och dog 1914 i Norrsunda. — Hans dotter, lärarinnan Anna Andersson, Vista skola, Huddinge, ägde år 1935 en notbok, som tillhört hennes fader. Denna notbok var daterad 1774 och skriven av Carl Råmelius, Roonhammar, var den platsen nu kan vara belägen. Troligen var denne Råmelius en musiker i Stockholm. Att det inte var en spelman vilken som helst, därom vittnar dessa två intressanta polonäser, som är en direkt avskrift av C. R:s notbok.

48. Upptecknad och arr. av G.W.

49. Polskan är upptecknad av O.A. 1935 efter dåvarande kyrko- och skolvaktmästaren Robert Nordström, Lerbo, född år 1868 i Öster-Haninge. En bonde i denna socken ställde ofta till stora gillen, dit han bjöd traktens rika bondsöner för att skaffa sina döttrar äkta män. Då spelades denna låt, som spelmännen kallade för Anders Perssons mågapolska.
Arr. G.W.

50. Upptecknad av O.A. efter skogvaktaren på Rockelsta Oskar Sjöberg. Han var född 1870 i Björnlunda. Sjöberg hade polskan efter två beryktade spelmän från Björnlunda Gustaf Landin och August Gustafsson Holtz, den senare en f. d. regementsmusiker. Arr.: G.W.

51, 52 och **54.** Efter A. G. Rosenberg, som fått melodierna av organisten Pontus Schwalbe, Björkvik. Arr.: G.W.

53. Upptecknad av O.A. efter den duktige spelmannen Anders Andersson, Lästringe. Han hade sina låtar efter en brorson och från sin morfar Olof Olsson i Västerljung, född 1780 och död 1861. **Arr.: G.W.**

55. Valsen är efter E. A. Hellmarks notbok. Arr.: G.W.

56. *Visan om Nyköpings gästabud.*
Enligt uppgifter i Nils Svanfeldts Sång- och visbok är denna visa, liksom en liknande om Stockholms blodbad, skriven först på 1500-talet. Båda visorna har troligen samma författare. De är skrivna på latin och har båda samma versmått. I tryck finns visan om Nyköpings gästabud för första gången i den finska editionen av Piae cantiones.
Melodien är troligen från slutet av 1600-talet, måhända dock äldre. Professor Tobias Norlind har funnit den i en handskrift i Västerås allmänna läroverks bibliotek. Arr. L.L.

Text enligt Svanfeldts översättning:

1. Svenska folk, nu stor är sorgen,
ty de furstar dräpts i borgen
genom Brunkes svek och ränker.
Ack, ej mer på Frälsarn tänker
Birger, Svea rikes kung.

2. Hertigarna bjöd han samman.
Svek han gav dem, icke gamman
och för honung bitter galla.
Fängsla dem han lät befalla,
sätta dem i tornet in.

3. Gästabudet blev till våda:
smidda uti järn de båda
hungra, törsta. Efter kvalen
ha de lämnat jordedalen,
offer utan svek och men.

4. Efter dådet folket fasar.
Krig är lösen. Vilt det rasar.
Folk mot kung sig rotar samman.
Landet brinner. Uppflorsflamman
lågar inom Sveriges gräns.

5. Kung och drottning, Brunke bäva,
uti ständig fruktan leva.
Hemligt de nu landet lämna.
Följda utav hat de ämna
fly till Danmarks rike hän.

6. I sin famn må Kristus taga
Hertig Erik och ledsaga
Valdemar till himlens salar,
där Guds nåd dem så hugsvalar
nu och uti allan tid.

På samma förlag finnes utgivet:

Från bygd och vall

20 SPELMANSLÅTAR FRÅN OLIKA LANDSKAP ARRANGERADE FÖR 2 FIOLER

FÖRSTA SAMLINGEN Pris kr. 3: 75

Jämtland: Från kyrkan till fäbodvallen ..... *Arvid Övergren*
Hälsingland: Vårpolska ..... *J. E. Öst*
Hälsingland: Vid porlande bäck, polska ..... *Pelle Schenell*
Jämtland: Vårglädje, vals ..... *Alfr. Rönnqvist*
Hälsingland: Växnans vågor, polska ..... *E. W. Bergsman*
Bohuslän: Låt från Bohuslän ..... *J. Olsson*
Småland: Toner från kvarnströmmen, polska ..... *A. Strömberg*
Jämtland: Skogsbäcken, polska ..... *Alfr. Rönnqvist*
Uppland: Mellan stenarna, vals ..... *E. A. Loberg*
Hälsingland: Kölberget, polska ..... *G:son Solne*
Bohuslän: Bygdegården, vals ..... *James Olsson*
Jämtland: Blåvikspolska ..... *Alfr. Rönnqvist*
Hälsingland: Minne från Karsjö, polska ..... *Pelle Schenell*
Jämtland: Brudmarsch ..... *Alfr. Rönnqvist*
Hälsingland: Järnbergs-Pelles vals ..... *P. Järnberg*
Bohuslän: Bjällerklang, polska ..... *J. Olsson*
Småland: Farfarsvalsen ..... *A. Strömberg*
Hälsingland: Hybo Klack, polska ..... *Eric Öst*
Hälsingland: Hemma igen, vals ..... *Ols-David*
Hälsingland: Morgongryning, gånglåt ..... *Eric Öst*

ANDRA SAMLINGEN Pris kr. 3: 75

Östergötland: Kamraterna, gånglåt ..... *Ivar Hultqvist*
Bohuslän: Vals från Ytterby, A. ..... efter *Anders Carlsson*
Medelpad: På vandring, gånglåt ..... *G. Öhrberg*
Medelpad: Polska ..... efter *Janne Åström*
Västergötland: Hemsjö brudmarsch ..... efter *O. A. Nicklasson*
Hälsingland: Bojäntans hemfärd fr. fäbodvallen *Lars Fredriksson*
Västergötland: Gull-Erika, polska ..... efter *O. A. Nicklasson*
Hälsingland: Spelbergspolskan ..... *Olof Nordén*
Hälsingland: Gammal brudpolska ..... efter *C. F. Apelgren*
Medelpad: Öråkersvalsen ..... efter *Karl Öhrberg*
Hälsingland: Polska i C-moll ..... *C. F. Apelgren*
Hälsingland: Homo-Trollen, polska ..... *Wiktor Öst*
Hälsingland: Fiolen min, vals ..... *J. E. Öst*
Hälsingland: Trollflykt, polska ..... *Wiktor Öst*
Hälsingland: Spelgubbarna, polska ..... *Lars Fredriksson*
Småland: Den gamle spelmannen ..... *Bror Strand*
Småland: Brudvals ..... *Bror Strand*
Värmland: Spel-Daniels vals ..... *David Daniels*
Bohuslän: Vals från Ytterby. B. ..... efter *Anders Carlsson*
Hälsingland: Ensam på skogsstig, gånglåt ..... *Pelle Schenell*

Två utgåvor till minnet av framlidne musikpedagogen vid Göteborgs folkskolor

Karl Söderberg

MINIATYRER FÖR STRÅKAR

Innehåller 17 nr, däribland Brudlåt, Polska, Menuett, Fuga, o.s.v. I arr. från 2 violiner till full stråkorkester. Synnerligen lämplig övning för ensemblespel 4: 50

ANDRA SAMLINGEN

Arr. för violin och piano. Innehåll:

Andante funèbre. Larghetto. Tillägnan. Näckrosor. Sång utan ord. Visa i folkton. Majsång. Tema med variationer 3: 75

J. E. Östs jubileumslåtar

Innehåll:

1. Fars gånglåt ..... *Eric Öst d. y.*
2. Nils Björkmans vals ..... *J. E. Öst*
3. Gerda Björkmans vals ..... *Ester Öst,* arr.: *J. E. Öst*
4. Polska i E-moll (den s. k. "Nollan") *J. E. Öst,* arr.: *Sven Kjellström*
5. Maria-polskan ..... *J. E. Öst*
7. "Sven Duva" ..... *J. E. Öst*

För 2 fioler med harmonianalys 3: 75

De fem Ranungspolskorna

Av riksspelman J. E. Öst
Arr. Theodor Ohlson
Innehåll:

1) En glädjeyttring. 2) Hembygden. 3) Ranungens vågor. 4) Ranungsberget. 5) Björnskytten Erik och Troll-Ingers brudpolska.

För 2 fioler 3: 50

20 allmogelåtar

(Från sägenomspunnen Hälsingebygd)

Ett praktalbum innehållande låtar av Hälsinglands främsta spelmän. Med harmonianalys.

För 2 fioler 3: 75

En spelmans jordafärd

En gripande, vacker komposition med motiv från Dan Anderssons berömda dikt med samma namn ..... *Eric Öst d. y.*
Pris för piano 1: 50. För kvintett 2: 25. För stråkkvartett 1: 50

Allmogespelmannen

Under detta namn har vi utgivit en serie god musik för en fiol.

Häfte 1. Svartboklint. Ränningsbäcken ..... *Olof Nordén*
„ 2. Trollskratt. Solvalsen ..... *J. E. Öst*
„ 3. Barndomsminnen. Rävstabäcken ..... *Wiktor Öst*
„ 4. Järfsöklack. Strömvirveln ..... *Eric Öst*
„ 5. Tjärnberget. Gårdsgrinden. Den äldste *C. F. Apelgren*
„ 6. Laforsen. Gammelstugan ..... *J. E. Öst*
„ 7. Vitterpolska. Stensjöbäckens brus ..... *J. Sundelin*
„ 8. Näckrosen. Midsommarhambo ..... *Nils Fridh*
„ 9/10. Dubbelhäfte.
Laforsens brus ..... *J. E. Hall*
Laforsen ..... *Th Härelin*
Laforsens brus ..... *Valle Jonsson*
Stortrollet i Laforsen ..... *O. Gustafsson-Solne*

Pris: Enkelhäfte 90 öre. Dubbelhäfte 1: 50

E. Olofssons Boktryckeri AB Stockholm 1956
56426 4